

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΚΙΟΣ III' 15 ΦΕ.
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ 1912

Ο ΚΟΡΑΗΣ ΩΣ ΕΜΠΟΡΟΣ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ

Ὁ φίλος μας ζωγράφος κ. Β. Ἰωαννίδης μᾶς ἔδωσε χαρακτηριστικά ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν τοῦ ἄρχοντος Σταματίου Πέτρου, συνεργάτου τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ εἰς τὸ Ἄμστερδαμ, ὅπου εἶχε σαλὴ πρώτη-πρῶτα ἀπὸ τὴν Σμύρνην ὁ Κοραῆς νὰ ἐμπορευθῆ. Αἱ ἐπιστολαὶ ζωγραφίζουσι ἀρελῆστατα, πότε μὴ κάποιαν εἰρωνίαν, τὸν Ἕλληνα σοφόν, νέον ἀκόμη, Ὁ ἀντιγραφεὺς τῶν, Θ. Βενετσάνος, πάππος τοῦ κ. Ἰωαννίδη, συνοδεύει μὲ σημειώσεις του τὸ εἰς Πάτριον εὐρεθὲν χειρόγραφον. Εἰς τὴν ἀντιγραφήν ἀρίστου τὴν ὀρθογραφίαν τοῦ πρωτοτύπου.

Ἐξαιρέσει ὀλίγων, πᾶσαι σχεδὸν αἱ τῶν προυχόντων Πατριῶν οἰκίαι εἰσι κεκοσμημέναι δι' ἐπίπλων καὶ εἰκόνων περιβλέπτων διὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τελειότητα αὐτῶν ὑπὸ ἔποψιν καλλιτεχνικήν. Τὴν προσοχὴν ὁμοῦ ἡμῶν ἰδιαίτερον προσείλκυον ἐπιπλα καὶ ἔλαιωγραφημέναι εἰκόνες ὑπερ πρὸ ἑνὸς αἰῶνος μετέφερον ἔξ Ὀλλανδίας ἔμπορος τις Πάτριος, τιλοφορηθεὶς μετὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα του ἐπίνακον διὰ τὸν πλοῦτον του ἄρχον, καὶ τὰ ὅποια σώζονται ἐν ἀρίστη ὑπὸ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ καταστάσει.

Ἐίδομεν εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς τούτων, τοῦ κυρίου Παναγιώτη Λαδικοῦ, εἰκόνας καὶ ἐπιπλα ἔξοχοντα, μετὰξὺ τῶν ὁποίων διακρίνεται γραφεῖον εἰς σχῆμα κιβωτοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ πολύπλοκα συστατικά ἀδυνατοῦμεν νὰ περιγράψωμεν. Ἀληθῶς θαυμάσιον. Μᾶς εἶπον ὅτι πενήκοντα χιλιάδες φράγκα προσεφέρθησαν εἰς τοὺς κατόχους δι' ἔξαγοράν, καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἐράνη εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας ἀνάξιον τοῦ περιφανοῦς κειμηλίου. Ἐίδομεν καὶ ἕτερον ὁμοίον, μικρότερον μὲν ἀλλ' ἐπίσης πολύτιμον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λογίου καὶ τὸν διηγόρον μετρωχομένου κυρ. Χαριλαίου Γαλανοῦ.

Ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα ὡς καὶ πλείστοι καλῆς

τέχνης εἰκόνες μετεφέρθησαν, ὡς μᾶς εἶπον, ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ εἰς Ὀλλανδίαν ἐμπορευομένου ἄρχοντος Σταματίου Πέτρου. Ὅπως δὲ γνωρισθῶμεν μετ' αὐτοῦ, ὁ κυρ. Χαρ. Γαλανὸς μᾶς ἐνεχείρισε πρὸς μελλονα ἑκκληξίν μας φυλλάδιον ἐπιστολῶν, ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος γεγραμμένον, ἐν ἀρίστη καταστάσει διατηρούμενον μετὰ παρέλευσιν ἑλίου αἰῶνος, ἔξ οὗ καταφαίνεται ὁποῖος τις ὑπέθεξε ὁ ἐν λόγῳ ἀνὴρ κατὰ τοὺς πρώτους αὐτοῦ χρόνους, πῶς ἤρξαστο ἐμπορευόμενος ἐν Ὀλλανδίᾳ, ἀντιπροσωπεύων τὸν ἐν Σμύρνην μέγαν ἐμπορικὸν οἶκον τοῦ Εὐσταθίου Θωμᾶ· αἱ ἀρχαὶ του, αἱ δασυαῖαι του, αἱ γνώσεις του καὶ αἱ ἀρεταὶ του καταγγέλλοντες δι' αὐτῶν εἰς τὸν ἐν Σμύρνην προϊστάμενον Εὐστάθ. Θωμᾶ τὸν σοφὸν Ἄδαμ. Κοραῆν, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀποσταλῆ ὡς συνεργάτης αὐτοῦ εἰς Ἄμστερδαμ, ἐνθα ἐμπορευέτο ὁ ἄρχων Σταματίης διὰ λογαριασμὸν τοῦ σμυρναϊκοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου.

Πάντα ταῦτα μοι ἐνεποίησαν αἰσθησιν, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον καὶ συνεπὲς ἄξιον δημοσιεύσεως ἐρίνη ἡμῖν αὐτὸ ἰδίως τὸ ἀποβλέπον τὸν ἀρχικὸν τοῦ περιφανοῦς Κοραῆ βίον, περὶ τοῦ ὁποίου τοσοῦτον ἀρελῶς, ἀλλὰ καὶ μετὰ πόνου καὶ ἐνδιαφέροντος πραγματεύονται αἱ πᾶσις, κατ' ἐμὲ, πῆστεως ἄξιον ἐν ἐκτάσει γεγραμμένα ἐπιστολαί, ἀρχόμεναι ἀπὸ τοῦ 1772 τὸν Ὀκτώβριον καὶ λήγουσαι τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1774.

Ὀλιγίστων δὲ ἔξ αὐτῶν θέλωμεν κἀμὴ χρῆσιν μεταγράφοντες αὐτάς κατὰ γράμμα ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

Ἐν Πάτρῳ τὴν 10 Λογούστου 1894

Θ. ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

Διά την Σιμόνην πρὸς τὸν εὐγενῆ ἀδελφέντην μου σιῶρ Εὐσταθίου Θεοφῶν καὶ συντροφίαν. 1772, Ὀκτωβρίου 5, Ἀμστερδαμ.

Ἡ παροῦσα μου εἶνε πρῶτον νὰ σᾶς ἀφιλοχρητήσω, δεύτερον νὰ σᾶς δώσω τὴν εἰδησιάν τι τρέχει τὴν σήμερον ἀναμεταξὺ ἡμῶν καὶ σᾶς Διαιμαντῆ Κορυῆ. Ἐγὼ, ἀδελφέντη μου, ἐδιωραῖσα καθὼς ἐμιλήσομαι αὐτοῦ νὰ μὲ στείλετε μὲ τὸν σιῶρ Κορυῆ καὶ νὰ εἴμεθα ὡς ἀδελφοί, μάλιστα μοῦ τὸν ἐπαινούσατε πῶς εἶνε πολλὰ καλὸς καὶ χριστιανιστάτος. Ἡλιθία καὶ ἐγὼ νὰ εἶνε τέτιος, καὶ τὸ εἶχα κρυφῆ χωρῆ. Ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐπερίσασεν καλῶ, ἀλλὰ κατόπιν ἐκαταξέρησε νὰ φιλονέται καὶ κατὰ τὸ φρεναῖνον ἔλαβε μεγάλης φρενασίας εἰς μερικὰ πράγματα. Ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζε τὰ Ὀλλανδικὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι ὁμίλων πρὸς ἡμέ, ὡς φαίνεται τοῦ ἐκασοφάνη, μοῦ ἐμίσησε καὶ μοῦ ἔκαμε τὸ βιαρῆ. Ἐγὼ βλέπωντας τί εἶνε μονισμένος, ἐπήγα εἰς τὸν πατῆρ μου, καὶ τοῦ εἶπα τὰ γινόμενα, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὸν ἐπαρεκάλεσα νὰ τὸν ἐρωτήσω πνευματικῶ τῶ τρώπῳ τί τοῦ ἐπιτωσι. Ὁ πατῆρ ἤλθε εἰς τὸ σπίτι καὶ τοῦ εἶπε νὰ τοῦ εἰπῆ τὴν αἰτίαν, διατί εἶνε μονισμένος μὲ ἡμένα. Αὐτὸς τοῦ ἀπεκρίθη καὶ τοῦ εἶπε πῶς δὲν εἶνε πνευματικῶς δουλαῖς, ἀλλὰ κοσμικῶς. Τοῦ ἀμίλησα καὶ ἐγὼ καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι μετ' ἐσένα δὲν ἔχω τίποτε, ἐγὼ ὅμως δὲν ἠμπούρεσα νὰ ἠουζάσω ἐπ' ἀληθείας τρία ἡμερονύκτια ἕναος δὲν ἐκόλυ στὰ μάτια μου. Ὅσον ἐμίσησαν τοὺς ὑπερηφάνους ἡ τῆχη μου μ' ἐμπλέξεν εἰς ἓνα ὑπερήφανον. Πολλοὶ γνωστοὶ φίλοι μ' ἐρωτοῦν, ἀλλ' ἐγὼ τοὺς εἶπον ὅτι δὲν εἶνε ὑπερήφανος ἀλλ' εἶνε ἀκόρη ἀρχάριος. Ἐγὼ ἀδελφέντη βλέπω κακὰ σημεῖα, θέλει νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ διὰ τὰ κακὰ τὰ θελήματά του. Ταῖς ἐκκλησιαῖς ταῖς ἔχει ὡσὸν πάρεργον, ὁ ὕστερος πουθεναρθῆ εἶναι αὐτὸς, καὶ οἱ ἐδῶ Χριστιανοὶ συγχίζονται δι' αὐτό. Ἐχει φρενασίας πῶς τὴν ἠξέρισε ὅλα. Ἄν πῆς διὰ τὸ νεγότσιον, λέγει πῶς τὸ ἔχει σὺν ἀγγλῆζος. Βίξ κοντολογίαν δδόδη εἰς ματαιότητες καὶ ἡδοναῖς. Ἡ συναναστροφή του εἶναι μὲ φρενασέζους καὶ Καλβίνους. Δίπλα μας κἀθετα ὁ σποιτανισκός μας αὐτὸς ἔχει τρεῖς κόριαι, αἱ ὁποῖαι ἤλθον νὰ ἰδοῦν τὸ σπίτι, καὶ αὐτὸς τὰς ἐδέχθη μὲ μεγάλης τιμᾶς, ἐπειδὴ μιλοῦν φρενασέζους. Μίαν ἡμέραν τὸ βράδυ ἐπήγε καὶ ἐξήτησε μίαν ἀπὸ αὐταῖς νὰ πᾶνε στὸ σπίτι, καὶ τοῦ εἶπε πῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάγη ἐπειδὴ φορεῖ μακριὰ ζῶνχα, καὶ τῆς εἶπε ὅτι τὸν ἐρχόμενον χρόνον θὰ τὰ βγάλῃ. Ἔχει τέσσαρις δυσκαλίους καὶ μαθαίνει Ὀλλαν-

δέζουα ἑβραϊκῶ Σπανιόλικα καὶ φρενασέζουα. Μαυθάνει γεωμετρίαν καὶ Κιθάραν. Ἀδελφέντη νὰ μοῦ γίνῃ χαριῶν τὸ φρενὶ ὅπου ἔφαγα σήμερον δεκαεπτὰ χρόνους μαζύσου, γὰρ νὰ μὴν ἰδῶ ἐὰν δὲν γράρω ὅσα ἀκολουθοῦν καὶ στοχάσου καλῶ, ὅτι αἱ ἀρχαῖς του δείχνουν ἀγαμνές, μὴ πλανιάσθε ταῖς ἱστορικῶς του.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Τώρα πάλι δὲν λείπω ὅπου νὰ σᾶς γράψω καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ δώσετε τὴν ἀδεια νὰ χωρισθῶ ἀπὸ τὸν σιῶρ Διαιμαντῆν ἐπειδὴ δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ τὸν ὑποφέρω. Ἐγὼ ἀδελφέντη μου, ὡς νὰ ἤξευρα ὅτι θὰ ἤρχονταν εἰς τὴν κεφαλήν μου, σᾶς παρεκάλεσα νὰ τοῦ ἐμιλήσετε ἐμπροστὰ μου καὶ ἀνεπαύθηκα. Ἀλλὰ βλέπω ὅλο τὸ ἐναντίον, ἐκεῖ ὅπου ἤμουνα ἀδελφέντης, ἔγεινα σκλάβος. Ἡ ζωὴ ὅπου τραβῶ ἐγὼ ἐδῶ, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὴ τὴν δώσῃ τοῦ ἐλθροῦ μου. Αὐτὸς πρῶτα δὲν ἤθελε νὰ βγάλῃ τὸ καλονυκταὶ μῆτε τὰ μουστάκια του νὰ κόψῃ, καὶ τώρα φέρνει καθημέραν τὸν περονυκῆ καὶ τοῦ φτιάνει τὰ μαλλιά. Ἐὰν ἔλθῃ κανεὶς νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα, πρέπει νὰ περιμένῃ ν' ἀποφτιάσῃ τὴν περονύκτα του· αἰντοτε ἔχει ἓνα σιχαμένον ἰδίωμα ὅπου ἔχει πάντοτε ἔμπρός του καθρέπτη. Ἐγινεν ἀδελφέντης καὶ τοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ αὐτός. Ἡ Ἐδωρόπη δὲν εἶνε δι' ἡμᾶς διότι τοὺς νέους τοὺς φθειρεῖ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ

Τώρα πάλιν δὲν λείπω ἀπὸ τοῦ νὰ σᾶς γράψω. Βλέπω ἀδελφέντη καὶ λυποῦμαι, ὅχι αὐτὸν ἀλλὰ τὴν ἀφενταῖ σου, ἐπειδὴ αὐτὸς καθὼς φέρεται εἶνε ὁ ἀφρατισμός σας. Αὐτὸς φρενέται νὰ ὑπάγη κοντὰ σεαῖς μπάλαις διὰ νὰ μὴ μουραρευθῆ καὶ δὲν βλέπει τοὺς ἐδῶ πραγματεντάδες ὅπου χώνονται μὲς ταῖς μπάλαις. Ἐδῶ ἔχει μὲ κάποιον νετόμιον Μπαρτ μεγάλης φιλίας καὶ κάθε Πέμπτη πηγαίνει σωστὰ στὰς 11 1/2 ὄριαι. Ἀφοῦ ἔσμιξε μὲ αὐτὸν φαίνεται πῶς ἐκρύττεται ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦνον ὁ νοῦς του δὲν εἶνε σὺν κεφαλή του. Τὴν ὥρα ὅπου ἔρχεται κανεὶς νὰ ἰδῆ τὸ πρᾶγμα, αὐτὸς γυρίζει εἰς τὰς βίβλιες. Ἐξέρχεται τὴν νύκτα, γυρίζει τὰ μεσάνυκτα εἶνε αὐτὰ τμημένον ἀνθρώπου καμώματα; Ἠγόρασε ἓνα μπασιτόνι καὶ δὲν τ' ἄρесе νὰ βάλῃ μαῦρο σειρήτη καθὼς ὅλοι οἱ τμημένοι ἄνθρωποι, μόνον θέλει νὰ βάλῃ χρυσὸ. Εἰς κοντολογίαν ἔπεσεν εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ ματαιότητας. Περισσότεραν εὐλάβειαν ἔχει εἰς τὰ νετόμινα πῶ Μπαρτ παρὰ εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον! Καὶ κατὰ τὰ σημεῖα ὅπου βλέπω

φροβούμαι μὴ τὸν φθειροῦν εἰς τὰ δόγματα. Μάλιστα τοῦ ἐπρότειναν νὰ νυμφευθῆ καὶ γίνῃ Καλβίνος καὶ φροβούμαι μὴ διὰ τὴν δόξαν ὅτι πῶς γίνεται.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

1773 Γενναρίου 29 Ἀμστερδαμ. Ἀπὸ τὴν τιμίαν σας ὅπου ἔλαβα εἶδον νὰ μοῦ γράψετε νὰ γράψω τοῦ πατέρου μου. Στοχάζομαι καὶ ἡ δουλιὰ θὰ ὑπάγῃ εἰς μέγας. Μαῦ γράφετε ὅτι τοῦ γράφει ὁ πατέρας του πολλοὺς ὄνειδιμούς καὶ ὅμως ὅλα ἔλαβε τὸ γράμμα του, περιόσαν τρεῖς ἡμέραι ἐκάλεσε τοὺς φίλους του καὶ τῆς φιλινάδες του καὶ τοὺς ἔκαμε γιομβέτσι

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Βουνά, σᾶς ξαναβλέπω πάλι μέσα στῆς νύκτας τῆ σιγῆ, κα' ἀνοίγετε σ' ἐμένα μὲ σσοργῆ τῆ γιγαντένια σας ἀγκυλίη.

Ριζώνει μὲσ' στὰ κύματα καὶ γράφεται στὸν ἀστρωφότιστο οὐρανὸ τὸ σῶμα σας τὸ σκοτεινὸ μὲ τὰ καλγγραμμά του σχήματα.

Σκοτεινιασμένα στέκεστε ὡσὸν νὰ ὄνειρευεστε στὰ βιάθη τὰ αἰδέρια. Στὰ ἕψη σας γυρίζουν, σὺν στέμμα σᾶς στολιζοῦν τὰ διαμιντένια ἀστέρου.

Πόσες φορὲς σᾶς πάτησα, καὶ σ' ἔκατσα βιθειὰ τοῦ νοῦ πόσες φορὲς ἐκάθισα στὸν ἴσκιον δένδρον ἢ κρημουθῆ.

Πόσες φορὲς ἐστάθηναι ὄνειροπόλος στῆς κορυφῆς σας τὴν δλόρωτη ἐρημίαι κα' ἀνοίγετο ἐμπροστὰ μου τοῦρανοῦ ὁ θόλος σὺν μίαν ἀπέραντη τοῦ Ἄγνωστον ἐπιθυμίαι.

Κ' ἐνόμιζα πῶς ἀπὸ κάθε βράχο, πῶς ἀπὸ κάθε σας σπηλιά, πῶς ἀπὸ κάθε δέντρο ποῦ μονάχο στέκει ψηλὰ στῆ σιγαλιά,

Ἐνόμιζα πῶς πνέει καὶ μὲ ζώνει πνεῦμα γεμάτο ἀπὸ μυστήριον, κα' ἐνώπιόν μου ξελαιδώνει τὸ ἀφάνταστο τῆς πλάσεως θυσιαστήριον.

στὰ στρίδια μονάχα ἔδωσαν 10 1/2 φουρίνια. Ἡ ἀδελφενταῖ σου ὄντας ἐδῶ εἶναι μόνον κἀκκινὸ κροσὶ καὶ ἡ ἀδελφενταῖ του ἔχει τεσσάρων λογιῶν κροσὶ. Ἐκαμην μίαν ἀφρατικῶ καὶ πότε καίη ἡ ἀδελφενταῖ του σᾶτι, πότε ἔρχεται αὐτῆ καὶ τὸν ἐθρίσκει καὶ εἶνε ἕως 18 χρόνον. Εἶναι αὐτὰ ἀδελφέντη τμημένον ἀνθρώπου καμώματα; Ἡ τωκαῖτη ζωὴ δὲν εἶνε χριστιανικῶ εἶνε διαβολικῶ, διὰ ταῦτα ἀπεφάσισα νὰ καθίσω ἕως τῶ Μαῖου. ἔλαβα θὰ ἀναχωρήσω καὶ νὰ μὴ σοῦ κακοφωσῆ. Διότι ἐπειδὴ περνοῦμε τέτιη ζωὴ ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ μεταλλάξω, καὶ φροβούμαι μὴπως μὲ ἀκολουθήσῃ κανεὶς ἀφρονδῶς θάνατος καὶ πᾶγω ἀδιόρθωτος.

[Ὁ τέλος εἰς τὸ ἐρχόμενον τεῖχος]

Εἶνε ἡ ποιήσις ἡ αἰώνια, ποῦ ἀπάρθενη τὴν κλείνετε στὰ γόνυιά σας καταθρόνια, καὶ κλοῦσια ξεχύνεται, καὶ γίνεται ἄνθη καὶ βοτάνια, ποῦ κρύβουν δύναμι θαυματουργῆ, καὶ γίνεται βαθύσκωτα ροσημίαι, ποῦ βυσιλεύει μὲ ἱερὰ σιγῆ.

Καὶ γίνεται ἄγρυπνη πηγῆ, ποῦ μέσῃ στὰ χωράκια ψάλλει καὶ τρέχει καὶ κρημνίζεται καὶ στὸ καθάριον τῆς κρυστάλλῃ ἀγρίμῃ καθρεφτίζεται.

Μὲ πόση δύναμι καὶ διοριὰ ἡ ποιήσις σας φανερώνετα καὶ κίττω ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἀπλώνεται, σὺν μὲ πελώρια ζωγραφιά.

Κι' ἀκούω τῆς ζωῆς σας τὸν παλμὸν μὲσ' στ' ἄδνα τῆς γῆς τῆς αἰωνίας, τῆς τέχνης σας ἀκούω τὸν οὐθμόν, οὐθμῶν ἀφάτου ἀρμονίας.

Γιατί μαι χῶμα ἀπὸ τὸ χῶμα σας, εἶμαι μὲ σπῆλα ἀπὸ τὴν ἅγια φλόγα σας, ἀπὸ τὴ φλόγα ποῦ δημιουργεῖτε μὲ πλάσι θαυμαστή, μὲ ποιήσι χειροποιαστή.

Σεῖς εἶσθε οἱ ἀέλιστοι, ζωοποιὸι τεχνίται. Κ' ἐγὼ, ποῦ μ' ἔκατσαν ἐμπρός σας στέκω, τραγοῦδια μόνον πλέκω.

A. ΠΡΟΒΕΒΑΓΓΙΟΣ

Η ΡΟΥΜΑΝΙΑ ΚΑΙ Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

Υπάρχει Κράτος τι, περί τοῦ ὁποῖου ἐλάχιστος γίνεται λόγος, προκειμένου περὶ τῶν ὁποθέσεων τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ὅπου ἕως βαρύνει πολὺ εἰς τὴν πλάστιγγα καὶ ἐξ οὗ κατὰ μέγα μέρος ἐξαρτᾶται ἡ ἐν τῇ Χερσονήσῳ εἰρήνη ἢ σημεῖα τοῦ μετ' ἔλλον τῶ συνήθους βίβων πρόσσπον, ἅπερ διαδραματίζεται, εἶναι μεγίστη.

Τὸ Κράτος τοῦτο εἶναι ἡ Ρουμανία, χώρα κλεισιὰ καὶ εὐφορὸς, μετὰ τὰς υπερτερικουσίας χιλιάδας στρατοῦ, τῶν ὁποῖων ἐν πολέμῳ δύναται νὰ παρυσίξῃ (ἡ ἐν εἰρήνῃ στρατός της ἀνέρχεται εἰς ἑκατὸν τεσσαράκοντα περίπου χιλιάδας) ἀριεὶς γυμνασμένον καὶ τελείως ἐρωδισμένον χρησιμοποιεῖται ὡς ὁ πρόσκοπος τῆς Τριπλῆς Συμμαχίας ἐν τῇ Χερσονήσῳ καὶ ἡ ἀσφαλιστικὴ δουλεία, δι' ἣς ἐξαρτᾶται ὁ ἐκαστοτε ἀναφανόμενος πολεμικὸς ὄργανός καὶ τὸ μένος τῶν Βουλγάρων. Καὶ ἡ ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου εἰρήνη, κατὰ τὰς σημερινὰς τοῦλάχιστον περιουσίας, δὲν θὰ ἠδύνατο σαρδαλιῶς νὰ διαταραχθῇ εἰμὴ μόνον ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρίας, ἀφοῦ ἡ μὲν Ἑλλάς δὲν διατελεῖ εἰσὶ ἐτοίμη εἰς πόλεμον, τὸ Μαυροβούνιον διαθέτει μικρὰς μόνον δυνάμεις καὶ ταύτας χωρητικὸς κινήσας πρὸς ἄμυναν, τῆς δὲ Σερβίας ὡς δεινὸς ἐπιπέδου ἐπιπέδου ἡ Αὐστρία, πειθαναγκάζουσα ταύτην νὰ τελεῖ ἐνδύκον οὐς εἰς τὰς εἰρηναίως συμβουλιὰς τῆς Εὐρώπης.

Ἡ πολιτικὴ τῆς Ρουμανίας, ὅπως ἴσως καὶ πᾶσι ἄλλῃ πολιτικῇ δὲν δέχεται βεβαίως ὑπὸ αἰσθηματικῶν λόγων ταύτην προσδιορίζουσιν ἔκρημι πρᾶτικώτεροι καὶ ἐπιτακτικώτεροι λόγοι, ἀπορρέοντες ἐκ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως καὶ τῶν πολλαπλῶν πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν ἀνισχυρῶν καὶ συμπερὸντων της καὶ οἱ λόγοι οὗτοι τυγχάνουσι τὴν σήμερον εὐκρινῶς καθορισμένον.

Τὸ Ρουμανικὸν ἔθνος ἀποτελεῖται ἐκ δώδεκα περίπου ἐκατομμυρίων, ἐκ τῶν ὁποῖων μόλις τὰ ἑπτὰ οἰκοῦσι τὴν Ρουμανίαν ἐκ τῶν ἐπιλοίπων πέντε ὑπὲρ τὰ ἑρῖα μὲν ἐκατομμύρια κατοικοῦσιν ἐν Αὐστρίᾳ (ἐν Οὐγγαρίᾳ, Τρανσυλβανίᾳ καὶ Βουκοβίνῃ) καὶ διατελοῦσιν ὑπήκοοι τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Αὐστροουγγαρίας, ἐν καὶ ἡμισὸν δὲ περίπου ἐκατομμύριον ἐνδιατᾶται ἐν *Πασσαρᾶσι* καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὸ ἀυτοκρατορικὸν σκῆπτρον τῆς Ρωσίας, ὑφιστάμενον τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς καὶ σιγὰ σιγὰ ἐκρωσιζόμενον. Ἀκολουθοῦσα καθαρῶς ἐθνικὴν πολιτικὴν, ἔδει νὰ ἀπαρβλήμῃ ἡ Ρουμανία πρὸ παντός εἰς

τὴν συνένοιαν ἔλλον τῶν ἐθνικῶν της δυνάμεων, τῶν ἐγκατεστημένων ἐν τῇ Ρωσίᾳ καὶ τῇ Αὐστρίᾳ, ἵνα ἔλοι ὁμαῦ οἱ Ρουμῖνοι ἐλεύθεροί τε καὶ «ἀλύτρωτοι» ἀπατελέσονται μίαν πατρίδα καὶ ἐν ἐλεύθερον Κράτῳ. Αὐτὸ δὲ ἀποτελεῖ καὶ τὴν μεγάλην ἰδέαν τῶν πατριωτῶν Ρουμῖνων. Ἡ τοιαύτη ὅμως εὐγενὴς ἰδέα καὶ φιλοδοξία, ἐπισήμως κἀπως ἐκδηλουμένη, θὰ ἔφερε τὴν Ρουμανίαν εἰς ἄμεσον σύγκρουσιν πρὸς τοὺς δύο γείτονάς της, ἀμφοτέρους κολοσσούς, πρὸς οὓς οὐτε θὰ ἐριπυλάζετο ἡ ἠδύνατο νὰ ἀντιπαλασθῇ. Ἡ φρόνησις λοιπὸν καὶ ἡ ἀνάγκη τῇ ὑπερφορεῖσιν ἵνα, ἐπιβίοντα πάντοτε εἰς τὸ μέλλον, κρατῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον πᾶσιν ἐντελῶς ἐφεκτικὴν καὶ παιθητικὴν καὶ ἀπέχῃ ἐπιμελῶς πάσης ἐπισήμου ἢ καὶ ἀνεπισήμου ἀναμίξεως εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἀλιτρώτων ἀδελφῶν ἄλλως τε καὶ πᾶσα καὶ ἡ ἀθωοτέρα ἀσκήσις ἐκδηλώσεως συμπαθείας καὶ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τοῦτον προσελκεί ἀμέσως τὴν ἔντονον προσοχὴν τῶν ἰσχυρῶν γειτόνων καὶ παραστάσεις καὶ ἐπιτιμήσεις παρὰ τοῦτων συχνὰ ἀπειθύνονται πρὸς τὴν Ρουμανικὴν Κυβέρνησιν, φιλοτιμιαιμένην καὶ προθυμοποιουμένην πάντοτε νὰ παρέχῃ αὐτοῖς εὐπειθῶς καὶ παιδιμῶς καθηρηματικὰς διαβεβαιώσεις καὶ νὰ φροντίξῃ νὰ περιστέλλῃ τὰς ὁρμὰς τῶν πατριωτῶν Ρουμῖνων.

Ὅριογραφικῶς ἀποτελεῖ ἡ Ρουμανία κερτῶκοιλὸν τι σῆμα ἢ μνησικον, ἐστραμμένον πρὸς δυσημῶς καὶ αὐτῆς ἢ μὲν κορυφῇ τῆς κερτῆς του πλευρᾶς ἀπτεται τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τὸ μεσημβρινὸν ἡμισὸν ἐπιπέδου τῆς Βουλγαρίας, ἀπ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ Δουνάβεως, καὶ ἐγγίζει τὴν Σερβίαν, καὶ τὸ ἕτερον βορειανατολικὸν ἡμισὸν γειννιάζει μετὰ τὴν Ρωσίαν, χωρίζομένη διὰ τοῦ Προῦθου ποταμοῦ, ἐνφ' εἰς τὸ κοῖλον εἰσχωρεῖ ἡ Αὐστροουγγαρία, ὡς ἕρμα δὲ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς Ρουμανίας χρησιμεύουσιν αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἄλπεις καὶ τὰ Καρπάθια ὄρη.

Ὀδὲν δυσπρόσιτον καὶ δυσπρόβλητον ὄριον παρεμβάλλεται μεταξὺ Ρουμανίας καὶ Ρωσίας, ὁ δὲ Προῦθος ποταμὸς εἰς πολὺ μακρὴν γρημὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων χωρῶν ἐκτεταμένος, εἶναι εὐδιάβατος καὶ ἅπαξ τις ὑπερβῆ τοῦτον, εὐδύσκει ἀμέσως εὐδατότους τὰς ἀπερᾶντους πεδιάδας τῆς Μολδαβίας, εἰς τὰς διαίτας πάντως δυσχερῆς ἐὰν μὴ καὶ ἀδύνατος καθίσταται ἡ ἀπέναντι τοῦ ἐρορμῶντος καὶ πολυπληθιστέρου ἐχθροῦ ἄμυνα. Ὅλοι σχεδὸν ἢ τοῦλάχιστον αἱ περισσώτεροι κατακτήσεις, ἅς κατὰ

διαφόρους ἐποχὰς ἔχει δοκιμάσει ἡ Ρουμανία, ἔχουσι προσέλθει ἐκ τοῦ μέρους τούτου. Τοῦναιτιὸν δὲ αἱ Ἄλπεις καὶ τὰ Καρπάθια, τὰ διαχωρίζοντα ταύτην ἀπὸ τῆς Αὐστρίας, εἶναι μᾶλλον δυσπρόσιτα καὶ πρὸς ἄμυναν προσφορώτερα.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Δουνάβης, ὅστις χωρίζει τὴν Ρουμανίαν ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας, δὲν τὴν ἐκασφαλίζει ἀπὸ ἐπιθέσεως ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων, ἀρότου δυνάμει τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου (1878) ἔχει ἐπιδικασθῆ αὐτῇ πέραν τοῦ Δουνάβεως πρὸς τὸ μέρος τῆς Βουλγαρίας μέγα τμήμα χώρας, ἡ Δόβρουτσα, ἐλάδες μὲν καὶ ἄγονον καὶ ἀραιὰς τότε ὑπὸ πληθυσμοῦ βουλγαρικῶν κατοικημένον, ὅπερ ἕως διὰ χρηματικῶν πολλῶν καὶ κόπων κατώρθωσεν ἡ Ρουμανία νὰ ἐξυγιάνῃ καὶ γονιμοποιήσῃ καὶ διὰ Ρουμῖνων ἀποικίαν καὶ ζεῦξιμα πρὸς τοῦτο διὰ γερούρας (Czekanovs) τὸν Δουνάβην σιδηροδρομικῶς νὰ συνδέσῃ πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν. Καὶ ἡ Δόβρουτσα, ἡ ἀποτελοῦσα τὴν μόνην πρὸς τὴν θάλασσαν διέξοδον τῆς Ρουμανίας καὶ περιέχουσα τὸν εὐρύχωρον καὶ λαμπρὸν λιμένα τῆς Κωνσταντίας, ἀποτελεῖ τὴν σήμερον ὀλοκληρωτικὸν μέρος αὐτῆς καὶ τοὺς πνεύμονας, δι' ὧν ἀναπνέει καὶ ἐργεταί καὶ εἰς ἄμεσον διὰ θαλάσσης ἐπικοινωνίαν μετὰ τὸν ἔξω κόσμον. Καὶ ἡ Δόβρουτσα ἀποτελεῖ πεδυνὰ χθαμαλὴν καὶ ἐκτεταμένην, ἐνφ' ὅλα τὰ ὑψώματα, τὰ δεσπάζοντα στρατιωτικῶς αὐτῆς, κατέχονται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.

Γειννιάουσα μετὰ δύο μεγάλας καὶ ἰσχυρὰς δυνάμεις, δύο κολοσσούς, ὧν τὰ συμμέροντα διότανται πολλαχῶς, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην, καὶ ὡς πρώτιστον μέλημᾶ τῆς ἐθέσεως νὰ μορφώσῃ καὶ διατηρῇ στρατὸν ἀξιόμαχον, ἵκανὸν κατὰ τὸ δυνατόν πρὸς ἄμυναν τῆς ἰδίας χώρας της ὀφείλει ἐπειτα νὰ ἐκλέξῃ τὴν ἰδιαιτέραν φίλιαν τῆς μᾶς, ἵνα προστατεύεται ἐναντίον τῆς ἐτέρας. Δυναστικοὶ λόγοι (διότι ὁ βασιλικὸς οἶκος της εἶναι Γερμανικὸς, Κορνεττόλερν) κυρίως δὲ ὁ ἀμεσώτερος καὶ προχειρότερος ἐκ τῆς Ρωσίας κίνδυνος καὶ ἡ πείρα τοῦ παρελθόντος ἐπέσαν τοὺς πολιτικούς της νὰ ἐκζητήσῃ τὴν φίλιαν τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς συμμάχου της Γερμανίας, διὰ στρατιωτικῆς δὲ συμβάσεως, γενόμενης ἐν ἔτει 1891, ἐπέτυχον ἵνα ἐξασφαλισθῇ τῇ Ρουμανίᾳ πᾶσα ἐκ Ρωσίας ἐπίθεσις, ἣν θὰ ἀπέκρυσαν αἱ ἠγομέναι δυνάμεις τῶν συμμάχων.

Ὅπως ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τόσον εὐχερῶς ἔχει κατορθωθῆ κατὰ τὸν τελευταῖον Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον, καθ' ὃν ἐκοῦσα ἄνοστα ἠγανακτοῦν ἡ Ρουμανία νὰ ἀρήσῃ ἐλευθέρων τὴν διὰ τῆς χώρας της διάβυσιν τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ, δὲν

θὰ ἠδύνατο πλέον τὴν σήμερον τοσοῦτον εὐκόλως νὰ ἐπιταλαρῆθῃ.

Ἄλλὰ καὶ αἱ δογμασῖαι, ἅς διακροῦντος τοῦ πολέμου ταύτου, ἔχεν ὁραστῆ ἡ Ρουμανικὴ λαὸς καὶ ἡ διάφρασις τῶν ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πολέμου ἐλπίδων του, ἀφοῦ διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου ὀλόκληρος χώρα Ρουμανικὴ, ἡ Βεσσαραβία, ὡς τοιαύτη καὶ διὰ τῆς Συνθήκης τῶν Παρισίων (1856) ἐπισήμως ἀνεγνωρισθεῖσα, ἔχει ἀποσπασθῆ ἐξ αὐτῆς προκαταμειθεῖσα εἰς τὴν Ρωσίαν, συνετέλεσαν βεβαίως ἕνα ὀλίγον εἰς τὸν προσανατολισμὸν τῆς πολιτικῆς τῆς Ρουμανίας πρὸς τὸ μέρος τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γερμανίας. Καὶ αἱ ἐκ τοῦ πολέμου ἐπεληθῆσαι ὀφείλεια, ἡ ἀπὸ ἀπλῆς διπλωτοῦ καὶ ὑποτελοῦς τῇ Πύλῃ Ἰγερμονίας ἀνασφραγίς τῆς Ρουμανίας εἰς ἀνεξίτητον βασίλειον καὶ ἡ παραχώρησις αὐτῇ τῆς Δόβρουτσας, δὲν ἐθεωροῦντο ἵκαναί νὰ ἀντισταθμισοῦσι τὴν ἐκ τῆς Βεσσαραβίας ἀπώλειαν.

Συνορεθεῖ, ὡς ἔρηται, ἡ Ρουμανία καὶ μετὰ τὸν Εὐξείνου Πόντου. Καὶ ὁ Εὐξείνου Πόντος ἀποτελεῖ θάλασσαν κλειστήν, εἶδος τι λίμνης μεγάλης, ἀνοίγουσαν πρὸς τὸ Αἰγαίον διὰ τῶν στενῶν τοῦ Βοσπόρου καὶ Ἑλλησπόντου ὁ ἔξουσιζῶν λοιπὸν τὰ στενὰ ταῦτα, δικαίως ἐπικληθέντα «κλειδὸς τοῦ Εὐξείνου» δύναται εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ παρεμποδίσῃ ἢ καὶ διακόψῃ ἐντελῶς ἔλλον τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπορίον τῆς Ρουμανίας καὶ θέσῃ ταύτην ὡς ἐν ἀπολεισμίῳ.

Ἐντεῦθεν καὶ ἡ Ρουμανία τὰ μέγιστα ἐνδιαφύεται, ἵνα τὰ στενὰ διατελοῦσι πάντοτε ἐλεύθερα, πρὸς τοῦτο δὲ ἡ κατοχὴ καὶ φύλαξις αὐτῶν δέον νὰ ἐθροσκαται ἀνατεθειμένη εἰς ἐτέραν τρίτην Δύναμιν, φιλικῶς διατεθειμένη πρὸς αὐτὴν ἢ τοῦλάχιστον τοιαύτην, ἥτις μὴ οὐσα λίαν ἰσχυρὰ ἐκοῦσα ἢ καὶ ἀνοστα νὰ δεικνύῃ σεβασμὸν πρὸς τὰς ἡδὴ περὶ τῶν στενῶν ὑφισταμένους διεθνεῖς συμβάσεις καὶ μὴ οὐσαν ἵκανὴν αὐτῇ κατ' ἐαυτὴν νὰ παρακαλώσῃ τὸν διὰ τῶν στενῶν διάπλουν εἰς τὸ Ρουμανικὸν καὶ τὸ διεθνὲς ἐμπορικὸν ναυτικόν. Προτιμᾶ λοιπὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς τοιαύτην τὴν Τουρκίαν, ἀποστέρει δὲ τοῦναιτιὸν καὶ ἀποστρέφεται τὴν καθ' ἑνὸς τῶν ὁμόρων της Κρούτων καὶ ἰδίᾳ παρὰ τῆς Ρωσίας ἢ ἔστω καὶ Βουλγαρίας, χώρας καὶ ταύτης Σλαβικῆς, κατάλημν αὐτῶν, διότι πᾶσα τοιαύτη κατάλημν αὐτῇ καθ' ἐαυτὴν θὰ ἐσθίμινε τὸν τέλειον διὰ θαλάσσης ἀποκλεισμὸν καὶ τὴν ἐντελῆ ἀπομύρωσιν τῆς Ρουμανίας καὶ θὰ ἐπέφερε καιρὸν τραῦμα κατ' αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς της.

Συμμέρον λοιπὸν ἔχει ἵνα ἡ Τουρκία διατηρῇ τὴν κυριαρχίαν της ἐπὶ τῶν στενῶν τοῦ Βοσπό-

ρον και του Έλλησπόντου, καθ' ούτω δὲ δέον αὐτῇ νὰ ἐκποιήσῃ ὡς ἢ τὰς κυριαρχίας ἐν Ἑλλάδι καὶ τῆς καὶ ἰδίᾳ τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, διότι ἀπὸ ἐξουθενήσεως τοῦ Τούρκου ἐκ τῶν χωρῶν τούτων, δύσκολος ἢ μᾶλλον ἀδύνατος ἀπὸν καθίσταται καὶ ἡ πρὸς φύλαξιν μόνον τῶν στενῶν παραιοῦν τούτων ἐν Ἑλλάδι. Συγχρόνως δὲ ἡ Ρουμανία δὲν θὰ ἔβλεπε μὲ καλὸν ὄμμα καὶ πᾶσαν διὰ κατοικήσεως χώρας Τουρκικῆς ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας, διότι διὰ ταύτης διαταράσσεται ἡ ἰσορροπία καὶ ἀξιώνονται οἱ ἐκ τῶν Βουλγάρων κίνδυνοι.

Τὰ τοιαῦτα συμφέροντα καὶ βλέψεις τῆς Ρουμανίας φέρουσι ἀνεγκλίως αὐτὴν εἰς στενήν συνάφειαν μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ ἐν τυχόν ἤρξει αὐτῇ νὰ ἐννοήσῃ τὰς τάσεις τῆς Ρουμανικῆς πολιτικῆς, τὸ Βερολίνον ἢ ἡ Βιέννη θὰ ἦσαν πάντοτε πρόθυμοι νὰ θέσωσι ταύτας ὑπ' ὄψιν τῶν Τούρκων. Οὕτω μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βουκουρεστίου ἐκωλυτοῦσιν ἀπὸ πολλοῦ ἐγκαίρως σχέσεις καὶ ὅταν Παρισινή τις ἐφημερίς (Matin) κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1910 πομπωδῶς ἀνήγγειλε τὴν σύναψιν ἰδιαιτέρας γραπτῆς μετὰ τῶν δύο Κρατῶν συμμαχίας καὶ ἀνεξίτητη ὑπὸ τοῦ διεθνoῦς τύπου τὸ πρᾶγμα, οὐδένα πολιτικὸν ἐξέπληξε. Τοιαύτη τις συμμαχία ἢ καὶ ἀπλή ἀνεγγύησις, γραπτὴ ἢ ἀγραφος, ἔγκειται ἐν τῇ φύσει αὐτῇ τῶν πραγμάτων καὶ τῇ ταυτότητι τῶν συμφερόντων.

Μὴ ἀρκαυμένη ἔμως εἰς τὸ ἔμμεσον διὰ τὴν μέλλονσαν τύχην τῆς Μακεδονίας ἐνδιαφέρον τῆς ἢ Ρουμανίας, ἵνα καταστήσῃ τοῦτο ἀμεσώτερον καὶ μᾶλλον εἰς τὰ ὄμματα τῶν ξένων προσπίπτει, ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο ποσὸς νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς τύχης τῶν εἰς πέντε ἑκατομμύρια ἀνερχομένων ἐν Ρωσίᾳ καὶ Ἀδοσίᾳ «ἀλυτρώτων» ἀδελφῶν, ὅλην τῆς τῆν φιλοσοφίαν περιώρισεν ὑπὲρ τῶν ἐξαδέλφων, ὡς τοιούτους

ἐλεεινοῦσα τοὺς Κουρσοβλάχους, θεωρήσασα αὐτοὺς ὡς καλὸν ὄμμα καὶ συγγενῆ καὶ καίαν ἐυδακτον καὶ ὄχι βεβαίως προσηραμένους ἵνα ἀπαχθῶσι ποτὲ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς καὶ περιληφθῶσιν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς, ἀπ' ἧς πολλὰ οἴσθη σπύοντα τοὺς διαχωρίζουν, ἀλλὰ καταλήλους ἵνα κατὰ τὴν λύσιν τοῦ Μακεδονικοῦ προβλήματος χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς Ρουμανίας εἰς βίαιον τρίτον καὶ ἰδίᾳ τῆς Βουλγαρίας. Καὶ ἡ τοιαύτη πολιτικὴ τῆς Ρουμανίας ἐξυπηρετεῖ καὶ τὰ σχέδια τῆς συμμάχου Ἀδοσίας, συμφέρον ἐχούσης ἵνα παριστᾷ τὴν Μακεδονίαν ὡς μισοῦσιν ἐθνοτήτων, δηρημένων καὶ ἀλληλοσπαρασσόμενων καὶ ἔχουσαν ἐπομένως τὴν ἀνάγκην τῆς, ἵνα διὰ τῆς εἰς Θεσσαλονίκην προελάσεως τῆς ἐπιφέρει αὐτῇ τὴν τάξιν καὶ τὴν εἰρήνην τυχάνει συνάμα καὶ τῆς ἐγκρίσεως καὶ ὀπισθοχώσεως τῆς Τουρκίας, ἐπιδικουμένη τὴν ἐν τῇ πολιτικῇ ταύτῃ χώρα ἐξουθενήσιν τοῦ Ἑλλητισμοῦ.

Τοιοῦτοτρόπος ἡ Ρουμανία διὰ τῆς πολιτικῆς τῆς περιστέλλει καὶ ἐξουδετερεῖ κατὰ πολὺ τὴν ἡρῆν τῶν Βουλγάρων, παραιομενεῖ καὶ ἐπιτηρεῖ τὴν ὅλην ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου κατάστασιν καὶ συντελεῖ κατὰ πολὺ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων, καθισταμένη οὕτω πολύτιμος τῆς Τουρκίας φίλος. Τὸ Βουκουρεστίον συνάμα ἀποτελεῖ σπονδαῖον ἐνωτικὸν κρίκον, συνδέοντα τὸ Βυζάντιον μετὰ τῆς Βιέννης καὶ Βερολίνου ὅταν αἱ μετὰ τῶν σχέσεις χαλαροῦνται, ἢ δὲ πολιτικὴ τῆς Τουρκίας τείνει πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ρωσίαν, ἐν Βιέννης παρέχονται ἑλλίδες εἰς τὴν φιλοδοξίαν τῶν Βουλγάρων, οὗτοι κινουῦνται καὶ ἀπειλοῦσι καὶ ἡ Τουρκία στρέφεται πρὸς τὸ Βουκουρεστίον τοῦτο μεσολαβεῖ καὶ ἐπαναφέρει τὰς σχέσεις, ἢ δὲ εἰρήνην... διατηρεῖται.

N. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Τ Ο Τ Ρ Ι Ζ Ω Ν Ι

Ὄψο! νὰ βριαυόταν ἐν' ἀντιφάρμακον γιὰ τὸ βαρεμὸ τῆς ζωῆς! Ἀλλὰ ποῦ; Νὰ ἐπληρῆσθῆς καὶ πρῶτ' ἐν τῷ ἴδιῳ τῷ κρεββάτι, κ' οἱ τοῖχοι νύχουν τὸ ἴδιο χρῶμα, κ' ἡ πύρρα κερφωμένη στήν ἴδια θέσι, κ' ὁ ἴδιος ὁ οὐρανὸς μέσ' ἀπ' τὰ παραθυρόφυλλα, οἴχοντας μέσα τὴς ἴδιες οὐκίες, — ὦ! τὸ μεγαλότατον μυστήριον γιὰ κείνον ποῦ εἶναι γεννημένος μὲ μιὰν ἀσβυστην ἀποθυμιὰν ἀμορφιάς.

Αὐτὰ συλλογιόταν ὁ καλὸς μας φίλος Κ. . ., βουλιαγμένος στὴ βαθειὰ πολυτάραχον τοῦ ἐργαστηριοῦ του καὶ βγαίνοντας ἀσπρες τοῦφρες κωνοῦ ἀπ' τὸ στόμα — σὰ νὰ χασμουριόταν.

Καὶ τί δὲν ἔκανε νὰ καλοπιόσῃ τὴ δύστροπὴν καὶ ἀμετρον πλῆξι του: κρασί, χαρτιά, γυναῖκες, ἄλογα καὶ ταξίδια, ὅλα μῆτανε σ' ἐνέργεια καὶ τὰ μπουχτήσε — σὰν πεινασμένος. Ὑστερα ἕνα πρῶτ' ἄστειλε ὅλα στὸ διάβολο, κ' ἔμεινε πάλι

ΓΡΑΦΤΗ ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

καίριος κ' ὀλομόναχος, μέσ' τὴν κάμαρή του. Ὅμως, μιὰ νύχτα, — οἱ σκέψεις του ἀναποδογυρίστηκαν.

Καὶ τότε ξαναπερνᾷ μέσ' τὸ μυαλό του ὅλα τὰ πράγματα ποῦ μποροῦσε νὰ τὰ χαρῆ, κ' ὅμως δὲν τῶκανε ἀπὸ μιὰ κοινὴν ἰδέαν ντροπῆς, εἴτε ἀπὸ ἕναν δισταγμὸν ἀκατανόητον, ποῦ τοῦ φαρμάκων ἀκατάπαντα τὴ ζωὴν κ' ὅμως δὲ μποροῦσε νὰ τόνε δρασκελίσῃ. Θυμᾶται τὰ περασμένα, σὰ νᾶητανε χθές, καὶ μιὰν ἀηδία γιὰ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν γεννιέται μέσα του.

Εἶναι κωμῶσαι πράγματα στὴ ζωὴ ὁλονῶν, ποῦ περάσανε γοργὰ κ' ἀπαρατήρητα, κ' ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ξάφνου, ἐκεῖ ποῦ καθόμασθε, βγαίνουν ἀπ' τὴν ἀληθμονοῦ, ντυμένα μιὰν ἐξαιρετικὴν σημασίαν καὶ γιομίζον τὴν ψυχὴν μας νοσταλγίες, καὶ δάκρυα τὰ μάτια μας.

Ἔτσι κ' αὐτός, μιὰν ἡμέραν, χωρίς κωμιὰν ἰδέαν γιὰ τίποτα, κωθὸς ἀράδιαιζε καὶ ταχτοποιοῦσεν ὅλες τὴς μικροθύμους, σὰν ξεθυμασμένα μπουκαλάκια μὲ χαμένες μυσσοδιὲς ἀπέτον στὸν κομμό, — ἀνωκάλυψε πῶς ἡ ζωὴ του

δέν ήταν δὲ καὶ τόσο εὐτοίμια ὅσοι μπορούσαν νὰν τὸ πιστέψω, πὼς σκεδὸν θὰ ἦταν ὠραία, καὶ μάλιστα πὼς θὰ ἦτανε πέρι ὡς πέρι ὠραία, — ἂν ἔφτανε κενάνας σύγκρισί τῆς τοιμῆς καὶ τῆς παιδείας.

Μισοτρίβος, ἀνύπανδρος, παρωρυγμένος στὸ κατώφλι τῆς ἀνδρικής ἡλικίας, ὄντας σιμότερα στὰ γεράματα, παρὰ στὰ νεῖατα, καὶ — τὸ φριχτότερο — κλονισμένος καὶ μπουχτισμένος ἀπὸ γλάντια, κημιάνεται σὲ μιὰ λυπητερὴ πνοὴ ποὺ τότε ξαναφέρνει στὰ πίσω καὶ θέλει νὰ μπορούσε νὰ ἦταν καὶ ἐκείνος καὶ νὰ ξαναζοῦσε ἄλλῃ μιὰ φορὰ, ξαναβρίσκοντας τοὺς ἴδιους σταθμούς καὶ τῆς ἴδιας περιπέτειας, σὰ σὲ ταξίδι μετακινωμένο, καὶ νὰ πῆ ἔλα τὰ ποτήρια ὅπου δὲν τῶδευσαν ὡς τὸν πάτο, καὶ νὰ πλατύνῃ τὴ ζωὴ μὲς τὰ ὄριά τῆς καὶ τὰ δυὸ του χέρια νὰ βουτήξῃ μὲς τὸν ἀκένωτο θησαυρὸ.

Κι' ἀπ' ὅλες τῆς θύμησες — ὦ! μιὰ, ἢ πῶς βλαβερὰ καὶ μωροπνὴ, κι' ὅμως πόσο ὠραία!

Ἦταν παιδιὰ καὶ πῆγαινε σχολεῖο θημάτια ἀκόμα πόσο σκαλοπατία καὶ πόσο παραθύρια εἶχε ἢ τίξῃ καὶ κατὰ ποῦ ἦταν γυρισμένο τὸ κάθε παραθύρι.

Ἀντίβου ἀπ' τὸ σχολεῖο, σ' ἓνα δρομικὸ ἀνήλιο καὶ σκιερὸ, ποὺ λὲς πὼς ὁ ἥλιος δὲν τὸ καταδεχότανε, καὶ τὸ φώτιζεν, ἔτσι, ἀπὸ ἐλεημοσύνη, ἦταν ἓνα μοδιστράδικο «γυναικεῖον καπέλων», παραχωρημένο.

Τὰ παραθύρια του ἦτανε στραμένα κατὰ τὸ σχολεῖο καὶ τὰ παιδιὰ στὰ διαλείμματα δὲν κατεβαίναν ἀπ' τὴν τίξῃ, μόνο καθόντουσαν καὶ παρακολοῦθοῦσαν τὰ μοδιστράδικα, σκυμμένα στὴ δουλειά τους, κι' ἀποροφωμένα ἀπ' τὴ συλλογῇ, πότε θὰ νυχτώσῃ, νὰ πάρουνε τὸ μεροδουλι, καὶ νὰ πᾶν νὰ ξεσταθῶνεν στὰ φτωχόσπιτά τους.

Ἐκεῖνο τὸ χρόνον ἡ βιρνεμιωνιά εἶχε κάνει θραῦτον ἕνας ἀχνὸς σὰ βέλο σκέπαζε τὰ τζάμια καὶ κληροὶ βγαίναν ἀπ' τὰ ρουθούνια τῶν ἀλόγων οἱ ἀμαξίδες, διαλοτυλιγμένοι σὲ μανδύες τυρωτούριζαν καὶ χτυποῦσαν τὰ πόδια στὸ πεζοδρόμιον.

Τὸ χιόνι ἔπαιρτε ματαμάκα κ' ἔστρωσε τὸ δρόμον. Ὁ οὐρανὸς, γκρινιάρης, σὰ γέρος ἀρθρωτὸς, ἔγραφε πίσω ἀπὸ πηχτὰ σύννεφα, ἓναν ἥλιον ἀρρωστατέριον καὶ κοκκαλιάρη. Χτυπασμένον ἥλιον, ποὺ βιαζόταν νὰ ξυπνήσῃ, κ' εἶχε ὄλο καὶ χερνιλωμένα τὰ ματόφρυλλα.

Οἱ διασκάλου — γιὰ χαρὰ τῶν παιδιῶν, βρίσκαινε πρόφασιν καθημερινὴ καὶ δὲν ἐρχότανε ἔτσι, τὰ παιδιὰ ἀλώνειν μὲς τὴν τίξῃ ἀπ' τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βραδὸν καὶ παιζάινε χιονιὲς ἀπ' τὰ

μοταλκόνια μὲ τῆς μοδιστρουῖλες καὶ μὲ τὰ δουλιάρια τῶν γειτονικῶν σπιτιῶν.

Γενίους ἦτανε — μέσα Γενίους κἂν ἀρχὴ τοῦ Φλεβιάου... Ζωηρὸ παιδί, ὅπως πάντα, κι' ὅμως δειλὸ στὸ βῆθος γιὰ τὰ τιποτένια πράγματα, ὅσο θαρραλέο στὰ μεγάλα καὶ στὰ σοβαρὰ, ἦταν ὁ πῶς ἀταξτος κι' ὁ πῶς συνεσταλμένος, δίνοντας ἀπορία πὼς τόση παλαβουάρια μπορούσε καὶ κρυβότανε πίσω ἀπὸ τόσην ἀπολαυσία.

Ἄπ' τοὺς μεγάλους μάλιστα τραβοῦσε τὸ διαιβόλο του — γιὰ τὸν ἔβαναν στὰ αἷματα γιὰ τὸ κάθε τι, κ' ὅσοτερον τὸν ἔβαναν ὀλομόναχον, ἐκεθεμένο κι' ἀνοπερῶσπιστο, μ' ὅλη τὴν εὐθύνη στὴ ριζὴ του, σὰν τὸν τρελλὸ ποὺ βγάνει τὸ φίδι τῆς παροιμίας.

Μιὰ μέρα — τὸ χιόνι εἶχε ἀνεβῆ μισὸ μέτρο — τὸ σχολεῖο πανηγύριζε ὁ χιονοπόλεμος ἔφτανε σὲ βῆσι λογιζοῦ λανασιμένα τὰ παιδόπουλα χούφτωσαν τ' ἄσπρο χιόνι, τὸπλαθάν μὲς τὰ χέρια καὶ τὸ σφενδόνιζαν σὲ μούτρα καὶ σὲ πλάτες, καὶ χαχίνιζαν, κι' ὅλος ὁ τόπος ἀνάδινε μιὰ βουὴ πολέμου.

Οἱ μοδιστρουῖλες οἱ καθήμενες δὲν τολμοῦσαν νὰ ξεμυτίσουνε δυὸ μπάλλες σπάσανε τὰ τζάμια τοῦ μοδιστράδικου καὶ τὸ χιόνι ἔμπαινε μέσα.

Ἡ διευθύντρια τῆς φώναζε καὶ τῆς μάλασε. «Δὲ ντρέποσαστε νὰ κἄνεντ' ἔτσι καὶ νὰ δίνετε τὸ θάρρος σ' αὐτὰ τὰ βρωμιάπαιδα; Ἐχομε τόσες παραγγελίες, δὲ μπορούμε ἡμεῖς νὰ χάνουμε καιρό ἔμπροσ, τὴ δουλειά σας, κι' ὅσο γι' αὐτοὺς τοὺς μάγκες, θὰν τοὺς διορθώσω ἐγὼ... Σοφοῦλα!»

— Ὁρίστε, κυρία.

— Ἐσὺ νὰ πᾶς τὸ καπέλλο τῆς κυρίας Α. Ὁδὸς Π, ἀριθ. 39 τὸ ξέρεις, ἐκεῖ ποὺ πῆγες καὶ προχθές.

— Μὰ, κυρία...

— Τί; ἔχομε καὶ τέτοια; Νὰ κἄνης αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω ἐγώ.

Ἡ Σοφοῦλα μὲ τὴ μπλε-σιελ ποδίτσα τῆς γύρισε δυὸ ἀπελπισμένα μάτια στῆς συντρόφισσές τῆς: ἐκεῖνες ὅμως ἦτανε τόσο χαρούμενες ποὺ γλυτώσαν τὴν ἀγγάρεια, ποὺ δὲ γυρίσαν οὔτε νὰ τὴν κυττάξουνε.

Ἡ Σοφοῦλα χαμήλωσε τὰ μάτια, πῆρε τὰ βρεμένα τῆς καὶ τράβηξε ὁ πόλεμος ἦτανε τώρα στὴ βράση του ἓνα-δυὸ φροῆς ἔκανε νὰ γυρίσῃ πίσω, μὰ ἡ φιλοτιμία τὴν κράτησε.

Ἦτανε μοροῦλα, γλωμῆ, μὲ δυὸ μεγάλα μάτια οκοῦρα, σὰν πηγάδια: στὸ μαγαζὶ τὴ φωνάζανε «τὸ Τριζῶνι».

Καθὼς πρόβαλε στὴν πόρτα, δειλί, καὶ ῥιχνοντας ματιὰς σκιαγμένον ποικλοῦ ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἔλα τὰ μάτια τενωθίμαν κι' ἀλλάζανε κρυφοματιὰς.

— Ρε παιδιά, τὸ Τριζῶνι.

Πὼς τὴ θυμιάται, τώρα, στὴ δύσι τῆς ζωῆς του, τὴ μικρούλα, νὰ βγαίνῃ ἀπ' τὴν πόρτα μὲ τὴν ἄσπρη καπελιέρα στὸ χέρι, καὶ νὰ περνᾷ διασταχτικά ἀπ' τὸ μέρος τοῦ σχολεῖου, μὲ μῆλια πῶς μεγάλα καὶ ἄλαλα, σὰ νὰ φοβότανε ἀκόμα καὶ τὴ σιωπῇ.

Κι' ἀληθινὰ μιὰ σιωπὴ βασίλευε στὴν ἀρχὴ. Τὸ Τριζῶνι θάρρηνε κ' ἔκανε κηπόσα βήματα. Ἄξαφνα, παταράκι! Ἡ πρώτη χιονιά...

Τὴν πέτυχε στὰ πόδια τὸ Τριζῶνι γλίστρησε, πῆγε νὰ πέσῃ, ἀρπάχτηκε ἀπὸνα δέντρο, κοκκίνησε ὡς τ' αὐτιά.

— ὦ! Τριζῶνι, αὐαααα!...

Λεύτερη, τρίτη, τώρα πέφτανε βροχὴ. Θέ μου! Τ' ἦταν ἔκεινο; σκοτιαμένο, μὴ ξέροντας κατὰ ποῦ νὰ στραφῇ, σκεπάζοντας μὲ μῆλια χέρια τὴν ἄσπρη καπελιέρα, καὶ ῥιχνοντας κατὰ πᾶνον ματιὰς γιομάτες ἰκεσία, τῶβανε στὰ πόδια, κνηγμένο ἀπ' τῆς ἄσπρες χιονιὲς ποὺ πέταγαν σὰν περιστέρια καὶ πέφταν σὰ γροθιὲς ἔτσι ἔφτανε ὡς τὴ γωνιά ἐκεῖ παραπάτησε κ' ἔπεσε χέλιον.

Χτύπησε τὸ κεφάλι σ' ἓνα σιδερένιο κάγκελο, κ' ἔμεινε ξερὴ μὲς τὰ χιόνια.

Ἐστερα — θυμιάται τὸν κόσμο ποὺ μαζώχτηκε γύρω, καὶ τὸν τρόμον ὀλονῶν...

Τὴν πῆγαν σ' ἓνα φαρμακεῖο νὰ τῆς δέσουν τὸ κεφάλι. Καὶ καθὼς τὴν πάγαιναν ἔτσι, κουβαλῶντας, μὲ σουρωμένα κι' ἄψυχα ματάκια ἔβιαζε σὰν ἀγγελῆμα τοῦ Σάντρο Μποτιτσέλλι πεθαμένο. Τὸ θυμιάται — γιὰ τὸ ἔτρεξε ἀπὸ πίσω μαζί μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ, σκυφτός, σὰ νὰν τοῦ ἀναλογοῦσε κι' αὐτοῦ ἓνα μερικὸ ἀπ' τὸ κρῖμα.

Ὁ γυιερὸς ποῦνυχεν ἐκεῖνη τὴν ὥρα, ζάρωσε τὰ μαῦτρα του σὰν τὸ εἶδε ἔτσι φτωχοκόριτσο καὶ κωκοντυμένο. Δὲ μπορούσαν μὲ κανέναν τρόπο νὰν τὸ ξελιγοθυμήσουνε, καὶ νὰ σταματήσουν τὴν αἱμορραγία...

Τὴν ἴδια νύχτα τὸ Τριζῶνι πέθανε.

Κι' ὅμως θὰ μπορούσε νὰν τὴν ἀγαπήσῃ τὴν Παιδοῦλα — ὦ! ναί, θὰ τὸ μπορούσε — καὶ τὴν ἀκόμα, ἄσπρη, ἀπὸ μιὰ ζωὴ τρανταχτὴ καὶ πολυκύμαντη, τὸ ξέρει πὼς θὰ τὸ μπορούσε.

Εἶχε μιὰ τρυφεράδα μέσα του, ὅπου δὲν τὴν ἔβγανε ποτέ καὶ γιὰ κανέναν — ὅπου ἔμεινε παρθένα κι' ἀγγιχτὴ μέσα του, σὰ χιόνι σ' ἀπάτητες βουνοκορφές: κ' ἦταν αὐτὴ ὁ παιδερός του, γιὰ τὸ σφαλνοῦσε τὸ δρόμον στὴν καθημιὰν ἀπόλειψη, καὶ τοῦ θυμίζε τὸ τί θὰ ἐδυνότων νὰ χαρῇ, κρυφαλλάζοντας τὴν μ' ἄλλην ἔμοια τρυφεράδα, ἐρχόμενη ἀπὸ κᾶπου, ἀπὸνα πλάσμα

πρότερο ἁρμονισμένο μαζί του, καὶ μὲ τῆς ἴδιας ἀποθυμίας, ὅπου νῆτανε κωκοντυμένο στὸ ἴδιο δικὸ του «διακασῶν».

Κ' ἡ Παιδοῦλα τώρα ἀναδίνοντας ἀπὸ τὰ περασμένα καὶ σκιαγραφημένα στὸ νοσταλγικὸ φρόντο τῶν μερῶν ὅπου δὲ θὰ μεταφρανοῦνε πᾶν, δαναίζοταν μιὰν ἀμυρομάδα ἀσύγκριτη, σὰν τὸ προνομιοῦχο καὶ ἔχγορι ἐδελκὸ πλάσμα, ποὺ θὰν τότε καταλάβαινε ὡς τὰ μύγια τῆς γυμῆς του καὶ τὰ λόγια του δια θὰν τῆς πρὶν νὰ εἰπωθοῦνε ἀπὸ τὰ χεῖλια του.

ὦ! ναί, θὰ μπορούσε νὰν τὴν ἀγαπήσῃ τὴν Παιδοῦλα, ἔτσι φτωχὴ καὶ κωκοντυμένη, μὲ τὴ μπλε-σιελ ποδίτσα τῆς, καὶ μὲ τὰ χεῖλιά τῆς τὰ λαξεμένα, σὰ σὲ ἀρχαῖον ἄγαλμα ἐφηβικὸ.

Καὶ τὸ «Γιατί;» — τὸ αἰώνιο γιὰ ποῦ ἀποτεινοῦμε στὴ Μοῖρα, σᾶμκος νὰ εἶχε αὐτὰ ν' ἀκούσῃ καὶ στόμα γιὰ ν' ἀποκριθῇ ἢ Μοῖρα — θέρηνε μέσα του καὶ γινόταν καίρια. Τοῦ φανόταν πὼς ἂν μπορούσε νὰ μεταβῆ τὴν Παιδοῦλα, δὲ θὰν τοῦ μεταίφενε ἀπ' τὰ χέρια πᾶν, κ' ἡ ζωὴ θάπαρνε χροῖμα καὶ οὐσία, καὶ θάβινε τὸ γόδιο κόμισο τῆς εὐτυχίας μὲ τὴ σκαθιά τῆς ἀγίας.

Γυναῖκες, κραισὶ, χαρτιά — ἔ! ὄλ' αὐτὰ ἦταν τίποτα, προστὰ στὴ θερησεία τῆς Παιδοῦλας.

Ὁ Πλοῦτος — κολοκῆθια: γίνεται ζημιᾶνος ἔλα φτώση ἢ Πλήξι! Μποροῦσε νύχῃ τὴν κλημιὰ κοπέλλα, μὲ τὴν ἴδιαν ἐγκλίση ποὺ μπορούσε νύχῃ καὶ τὸ κάθε μπιρτέκι ἀπὸ τὸ κάθε ξενοδοχεῖο: Ὅμως δὲν ἦταν αὐτὸ ποὺ γύρευε — ὦ! δὲν ἦταν αὐτό!

Ἡ Παιδοῦλα.

Ἐκεῖνη μοναχῇ, ἐκεῖνη τί λογαῖα θὰν τῆς ἔλεγε — λογαῖα ἀδικαξοδεμένα σὲ σπῆτια, σὲ σπῆτια ποὺ μπᾶνεις χωρὶς ἔνομα καὶ βγαίνεις χωρὶς ἀγάπη...

Στὴν ἀρχὴ εἶπε νὰ σκορπίσῃ τὸν παρὰ του, κ' ἄσπρη, φτωχὸς κ' ἀσήμιαντος, νὰ γυρῆ τὴν παρηγοριὰ μὲς τὴ δουλειά. Νὰ σκάψῃ, νὰ βγαίνῃ τὸ ψωμί μὲ τὸν ἴδρωτα τοῦ προσώπου του νὰ δουλέψῃ σὰ σκαλλὶ μέσα σ' ἓνα χωράφι, γιὰ ν' ἀγαπήσῃ τὸ ψωμί καὶ τὸν ἔπνο.

Μιὰ νύχτα ἀποφάσισε νὰ σκοτωθῇ.

Κλείσθησε ἀπὸ κρυφὸ στὴν κωμαρὴ του κ' ἔφρασε νὰ γοιάρῃ. Ἐγραφε σὲ φίλους του — γιὰ κανένα συγγενὴ δὲν εἶχε, κ' ἂν εἶχε δὲν τὸν ἔβρε οὔτε ἤθελε νὰν τὸν ξέρῃ — ξαναδιέβασε προσεχτικά τ' ἔβρε εἶχε γραμμένο κ' ἔβανε φαρδεῖα πλατεῖα τὴν ὑπογραφή του.

Μιὰν ἀνακούφισι ἔνοιωσε σὰ νὰν τοῦ βγῆκε ἓνα μεγάλο βᾶρος ἀπὸ πᾶνον.

Πέρασε ἔτσι τὴ νύχτα, κᾶνοντας βόλτες καὶ

μιλώντας μονόλογος τον ύστερο γδύθηκε κ' άλλαξε ρούχο και ξεκαλώθη από προβιβίτι ανάσπικλα, με τὰ μάτια ζωγραφωμένα στο ταβάνι, με τὸ κεφάλι ἄδειο ἀπὸ σκέψεις τὸ πιστόλι του ἦσαν ἀκουμπισμένο στὸ πλάτῳ τραπέζι.

Ἔβλεπε περίεσι τὰ μεσάνυχτα κ' ἡ ἡσυχία κέρφαινε ἄλλα τὰ κλίματα πὲ μεγάλην ἀκινησία σὰ νὰ εἶχε κολλῆ ἡ ἀνάσα τῆς ζωῆς, κ' ὁ θάνατος κωμικοποιῖτο.

Ὁ ἀποπνευστικός ἀέρας τῆς κἀμαρης τὸν ἔκανε καὶ σηκώθη ν' ἀνοίξῃ τὸ κερπίδι. "Ἐν' ἀερόκιμα δροσερὸ μῆγε μέσα κ' ἀνάδερνε τις κωμωδίες, σὰ ἀτίθειμ ἐρωτοπαιχτῆς γυναικός. . .

Ἀρρωγερασμένη καλὰ μὲς τῆ σιγῆ καὶ ῥέγγωντας μιὰ βιαστικὰ κ' ὑστερονῆ ματιὰ σὲ ἄστρα καὶ στὸν κἀμαρο, γόρισ μ' ἀργὰ βήματα πρὸς τὸν ἄλθρο.

Ἐάφρον — ἕνας ἦχος, σὰν πριόνισμα, ἦχος σιγανὸς καὶ μοιραῖος, ὁποῦ ἐρχότανε ἀπ' τὴν περιλακάδα τοῦ κήπου! . . . Σταματᾷει. . .

"Ἐνα τριζῶνι τραγουδοῦει στὴ σιγαλιὰ τῆς

νόχτας, κ' ἡ φωνὴ του εἶναι βιαστικὰ, σὰ νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὰ περασμένα. . .

"Ὡ! τὸ Τριζῶνι δὲ θέλει νὰ πεθάνῃ — ἦρθε καὶ τοῦ λέει νὰ μὴν πεθάνῃ. . .

Καὶ πέφτει ἀπάνου στὸν καναπέ καὶ πλαίει, καὶ λέει πὸς ἐν' ἡ φροσύλα τῆς Παιδοῦλας, κ' ἡ ἀγγὴ τότε βροῖσκει βουτηγμένο στὰ κλίματα, σὰ μορὸ παιδί, ἀνήμπορο νὰ σκοτωθῇ κ' ὑποταγμένο στὴ Μοῖρα. . .

Περὶτὸ βέβαια εἶναι νὰ εἰποῦμε, πὸς ὁ φίλος μας δὲν πέθανε: Καμιὰ φροὰ ἀνοίγει τὸ σφράγισμα καὶ καθαρίζει τὸ πιστόλι του ποῦ πᾶει νὰ σκοτωθῇ — αὐτὸ ἐν' ἄλλο.

Καὶ καμιὰ φροὰ πᾶει — καιόμοιρο Τριζῶνι — ἐκεῖ ποῦ ἐν' ἄλλοι συναγμένοι καὶ γλεντᾶνε στὴ σάλα τοῦ σπιτιοῦ, ἐκεῖνος βγαίνει κρυφὰ καὶ πᾶει στὸ μετακόνι, κ' ἀκούει μὲ προσοχὴ μὲς τὴ γαλήνη τοῦ χινόπορου, καὶ κάθε ποῦ γυρίζει πίσω στὴ σάλα — εἶναι σκυρτός, σὰ νὰ γέραςε κατὰ δέκα χρόνια.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΑΤΗΣ

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΚΥΡΙΟΤΟΡΗΜΑ —

XV

Τρις δυὸ τρις ἐπόμενες μέρες ὁ Νάγκελ ἔλειπε ἀπὸ τὴν πόλι. Ἐκρίνε ἕνα ταξιδεῖο μετὰ τὸ ἀτμόπλοιο καὶ ἡ κἀμαρά του στὸ ξενοδοχεῖο ἦτον κλειδιωμένη. Κανεὶς δὲν ἤξερε ποῦ εἶχε πᾶει μὰ εἶχε πᾶει ἕνα πλοῖο ποῦ πήγαινε πρὸς βορρῶν καὶ ἴσως νὰ ταξίδευε μόνο γιὰ διασκεδάσει.

"Ὅταν ἕνα πρωὶ, πρὶν ἀιόμα σηκωθῇ ἡ πόλις ἀπὸ πῶδι, γήρισε, ἐφαίνετο γλωμὸς καὶ ξενοχειομένος καὶ ὅμως δὲν πῆγε ἀμέσως στὸ ξενοδοχεῖο, μὰ περιπάτησε λίγη ὥρα στὴν προκουριά ἀπάνω κᾶτω. Ἐπειτα πῆγε ἕναν δρόμο ποῦ πήγαινε πρὸς τὸν μέσο κόλπο, ἐκεῖ ποῦ ἴσα ἴσα ἀρχίζε ν' ἀνεβαίνῃ ὁ κωπνὸς ἀπ' τὸν κωπνοδόχο ἕνός ἀτμοπλοῖου.

Δὲν πῆγε πολὺ μακριὰ ἐφαίνετο σὰν νὰ πῆγαινε μόνο γιὰ νὰ σκοτώσῃ μερικὸς ὄφρας. "Ὅταν ἀρχισε ἡ κίνησις στὴν ἀγορά, ἦτον κ' αὐτὸς ἐκεῖ. Ἐστῆκε στὴν γωνία τοῦ ταχυδρομείου καὶ παρατηροῦσε μὲ προσοχὴ δασυς πῆγαιναν κ' ἤρχονταν, καὶ θεῶν εἶδε τῆς Μάρθας Γουόδε τὸ πρόσωπο φέρεμα, τὴν ἐπλησίασε καὶ τὴν χαιρέτησε.

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 31 Μαΐου 1911.

Νὰ τὸν συγχωρέσῃ, λέει μήπως τὸν ἔλασε κ' ὄλας; Ἐἶναι ὁ Νάγκελ ποῦ τῆς εἶχε προσφέρει χρήματα γιὰ τὴν παλιὰ καρτέλα. "Ἢ, μήπως τὴν πούλησε κ' ὄλας;

"Ὁχι, εἶπε, δὲν τὴν πούλησε.

Καλὰ. Δὲν πιστεύει, λέει, οὔτε νὰ πῆγε κανεὶς ἄλλος νὰ προσφέρῃ περισσότερο.

Πῶς, πῆγε. Μὰ. . .

Μπα, ἀλήθεια; Πῆγε κ' ἄλλος κανεὶς; Τί λέτε; Μιὰ κυρία; "Ἄχ, αὐτὲς οἱ ὀλέθριες γυναῖκες! Λοιπὸν βέβαια θὰ εἶχε φτάσῃ σ' αὐτιὰ τῆς ἢ φήμῃ αὐτῆς τῆς καρτέλας, κ' ἀμέσως θὰ ἤθελε νὰ τὴν πάρῃ. Ναι, ναι, αὐτὴ εἶναι ἡ τακτικὴ τῶν γυναικῶν. Μὰ πόσο ἐπρόσφερε; πόσο ψηλά ἀνέβασε τὴν τιμὴ; Σὰς τὸ λέγω ὀρισμένως, γιὰ τίποτα δὲν τὴν ἀφίνω ἀπ' τὰ χέρια μου αὐτὴν τὴν καρτέλα, νὰ μὲ πάρῃ ὁ διάβολος ἂν τὴν ἀφήσω!

Ἡ Μάρθα εἶχε τρομάξει μὲ τὴν τόση ταραχὴ ποῦ μιλοῦσε ὁ Νάγκελ καὶ βιάστηκε ν' ἀπαντήσῃ: — Μὰ βέβαια, ἔσεῖς νὰ τὴν πάρετε, μὲ πολλὴ εὐχαρίστησι. . .

— Νᾶρθω λοιπὸν σήμερι τὸ βράδι κατὰ τίς ὀχτῶ νὰ τελειώσωμε τὴν ὑπόθεσι;

Ναι, εἶπε, καλὰ. Μὰ δὲν προτιμᾷ νὰ τοῦ τὴν

στεῖλῃ στὸ ξενοδοχεῖο; Καὶ ἔτσι τότε τελειώνει ἄλλῃ ἢ ὑπόθεσις.

"Ὁχι, καθόλου μάλιστα, δὲν τὸ θέλει καθάλαυ αὐτὸ. Αὐτὴ ἡ καρτέλα θέλει προσοχὴ, θέλει νὰ τὴν πᾶσιν μαθημένα χέρια: ἀλήθεια, δὲν θέλει οὔτε νὰ τὴν κυτᾶξῃ κανεὶς ξένος. Στις ὀχτῶ θὰ πᾶῃ αὐτὸς ἐκεῖ. "Ἄχ, καὶ προσοχὴ, ὄχι ξεκαρτίσματα, ὄχι πλοσῖματα, γιὰ τὸνομα τοῦ θεοῦ! Οὔτε μιὰ στάλα νερό! . . .

Ἐπειτα ὁ Νάγκελ πῆγε κατ' εὐθεῖαν στὸ ξενοδοχεῖο, κ' ἔπεσε ντυμένος ἀπάνω στὸ κερπίτι καὶ πῆρε ἕναν ἄλλο μονοκόμματο, ἦσυχὸ καὶ βαλὺ ὡς στὸ βράδι.

Ἀφοῦ δειπνήσῃ πῆγε κᾶτω στὴν προκουριά, στὸ σπιτάκι τῆς Μάρθας Γουόδε. Ἦτον ὀχτῶ ἡ ὥρα χτύπησε καὶ μῆγε μέσα.

Ἡ κἀμαρα ἦτον σφυγγαρισμένη, τὰ ἰζῖμα τῶν παραθύρων πλυμένα καὶ ἡ ἴδια εἶχε στολιστῆ, εἶχε βάλει μιὰ ἀλυσίδα μὲ χάντρες γύρω στὸν λαιμὸ τῆς. Ἐφαίνετο πὸς τὸν περιέμενε.

Ὁ Νάγκελ χαιρέτησε, κᾶθισε κ' ἄρχισε ἀμέσως γιὰ τὴν ὑπόθεσι. Ἐκείνη δὲν ἤθελε νὰ ἐνδώσῃ, ἐπέμενε καὶ ξαναεπέμενε κ' ἤθελε καὶ καλὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν καρτέλα χάρισμα. Ἐπὶ τέλους ἔκανε ἐκεῖνος τὸν θυμωμένο, τὴν φοβέρισε πὸς θὰ τῆς πετάξῃ πεντακόσιες κορόνες στὸ πρόσωπο καὶ θὰ πάρῃ τὴν καρτέλα νὰ φύγῃ. Τῆς ἄξιζε βέβαια! Ὁλην του τὴν ζωὴ δὲν εἶδε τέτοια κουταμίρα: χτύπησε μὲ τὴν γροθιά του τὸ τραπέζι καὶ τὴν ρώτησε ἂν εἶναι ἐντελὸς τρελλή.

— Ἔξερε τί; τῆς εἶπε καὶ τὴν κυτᾶξε μὲ αὐστηρὸ βλέμμα. Ἡ ἀντίστασίς σας ἀρχίζει νὰ μὲ ἀνησυχῇ. Γιὰ πῆτε μου τὴν ἀλήθεια: Ἡ καρτέλα αὐτὴ μὴ δὲν βροῖσκειται μὲ τίμο τρόπο στὰ χέρια σας; Ἐπειδὴ, ἔξερετε, ἐγὼ ἔχω νὰ κάνω μὲ λογῆς λογῆς ἀνθρώπους, καὶ ποτὲ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἔξερῃ. Ἄν τυχὸν κ' αὐτὴ ἡ καρτέλα ἦρθε στὰ χέρια σας μὲ τίποτα κατεργαριές, τότε δὲν τολμῶ ν' ἀνακατωθῶ μέσα. Μὰ ζητῶ συγγνώμη ἂν τυχὸν καὶ παρεξηγῶ τὴν ἀντίστασί σας.

Καὶ τὴν ἐξώρκισε νὰ τοῦ πῆ τὴν ἀλήθεια.

Σαστισμένη, μισοφοβισμένη καὶ μισοπροσβεβλημένη παύσαλε ὁ νοῦς του ἐναντιὸν τῆς τέτοια ὑποψία, ἀμέσως δικαιολογήθηκε: Τὴν καρτέλα, ὁ παποῦς τῆς τὴν εἶχε φέρεσι σᾶτι, κ' ἀπὸ τότε εἶχε μείνει κτῆμα τῆς οἰκογένειας ἑκατὸ χρόνια νὰ μὴ νομίσῃ πὸς τοῦ κρῖβει τίποτα. Δάφρα τῆς ἀνέβηκαν στὰ μάτια.

— Καλὰ, λοιπὸν τώρα ἄς τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις! — Κ' ἔκανε νὰ βγάλῃ τὸ πορτοφόλι του.

Ἡ Μάρθα ἔκανε ἕνα βῆμα πρὸς αὐτόν, σὰν γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ μὰ δεικνὸς μὲ ὄλην του τὴν ἡσυχία ἀιούμπησε τὰ δυὸ κόκκινα χαρτονο-

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΡΑΤ. ΠΟΝ. ΠΑΡΑΣΕΩΝ — ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΟΛΟΥ

μίσματα ἀπάνω στὸ τραπέζι κ' ἔκλεισε πᾶλι τὸ πορτοφόλι του.

— Νά! εἶπε.

— Τοῦλάχιστον δώστε μου μόνο πενήντα κορόνες! τὸν παρακάλεσε. Κ' ἐνόσω τὴν ἔλεγε αὐτὸ τὰ εἶχε τόσο χαμένα ποῦ τοῦ χιάδανε μὲ τὸ χέρι τῆς τὰ μαλλιά του, γιὰ νὰ τὸν κᾶνῃ νὰ ἐνδώσῃ. Κ' αὐτὴ δὲν ἤξερε τί ἔκανε μὲ τοῦ χιάδανε τὰ μαλλιά του καὶ πᾶλι τὸν παρακαλοῦσε νὰ δώσῃ μόνο πενήντα κορόνες. Τὰ μάτια τῆς ἦσαν ἀιόμα διακρυσμένα.

Ο Νάγκελ σήκωσε το κεφάλι και την εκύταξε. Αδτή ή φτώχη γονατίζα με τ' άπαρα μιλιλά και με τώ μαύρο της τώ φλογερό βλέμμα, και με κάτι άλλο άόριστο συγγρόνωσ πού την έκανε νά μοιζή σάν κολοχημά, έτσι με την παραξενή της όμορφιά στέκονταν κοντά του και τόν έκανε μιá στιγμή νά κλονισθή. Πήρε τώ χέρι της, τώ χιάδεψε και τής ειπε: Θεέ μου, τί ωραία πού είστε! Μά άμέσως τής άφησε πάλι τώ χέρι της και σηκώθηκε.

— Λοιπόν, έλαζω, ειπε, πώς δέν έχετε καμία άντίρρηση νά την πάρω τώρα άμέσως μαζί μου; Και έπιασε την καρέκλα.

Έκείνη δέν εφάνετο νά τόν φοβάται πιά. Όταν είδε πώς τά χέρια του λερώθηκαν πού έπιασε την καρέκλα, έβγαλε τώ χέρι της στην τσέπη και ήθελε νά τού δώσει τώ μιστιλι της για νά σκουριάση.

Τά χρήματα ήταν άκόμα άπάνω στό τραπέζι. — Ά, ειπε ό Νάγκελ, επιτρέψτε μου νά παρατηρήσω άκόμα ένα πράμα: δέν νομίζετε πώς είναι καλύτερα άν την κρατήσετε κρυφή όλην αυτήν την ιστορία με τώ πουλίμα της καρέκλας; Δέν έχει νόημα νά τώ μάθη όλη ή πόλις, ε;

— Βέβαια, ειπε εκείνη σκεπτικά. — Έγώ στήν θέσι σας θά τάρουβα άμέσως τά χρήματα. Η τουλάχιστον θά κρεμουδά πρίν κάτι έμπαρός στά τζάμια. Πάρτε εκείνην την φούστα εκεί.

— Έτσι θά σκοτεινιάση πολύ ή κίμαρα, ειπε. Μά την πήρε την φούστα και την κρέμισε στό παράθυρο κι' ό Νάγκελ την βοήθησε.

— Αυτό έπρεπε νά τώ είχαμε κάνει άμέσως στην αρχή, ειπε ό Νάγκελ. Θά ήτον άσχημο άν μη είδε κανείς πώς ήμουν έδω μέσα.

Έκείνη δέν απήντησε σ' αυτό. Πήρε τά χρήματα απ' τώ τραπέζι και τοίδωσε τώ χέρι κουνούσε τά χείλια της σάν νά ήθελε νά μιλήση, μά δέν έλεγε λέξι.

Ένώ βιαστούσε άκόμα τώ χέρι της ό Νάγκελ, λέγει έξαρνα:

— Για νά σάς πώ, ήθελα νά σάς ρωτήσω: Ίσως σάς είναι άρκετά δύσκολο, ίσως δέν έχετε πολύ τά μέσα... έννοώ, έτσι πού είστε χωρίς προστασία, χωρίς βοήθεια... ή μήπως έχετε καμιά μικρή βοήθεια;

— Ναι, έχω.

— Συγχωρήστε με πού ρωτιώ! Έσκέφθηκα πώς άν τώ μάθιαναν πώς έχετε μερικά χρήματα, ίσως τότε όχι μόνο νά μη σάς έδιναν πιά τίποτα, μά ίσως και νά σάς τάπαιρναν αυτά τά χρήματα. Γι' αυτό, καλό είναι νά την κρατήσομε μυστική όλην αυτήν την ιστορία με την

ΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΤΗΝ "ΑΦΡΟΔΕΙΣΙΑΣ" - ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΗΘΑΟΥ

καρέκλα δέν νομίζετε κ' έσεις; Έγώ, σάν πρακτικός άνθρωπος πού είμαι, σάς τώ συμβουλεύω. Μην πήτε σέ κανέναν κανέναν γι' αυτήν την δουλειά... Μά συλλογίζομαι τώρα πώς θά έπρεπε νά σάς έδινά μικρότερα χαρτονομίσματα, για νά μη έχετε ανάγκη νά τ' αλλάξετε.

Όλα τώ σκέπτεται, και τώ παραμικρό. Καθίξει πάλι και μετρά μικρά χαρτονομίσματα. Δέν τώ μετρά σωστά, τής δίνει όλα τά μικρά χαρτιά πού έχει, παίρνει έτσι στά κουτουραύ και μαζεύει έναν όλόκληρο σωρό.

— Ναι, κρύψτε τα τώρα, τής λέγει. Κ' εκείνη γυρίζει απ' τώ άλλο μέρος, άνοίγει τόν μπουστό της και κρύβει τά χρήματα στό στήθος της.

Μά εκείνος δέν σηκώνεται, κάθεται άκόμα και λέγει, σάν κατ'ά τύχη.

— Τί ήθελα νά πώ! — Τόν ξερετε ίσως τόν Μινούττα;

Και παρατήρησε πώς τώ πρόσωπό της κοκκίνησε άμέσως σάν φλόγα.

— Τόν είδα κάμποσες φορές, εξακολουθεί ό Νάγκελ, έχω πολύ καλή ιδέα γι' αυτόν, είναι αλήθεια χουσός άνθρωπος. Άκριβώς τώρα τόν έχω επιφορτίσει νά μου προμηθεύη ένα βιολί, και πιστεύω πώς θά μου τώ κάνει, δέν νομίζετε; Η ίσως δέν τόν ξερετε;

— Πώς, τόν ξερετε.

— Βέβαια, βέβαια, μου διηγήθηκε πώς άγόρασε από σάς κάτι λουλούδια για μιá κηδεία, για την κηδεία τού Κάρλεν. Για πήτε μου, τόν ξερετε καλά; Ποιά είναι ή γνώμη σας γι' αυτόν; βέβαια νομίζετε πώς θά μου τώ κάνει καλά αυτό πού τόν παρακάλεσα; Όταν κανείς έχη νά κάνει με τούσους ανθρώπους, πρέπει πού και πού νά ρωτά για νά ξερη. Μία φορά έχασα κάμποσα χρήματα μόνο και μόνο επειδή είχα τωρή έμπιστοσύνη σ' έναν άνθρωπο, χωρίς νά πληροφωρηθώ πρίν ήτον στό Άμβούργον.

Και ό Νάγκελ βροσκει άφορμή ν' άρχιση νά διηγηται την ιστορία εκείνου τού ανθρώπου πού τού έχασε τά χρήματα. Η Μάρθα άκόμα στέκεται μπροστά του άκουμπημένη στό τραπέζι είναι άνήσυχη, επί τέλους λέγει, πολύ ταραγμένη.

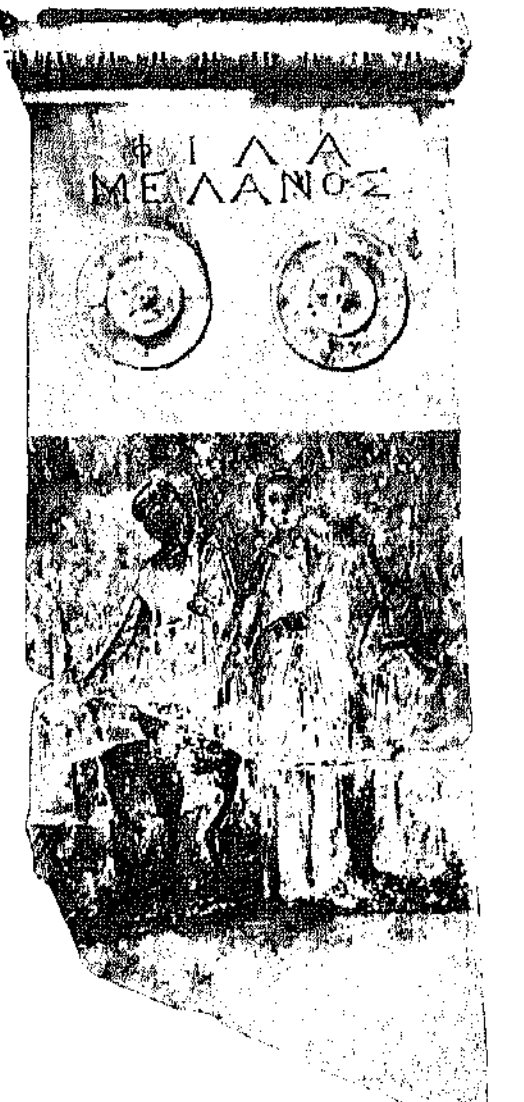
- Όχι, όχι, μη μιλήτε γι' αυτόν!
- Ποιόν αυτόν;
- Τόν Ίωάννη, τόν Μινούττα.
- Ονομάζεται ό Μινούττας Ίωάννης;
- Ναι, Ίωάννης.
- Αλήθεια ονομάζεται Ίωάννης;
- Ναι.

Ο Νάγκελ μένει σιωπηλός. Αδτή ή άπλή παρατήρησις πώς ό Μινούττας ονομάζεται Ίωάννης τού ταραζει τις σκέψεις του, αλλάζει μάλιστα μιá στιγμή και την έκφραση στό πρόσωπό του. Άβρον καιρό κάθεται έτσι σιωπηλός, έπειτα λέγει:

- Και γιατί τόν λέτε Ίωάννη; Γιατί δέν τόν λέτε Γκρέγκκαρντ, ή Μινούττα;
- Η Μάρθα χαμηλώνει τά μάτια κι' άπαντά ντροπιασμένη:
- Γνωρίζομαστε από μικρά παιδιά...
- Σιγή.

Έπειτα λέγει ό Νάγκελ μισο-χωρατεύοντας και με ήφος άρκετά άδιάφορο:

— Ξερετε τί έντύπωση έχω; Πώς ό Μινούττας είναι πέρα πέρα έρωτευμένος μαζί σας. Ναι, αλήθεια μούκανε αυτήν την έντύπωση. Και δέν άπορώ γι' αυτό, άν και πρέπει νά όρολογήσω πώς είναι λίγο τολμηρός ό Μινούττας. Κυριάζτε, πρώτον δέν είναι νέος ό Μινούττας, και έπειτα είναι και παραμορφωμένος. Μά Θεέ μου, οι γυναίκες είναι καμιά φορά τόσο περιέργες άν τούς κατεβή, πάνε και ρίχνουν τόν λατό τους στά χαμένα έτσι, με χαρά, με ένθουσιασμό. Χί, χί, χί, τέτοιες είναι οι γυναίκες. Τά 1886 γνώριζα μιá κυρία πού πήγε και παντρεύθηκε άπλού-

ΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΤΗΝ "ΦΙΛΑΣ ΜΕΛΛΑΝΟΣ" - ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΗΘΑΟΥ

στικα τὸν δικηγόρου τοῦ γραφεῖου τοῦ πατέρα της. Ποτέ μου δὲν θὰ τὸ ξεχάσω. Ἐκεῖνος ἦτον ὑπέροχος ἀπὸ κατὰσκημα, παιδί ἀκόμα, δεκαεξί, δεκαεπτά χρόνων, αἶψα ἔχων μουσικιστὴν μὰ ἦτον ἄριστος, παρὰ πολὺ ἄριστος, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια. Λοιπὸν αὐτὸ τὸ παιδί τὸ ἀγάπησε τρελλὰ κ' ἔφυγε μαζί του γιὰ τὸ ἔξωτικόν. Μετὰ ἔξι μῆνες γύρισε πάλι, καὶ τότε εἶχε φύγει ἡ ἀγάπη. Δὲν εἶναι λωπηρό! — μὰ ἡ ἀγάπη εἶχε φύγει! Λοιπὸν, τότε μερικὸς μῆνας πῆγε νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὸν βαρεμὸν παντρεμένη ἦτον κ' ὅσο γι' αὐτὸ ὄλα ἦταν ἐν τάξει... μὰ αὐτὸ εἶναι τώρα ἄλλη δουλειά. Τί ἦτον παρ' ἔλεγα; Ναι, ναι, τέτοιες εἶστε οἱ γυναῖκες. Γελᾶτε; μὰ δὲν τολμᾶτε νὰ τὸ διαφρασεύετε τέτοιες εἶστε ἕνας δικηγόρος, ἕνα παιδί ἐκεῖ μπορεῖ νὰ σᾶς γυρίσῃ τὸ κεφάλι. Εἶμαι τόσο βέβαιος πῶς κ' ὁ Μινούττας, ἂν προσπαθῆσῃ λίγο, μπορεῖ πολὺ καλά νὰ μὴ ξῆ ἔτσι μοναχὸς τὸν τὴν ζωὴν του. Ἔχει καὶ ἀπάνω του αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος ποὺ κ' ἐμένα ποὺ εἶμαι ἀνδρᾶς μὲ κἀνείν ν' ἀπορᾶ; ἡ καρδιά του εἶναι τόσο ἀγνή, καὶ τὸ στόμα του ἀδύνατο νὰ πῆ μὰ φρενιά. Πῆτε μου ἑσείς ποὺ τὸν ξέρετε τόσο καλά, δὲν εἶναι ἔτσι; Γιὰ τὸν θεὸ του πάλι τί νὰ πῆ κανεὶς; Τὸν φαντάζομαι ἕναν γέρο βουλοῦ καὶ σιχαμένο. Ἔχω τὴν ἰδέαν πῶς ἀλήθεια ὁ Μινούττας συντηρεῖ ὄλο τὸ ἐμπόριον. Μὰ τότε ρωτῶ: Γιὰτί νὰ μὴ μπορῆ νὰ ἀνοίξῃ καὶ νὰ συντηρῆ μὰ δική του δουλειά; Μὲ δυὸ λόγια θέλω νὰ πῶ πῶς ὁ Μινούττας εἶναι εἰς θέαν, ὁπότεν κ' ἂν εἶναι, νὰ φροντίξῃ γιὰ μὴ οὐλογένεια... Κουνατέ το κεφάλι!

— Ὁχι, δὲν τὸ κούνησα.

— Ἐ, βέβαια, ἀνυπομονεῖτε καὶ βαριέστε ν' ἀκούετε μὴ κοινῶντι γιὰ ἕναν ἄνθρωπο ποὺ δὲν σᾶς μέλει καθόλου, κ' ἔχετε βέβαια δίκαιο... Γιὰ ἀκούετε, ἤθελα νὰ πῶ πῶς — μὰ δὲν πρέπει νὰ θυμώσετε γι' αὐτὸ — τὸ λέω ἀλήθεια γιὰ τὸ καλὸ σας — τὴν νύχτα πρέπει νὰ κλειδώσετε καλά τὴν πόρτα σας. Μὲ κινεῖτε τρομαγμένα. ἔνοιμα σας, μὴ φοβᾶστε καὶ μὴ μὲ ὑποτιμᾶτε καθόλου ἐμένα. Ἦθελα μόνο νὰ σᾶς συμβουλεύσω, προσπαθῆτε νὰ εἶναι νὰ φυλάγετε χρήματα, νὰ μὴ ἐμπιστεύετε εὐκόλα κανέναν. Ὁχι πῶς ἀκούσα καθόλου πῶς δὲν ἔχει ἀσφάλεια ἐδῶ σ' αὐτὴν τὴν πόλιν μὰ καλύτερα νὰ προσέξῃ πάντα κανεὶς. Κατὰ τις δύο τὰ μεσάνυχτα, ξέρετε, εἶναι πολὺ σκοτεινὰ ἐδῶ γύρω καὶ μάλιστα κατὰ τις δύο ἀκουσα καὶ ὑποπτο θόρυβον μερὸς σὺν παραύθρα μου. Δὲν θυμώντε ποὺ σᾶς δίνω αὐτὴν τὴν συμβουλή!... Λοιπὸν, χαιρετε! Ἐγὼ εἶμαι πολὺ εὐχαριστή-

μένος ποὺ ἐπὶ τέλους κατώρθωσα νὰ σᾶς πᾶρω αὐτὴν τὴν καρτέλα. Χαιρετε!

Τῆς ἑσπέρας τὸ χέρι ὅταν ἔφθασε στὴν πόρτα, γύρισε πάλι καὶ τῆς εἶπε:

— Γιὰ νὰ σᾶς πῶ, τὸ καλύτερο θὰ εἶναι νὰ πῆτε πῶς σᾶς ἔδωσα δυὸ κορόνες γιὰ τὴν καρτέλα μὰ νὰ μὴν πῆτε οὔτε ἕνα λεπτὸ περισσότερο, εἰδμεν, καθὼς σᾶς εἶπα, μπορεῖ νὰ σᾶς τὰ πάρουν. Λοιπὸν, ἔχω τὸν λόγο σας;

— Ναι, εἶπε ἐκεῖνη.

Ὁ Νάγκελ ἔφυγε καὶ πῆρε τὴν καρτέλα μαζί του. Ὅλο του τὸ πρόσωπο ἔλαμπε καὶ γελοῦσε σὺν νὰ εἶχε κανένα ἄραϊο μασκαράλιν. Θεέ μου, τί χαρούμενη ποὺ θὰ εἶναι τώρα! εἶπε. Βέβαια σήμερον τὴν νύχτα δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ κοιμηθῇ ἀπ' τὰ πολλὰ τῆς πλοῦτης!...

Ὅταν ἔφθασε στὸ ξενοδοχεῖο, ὁ Μινούττας κἀθονταν καὶ τὸν περιμένε.

Ὁ Μινούττας ἤρατο ἀπὸ τις δοκιμὲς κ' εἶχε μαζί του ἕνα μεγάλο δέμα μὲ ἀγγελίαις γιὰ τοιχοκόλλημα. Ναι, οἱ πλαστικὲς εἰκόνες ἐπρομηθύοντο πολὺ ὠραῖες; θὰ παρίσταναν σικρὲς ἀπ' τὴν ἱστορία καὶ θὰ ἐρωτίζοντο μὲ φῶτα πολλῶν χρωμάτων αὐτὸς εἶχε ἕναν ὀλο στατιστοῦ.

Καὶ πότε θ' ἀρχίσῃ ἡ ἀγορά;

Τὴν Πέμπτη θ' ἀνοίξῃ, στίς 9 Ἰουλίον, τὰ γενέθλια τῆς βασίλισσας. Μὰ ἀπὸ σήμερον εἶχε ὁ Μινούττας νὰ τοιχοκόλλησῃ τις ἀγγελίαις ἔχον μάλιστα λάβει καὶ τὴν ἄδεια νὰ κολλήσουν μὴ καὶ στὴν εἴσοδο τοῦ νεκροταφείου... Μὰ τώρα ποὺ ἦρθε, ἦρθε, λέει ὁ Μινούττας, νὰ πῆ γιὰ τὸ βιολὶ. Δὲν τοῦ στάθηκε δυνατὸ νὰ βρῆ κανένα. Τὸ μόνο βιολὶ σ' ἔλην τὴν πόλιν δὲν πουλιέται, εἶναι τοῦ μουσικοῦ ποὺ θὰ τὸ χοραιοῦσῃ τὴν μέρα τῆς ἀγορᾶς ἔχει νὰ παῖξῃ μερικὰ κομμάτια.

Τί νὰ γίνῃ, δὲν πειράζει.

Ὁ Μινούττας ἐτοιμαῖται νὰ φύγῃ, τότε τοῦ λέγει ὁ Νάγκελ.

— Ἐ, δὲν πίνουμε ἕνα ποτηράκι; Ἐσείς, σήμερον τὸ βράδι εἶμαι πολὺ χαρούμενος, μοῦ συνέβηκε κατὰ εὐχάριστο. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολλὴν καιρὸ κατώρθωσα νὰ γίνω κάτοχος ἐνὸς ἐπίπλου, ποὺ κανέναν σ' ἔλην τὴν χώρα ποὺ μαζεύει ἀρχαῖα πράγματα σπάνια δὲν μπορεῖ νὰ ξῆ ἄλλο σὺν αὐτῷ νὰ, αὐτὴ ἐδῶ ἡ καρτέλα. Γιὰ δὲς τὴν! Καταλαβαίνεις τί θησαυρὸς ποὺ εἶναι! Δὲν τὴν πουλῶ γιὰ ὀλόκληρη περιουσία, μὰ τὸν Θεό! Καὶ ἀπὸ ἀφορημὴ αὐτῆς τῆς καρτέλας θὰ ἤθελα νὰ πῶ μαζί σου ἕνα ποτηράκι, ἂν δὲν ἔχῃς ἀντίρρηση. Νὰ παραγγεῖλω; Ὁχι; Μὰ, τις ἀγγελίαις μπορεῖς κ' αὐριο νὰ τις κολλήσῃς...

[Ἀπολοῦθε!]

[Ματαθραῦ. 7.]

ΚΝΟΥΤ ΧΑΜΣΟΥΝ

Καίτι ἀπὸ τὸν μελαγχολικὸν τίτλο, ποὺ ἀναμνηστικὸν τὸ βλέμμα νὰ στρωφῆ πρὸς τὴν ἀνάμνησιν, ἔχει περὶ τὸν τόπο τῆς ἡ Σπεράντου Καλὸ. Ἐφυγε, εἶπε ἀλήθεια. Κι' ἂν ἡ ἀριστοφάνεια ἡ μαγική δὲν διελύθη ἀκόμα, — σημαίνει πῶς ἦσαν πικρὰ γεμίτη ἀπὸ τὸ ἐγὼ τῆς. Ὅμως τὸ ἐγὼ ποὺ μένει σὲ μιὰν ἀριστοφάνεια, διὰλύεται. Ἡ κομματοσμένη ψυχὴ ποὺ ὄπτεται σὺν τροφῇ στὸ πληθος, κ' αὐτὴ χωνεύεται εὐκόλα. Μόνον οἱ ἰδιαίτερα ἰσθητικὸι διατηροῦν παντοεινὰ τὸ πνεῦμα τῆς οὐσίας, καὶ μόνον σ' ἐκεῖνας ἀποτυπώνεται ἡ ἐπίδρασις.

Ἄς χαίρονται ὅσοι ἀσθενήσαν τὴν ψυχὴν τοὺς ἴδιαν δικαιολόγησαν ἐξαιρισμένην στὸ ἐξαιρητικὸν τῆς Σπεράντου Καλὸ — καὶ σὲ καθεπαρόμοια θλιβερῇ στιγμῇ. Ἀπέχον γιὰ πάντα ἀπὸ τὰ Διονύσια τῆς Ζωῆς, καὶ παραδίδουν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου. Μὰ γι' αὐτὰ ἔχον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ εἴχον ψιλοτέρα τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πόθου των, καὶ φθάνει νὰ ποιήσῃς βλαδιὰ, γιὰ νὰ ἀποκτήσῃς καὶ τὸ πειρὸ ἀδύνατο.

Τώρα ἡ Σπεράντου Καλὸ βρασιλευστικὴ στὴν Ἰταλία, καὶ βλέπει τὴν Στάελ, τὸν Διάνη καὶ τὴν ἄλλους, καὶ τῆς εἰνὸν διαχρηστικὰ τὴν ἄρινα χεῖρα των. Ἡ Στάελ τῆς δείχνει τὸ Καπιτώλιον. Ἡ θλιβερῇ Σπεράντου χαμηλώνει τὸ βλέμμα, προτιμώντας νὰ κοιτάξῃ κατὰ τοὺς ἡσυχους τάφους.

Γυναῖκα, μὲ τὴν παντοεινὴν νοσταλγίαν τοῦ θανάτου, καὶ τὴ στιγμῇ ποὺ σοῦ ἀνοίγεται ἡ Ὁραία Πύλη, γιὰ νὰ περάσῃς στὸν ἀπάτητο ἀνθῶνα τῶν περρωτῶν.

Κι' ἂν καλεῖσθαι μέσα σου οἱ δυὸ γίγαντες πόθοι,

Κι' ἂν διαδοχικὰ ἰσχυροφωτίζονται ἡ ψυχὴ σου, Κι' ἂν συχνὰ πέφτῃς τὸ ξεφυλλισμένο λοῦδι στὴν ἀντίθετη πάλιν κάποιον κρυφῶν ἀνέμων, ἐκέρδιες τὴν ἡμέραν — Τί σὲ μέλει!

Ἐνα ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς ξακωνθίνης γῆς θὰ μείνῃ καὶ ὁ κ. Γρηγόριος Ξενοπόπουλος. Μυστήριον ὄχι. Περίεργον ἔπρεπε νὰ εἶπῶ. Σήμερον ναι, αὐριο τὸ ἀντίθετο. Μιὰ στὸν οὐρανὸν καὶ μὴ στὰ τάφους. Ὅμως δὲν παραξενεύομαι. Ἐστὶ τὸν ἔκαμην ἡ φύσις, ἔλεγα προχθὲς σὲ φιλικὸν κύκλῳ. Ὁ κ. Ξενοπόπουλος εἶνε φυσικὰ ἀγαθός. Καί, ὅπως ὄλα ἔφουρουμε, «φύσιν ἀγαθὴν μεταβαλεῖν οὐ φάθιον». Ἀγαπᾷ, ἐνθουσιάζεται. Ἐπειτα ἐπέρχεται ἡ μετάνοια — καὶ ξεῖρω πολὺ καλά τὸν λόγον — καὶ διαμαρτύρεται. Ὁ κ. Ξενοπό-

πουλος δὲν διορθώνεται. Πρὸς ἑαυτὸν τοῦ βέβαια — μὰ δὲν διορθώνεται.

Τὸ τελευταῖον ὄμμα ποὺ βρῆκε στὸν δρόμον ἡ ἀγαθότης τοῦ φίλου συναδέλφου καὶ συνεργάτου μου εἰς τὸ περιοδικὸν αὐτὸ, εἶνε ἡ Ἑλπίς Καλογεροπούλου. Ἐκεῖνος μὲς τὴν πρωτοπαρουσίαν, ἐκεῖνος πρωτοεὐνοήθησε τοὺς ἄλλους, ἐκεῖνος πρωτοεὐνοήθησε τὸν κόσμο, σὺν ἀκόμα ἡ Ἑλπίς δὲν ἦταν ὅτι εἶνε σήμερον. Τώρα ἐκεῖνος ποὺ ἐνθουσιάζοντα εἶνε... ὑποκριτοί. Ἐγὼ θὰ ἐξαπαλωθῶ νὰ κηρύττω τὴν ἀγαθότητα τοῦ συναδέλφου καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμο.

Κι' ὁ προχθιστὸς Βάχος ἔχει τὴν ἱστορίαν του. Βίβλοι - τριάντα μαθητὰ τοῦ Πολυτεχνείου τὸν ἔκλεισαν σὺν ὑπόγειον τῆς μεγάλης σχολῆς. Στὸ πλάσιμον τοῦ μυθικοῦ θεοῦ ἐβουλήθησαν καὶ οἱ καθηγητὰ των, — τῆς γλαυκῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Ἐστὶ ἐπαρουσιάσθη ὁ Βάχος ποὺ εἶδαμεν, ζυμομένος μὲ πηλὸν καὶ μὲ ἰδρωτὰ ἡμέρας καὶ νυκτός.

Ἦταν θυμῶς, δυνατὸς, κολοθεμένος, ἴδιος γίγαντας, καὶ ἐπιληθισμένος. Ἰγῶν τῶν χορῶν ἀπὸ τοὺς ὑποτελεῖς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἐξυμνοῦσε τὴν δύναμιν. Οἱ πολύχορμες γλαυκῆδες ἀνεμῶντο κύμαρα, καὶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸν σημερινὸν κόσμο ἐπέρασαν αἰθέριον κάποιον ὄσιν τῆς ἀρχαίας ζωῆς.

Μὰ τί νὰ τὸν κάρωμεν τὸν Βάχον ποὺ τὸ πνεῦμα του καὶ ἡ ἐννοία του ἀπέχει τόσο πολὺ ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ ἀπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς ἐποχῆς μας.

Ἐνα χάος στὴ μέση, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ δημιουργοῦν οἱ καιροὶ ὅταν ἀπέχον μεταξύ τους. Πῶς κάνεις νὰ γεμίσῃ τὸ χάος, ὥστε ὅμοια νὰ συνδέονται οἱ ἀπομακρυσμένοι αὐτοὶ καιροὶ. Μάταια. Οἱ ὄγκοι ποὺ θηρόνται στὴν νύχτα τοῦ παρελθόντος, σὺμβολα πρὸς ζωῶν καὶ πνευματικῶν καταστάσεων, δὲν ἔχον καμμίαν ἐλαστικότητα. Ἀλάνητες στὴν θέαν τους οἱ ἐποχές, δὲν τρέχον πρὸς τὸν ἀνθρώπον, δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν κίνησιν τοῦ ἐδυνάμωσος στὴν ἐξέλιξ τῆς ζωῆς. Ἀποτραβηγμένες, περιμένουν τὸν ἀνθρώπον νὰ γυρίσῃ πρὸς αὐτὲς, σὺν κοσμοπολίτης προσωνυμίας, ποὺ ὀρεῖται νὰ χαιρετίσῃ καθε ἑρεπίον περασμένης λατρείας.

Στὴν ἐφετερινὴν μας ἀποκρημῇ, συνέβη τὸ ἀντίθετον. Ἐπιάσαμεν ἀπὸ μιὰν ἄρην τῆς τῆς ἰδέαν τοῦ Βάχου, καὶ τὴν ἐτραβήξαμεν, τὴν ἐτραβήξαμεν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς αὐθαδεῖας

ήταν να ιδούμε το συμβολικό του ανάστημα, παλαιό στην κορυφή ενός βράχου. "Έτσι, ρεζιλεμένος ο θεός των αρχαίων Έλλήνων, έπαισε τις αλατιές και τους δρόμους. — που πια δεν είχαν την ανεμεμένη λιούρη, και δεν ανερχόσαν από το «εθός Βάριος!» Ουδέ ήχο, ουδέ αντίστασις από τότε. "Άλλοι άνθρωποι πια!

"Ανάμεσα από τέτοια φολή αεροστατολογία, έπαισαν ο Βάριος, γελοιογραφία, στο σύνολον, της αρχαίας δοξασίας. Τόν είδαν οι Έλληνες, τόν εξαιρέτησαν, έθαύμασαν το κορμί του, — έτσι, λένε, τόν εξαιρέτησαν τόν Βάριον. Κι' όμως ούτε τόν θεόν τού λόγου είδαν οι φτωχοί, μη ούτε και τίποτε άλλο. "Αν οι παλαιοί μας τεντάνε εαυτάςιν εμπρός τους, και ζωντανό θά ήμπορούσαν να μάς δώσαν. Οι αναρνήσεις της αγχώδους ζωής δεν κοιμούνται βλαβεία, κι' εύκολα ξεπνούν μέσα μας. Αυτό το ξύλημα είνε ή συγκίνησις, το «κάτι» που ζητεί κανείς για να ελπί πως έκέρδισε την στιγμήν. "Άλλοίωται όλα χαμένα: ή δουλειά των τεχνιτών στα ήσυχία του Πολυτεχνείου, ή χωρά του λαού, ή ορθοδοξία των χλιαστών ανθρώπων, το χοήμα, ή φωνή της πένας μου. "Έπειτα, αυτή ή επιτροπή των εορτών, — δεν ήμπορώ να έννοήσω πως είνε πάντα ίδιαι άρνη την άποτελούν κάθε φορά άλλα έτοιμα. Βραβεύει τόν ήγκον μιας παραστάσεως, τα χρώματα που εξοδεύθησαν, τα χρυσάσματα, και το άλλαγμα, που είνε και μεγαλύτερο όσο περισσότεροι είνε οι μισομαίγκες της μισοκαρίας. Κι' όμως έπρεπε ή ιδέα να παίρνη το μεγάλο βραβείο, το σύμβολο, ή αλληγορική εικόνα, — ώστε μια ήμερα να εκκληρώση κάποιον προσωρισμόν αυτή ή άνοστη εορτή. Την μήνην τού λαού, διά της φαιδράς μορφής, στην άγίατην των πνευματικών τελετών.

Κάθε φορά που άκούω μίαν ιδέα, σκύβω να κοιτάξω την γήν που την έβλάστησε. Κι' αν είνε ή γή θεοική, κι' αν δεν σαλεύη, σαν εκείνες που κρύβουν ήφαιλάτεια, — πιστεύω. "Η ιστορία του φωσφορισμού, που εξαξινόησε τις τσιχασιώπετες δίπλα στους κενοδόξους ανθρώπους, δεν με άφίνει να δώσω προκαταβολικήν την πίστην μου. Και όχι τίποτε άλλο, μη, το πνεύμα της κ. Βαρουξιάου, που άναγκαστικά έμελέτησε τόν πρακτικισμό, μέσα στην ζωή ενός σχολείου, με πείθει για το καλό αποτέλεσμα. "Ο «Σύλλογος της υγεινής» που έγινε από καθηγητάς και από κυρίες εργατιές έχει ένα εθηνικό πρόγραμμα.

Να ιδούση σωότητα, λουτήρες, έξοχικές έορτές, υπάθρια σχολεία για τή φτωχά παιδιά.

"Η κ. Βαρουξιάου την άνάγκην τού Σύλλογου δεν την εξαιρέτησε από τή σαλόνι της, μη την είδε με τα μάτια της από την κρύα έκπλακή βδρα. Νά, τί με πείθει πως θά καταναλωθούν φυσικά κεφάλαια, και όχι φωνές για την έναίγκωσι τού έργου. Οι κύρες, περνώντας εμπρός της ήσαν γλοιμές κι' αδύνατες, — τις είδε. Τό κύμα της βιοπάλης φουσκοώνει από τα σκαλιά τού σχολείου, όταν είνε γοαρτό.

Και τή βράδυ με την δύση, ξεκινούσαν κυρτές, εξηγημένες, με λίγο φοιμό σαν λάση στο στομάχι, και τή άλλο πρωί ήρχοντο άκόμα γλοιμότερες στο σχολείον. Τα μάτια της, σαν φωτογραφική μηχανή, έκαιναν την πρώτη τους προινή εικόνα. Να τή δρώμα τή αφάνταστα, που πρέπει να ζήσης ανάμεσα του για να τή νοιώσης. "Έτσι σιγά-σιγά, ή καθημερινή αντίληψις αυτού τού δράματος θηρώθη σέ πάνον κι' ο πάνος έβγήκε σέ κρανήν. "Έγινε ο «Σύλλογος της υγεινής» και ήμέρες ώραιές και εύθυμες ξανοίγονται για τή φτωχά παιδιά των σχολείων τή γέλιο και ή υγεία θά τους προσφέρεται φτηνότατα. Παιά, δεν θά βλέπουν τούς πυριδείους της ζωής έξω από τή κάγκελα. Με μη δειρά θά λούζονται, θά τρώνε, θά πηγαίνουν εις έκδρομές, θά χαίρονται τή φώς και τόν ήλιο, θά βλέπουν. Θά βλέπουν τή περισσότερον, — τις σκιές των άγρών μας, που δεν ήμπορεί να τις φαντασθή ή άβγατος φτωχός άνθρωπος, μέσα από τή σίδηρα τού παραθυριού του.

Νά λοιπόν τή ζογα, και πιστεύσατε ότι: πρέπει από κονιά να ιδής την θαλασσοταραχήν για να νοιώσης τή μαρτύριο των ναυαγών. Τότε θά φωνάξης: "Ε, σεις που στέκεσθε μαρτύρια! βοηθήστε να φτιάσωμε τή σωσίβια για να μη χάνονται άδικα οι ψυχές.

"Ο κ. Σίμος Μενάρδος είνε ο καθηγητής των ελληνικών γραμμάτων, που διορίσθη τελευταία στο Πανεπιστήμιον. Τό πρώτον του μάθημα ήτο μια πικρή παρέλασις των πνευματικών εποχών από της αρχαίας ελληνικής. "Αναλύοντας τή έργον και την σκέψιν των Βυζαντινών, παρουσιάσθηεν ένας θηηλός και μελαγχολικός παρατηρητής. Πνεύμα βιβλικόν τότε έπλαιώσε τόν λόγον του, και άρθονη λυρική έκφρασις ανέβλωσε όχι πια από τόν νούν, μη από την φωνήν τού διδασκαίου, που είχε αισθανθή ιδιότερα την εποχήν. Σάν έφθασε στα χρονικά της δουλείας, ο λόγος του έγινε λιγότερο φυσικός

και ζωγραφικός, μη περισσότερον παιρσιωτικός, και ίσως με κάποιαν δόξαν οητορείας.

"Ως σύνολον ήτο μάθημα θοραϊόν εξαιρετικό διδασκαίου, — με προσάντα βιβλιότερες μελέτης, και νεότερες έκφρασεως των πραγμάτων.

Την σειράν της διδασκαίας τού κ. Μενάρδου θά έπρεπε να την παρακολούθησον και οι λόγοι της εποχής. Πολλά θά είχαν να μάθουν.

Οι φουητά έτίμησαν με πολλήν ένθουσιασμόν τόν νέον καθηγητήν της Γραμματιολογίας, που συγανημένος ύπερα έδέχρειο την παρουσίαν των Παλαίοι και νέοι της Πανεπιστημιακής έδρας, συγγραφέις και λόγοι, άεροσάθησαν την διδασκαλίαν με άληθινόν ένδιαφέρον.

"Ο Έλλην προθητοργός εκδηλώνεται μια άρχετα παρθένη φήσις. Αίμα τοζιμοφύ Άμερικανού μη και άνευρο ποιητού της Άνατολής — ήμπορεί να ελπί κανείς πως άποτελούν δυό από τή κυριότερα χαρακτηριστικά του. Μετά τόν κ. Αργυρόπουλον, τόν επιστήμονα άεροπόρον, ο κ. Βενιζέλος είνε ο δεύτερος. Αίπλα στον εξησκημένον, έλαβε την θέσιν αυτός, που ήξευρε τούς κινδύνους μόνον, τού ταξιδιού των ούρανών. Με άλαφροσηδήματα άνέβηκε τή άέρια σκαλο-

πάτια, τή φτερόμενη, όπως αιδητικώτατα τή έκάλεσε ο κ. Πορσίτης, δίδοντας την ήδονήν των πτερόγγων στους δυό Ίκαίους. Από κάτω ο πάνος φοίτηνε εύχες, άκολούθωντας την τέχνην και τόν δρόμον τους. "Όταν έξανατάησε την γήν, που ήταν στερεά, ο κ. Βενιζέλος έλαλήθη. Γύρω του ή άναησία των έγχασιμών τού έράνησαν σαν μια μεγάλη άσχημιά, που δεν μπορεί να γεμίστη την φωνήν των ανθρώπων σέ καμιά τόλην. Και μια στανή όρασία που είνε σέ κάποιον φίλον του, ίχη όλη την παφίαν αυτής της σκέψεως. "Άλήθεια, σαν γευθή κανείς κάτι πειό φηηλό, σαν έπαρηγήσθη κάτι λιγότερο ανθρώπινο, και ξαναγεμίσση βουτηα στον κοινόν δρόμον, ίσως με την χαράν των θείων κι' ο πάνος του.

"Έτσι, έγινε τή πρώτη άέρια ταξείδι, και ή ώραία Άττοσι, ήτι έσφώοντο με την ζώνη της άπεκαλύφθη στα μάτια δυό Έλλήνων.

"Ο προθητοργός έκαμε την άρχήν, — ός μνησθούν πειό πολύ την τέων του προς τή τοζιμοφύ άνευρο. Τότε κι' αυτοί θά φηάσαν φηηλά, άκόμα φηηότερα, ύπο φαντασθούν, γιατί ή Ίδέα έχει άτελείωτον βάλλον, και είνε ένας δεύτερος ούρανός.

ΕΙΡΗΝΗ ΗΘΑ. ΑΗΜΗΤ' ΑΚΟΗΟΥΑΟΥ

ΑΝΡΥ ΝΤΕ ΡΕΝΙΕ

Ο ΝΕΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ

Σ' ένα παλαιό της Ίταλίας παλάτι ζή, όπου οι τοίχοι είναι ζωγραφισμένοι με πορτραίτα και με οικόσημα. Σολογισμένος διαβαίνει μέσα από τις αίθουσες προς τή βριδυ κατεβαίνει από τή σκαία τή μαρμαρένια στον κήπο, τόν πλακοστρωμένο σαν αυλή, να άνευροπολήση πάνω στη ζωή του άνάμεσα στις κήνες και τις στέρφες την ώρα που οι μαύροι κήνοι είναι άνησχοι για τή φολημά τους, κ' ένα παγόνη, μοναχικό σαν βουσιλιάς, φαίνεται να ρουφά με μεγαλοπρέπεια τή περιήφανα σβήσιμο χρυσού δειλινού. "Ο Ρενιέ είναι μελαγ-

ANRY NTE PENIE

χολικός ποιητής: δυό λέξεις ξεπετούν πολύ στανά μέσα στους στίχους του: *χορσίσι* και *πειθιμένα*. Και είναι ποιήματά του που ή έκίτηση αυτή όμοιοκαταλήξια — *or, most* — ή φθινωπωρινή και βασιλική, φοβίζει. Στην τελευταία του συλλογή θά άπαρξουν, χωρίς άμφοβία, περισσότεροι από πενήντα στίχοι που τελειώνουν έτσι: *κουλιά χρυσά, κήνοι χρυσά, κήνες χρυσές, λουλούδι χρυσό και: λίμνη πεθαμένη, ήμερα πεθαμένη, άνευρο πεθαμένο, φθινόπωρο πεθαμένο*. Πολύ περίεργη έπιμονή και που δείχνει όχι φτωχό λεξιλόγιον — τή εναντίον μάλλον — αλλά μια εκδηλωμένη άγίατη προς ένα χρώμα εξαιρετικά πλούσιο και έναν πλούτο πένθημον σαν της δύσεως, πλούτον που πεί να σκετινισίση.

Είναι λέξεις που τού επιβάλλοντα όταν θέλει να ζωγραφίσση τις έντυπώσεις του και τή χρώμα των άνεύρων του. "Έτσι, και ο' έκείνον που θέλει να τόν παρουσιάση, επιβιβλονται μερκαί λέξεις. Και πρώτα-πρώτα, αυτή που την έχω ειπή και που ξανόρχεται ολοένα: *πλούτας*.

‘Ο Ρενιέ είναι ο πιο πλούσιος ποιητής — πλούσιος σε εικόνες. Καυκάσιες γεμάτες, υπάγωγα γεμάτα όποια, ακατάβλητα, σιλάβιοι του φέρνουν πανέμοιρα ξεχειλισμένα, και σπείρατα τα σκουρὰ πάνω στα λιμπερά σκαλοπάτια της μαριμαρένιας του σκάλας· καταρράκτες πολύχρωμοι που τρέχουν άφριζώντας, ήφρημοι κατόπι, να σχηματίσουν λίμνες και λιμνοθάλασσες που δέχονται ένα φως.” Όλες οι εικόνες δέν είναι καινούριες. ‘Ο Βερνάρδαν προτιμά από τις πιο πιστές και από τις πιο έμορφες εικόνες που έχουν έως τώρα γραφή, εκείνες που δημιουργεί ο ίδιος· ακόμα και μη επιτυχημένες ή άτεχνες. ‘Ο Ρενιέ δέν περιφρονεί τις καλές μεταφορές τις ξαναδουλεύει και αλλάζει το πλαίσιο, βάνοντας καινούριο περιβάλλον και έννοιες άγνωστες ακόμα: “Αν, μέσα στις εικόνες αυτές τις ξαναδουλεμένες, είναι καιμιά από νέαν ύλη, ή έντυπωσις που θά δώσει ή ποιήσις αυτή δέν θά είναι λιγώτερο πρωτότυπη.” Έτσι εργαζόμενος, φεύγει καινείς από το παλιό και το σκοτεινό. ‘Ο άναγνωστής δέν πέρνει χαρμικά μέσα σε δαίδαλω ξαναφρίσκει τον δρόμο του, και ή χαρά του να δρέψη νέα λουλούδια, γίνεται διπλή από τη χαρά που τα λουλούδια αυτά δέν του είναι ξένα.

‘Έτσι ποιήσις έχει βέβαια ένα χρώμα δικό της. ‘Ο Ρενιέ ξέρει να ελπεί με σίχους, δε βλέπει λεπτότατη ή τέχνη του· μεταχειρίζεται αποχρώσεις όνειρεμένες που δέν ήμπορείς να τις όρσισης, φόρμες φανταστικές, δικασμούς φευγαλέους· ένα χέρι γυμνό που άκουμα, λίγο μαζωμένο, κάνει σε τριαπέρι μαριμαρένιο, ένας καρπός που τιλιαντεύεται από τον άνεμο και κέρφει, μια τεχνητή λίμνη εγκαταλειμμένη, αυτά τα τιποτένια πράγματα άρκου, για να βγεί ένα ποίημα τέλει και καθαίο. ‘Ο σίχος του έχει μέσα του την επιλόγη με λίγες συλλαβές μās επιβάλλει το βραχίό του.

Ξέρω νερά θλιμμένα, όποια τα βράδυα ξεφυχούν
[στην άγκυλή τους
Λουλούδια που καινείς δέν τα κίβει, πέρφουν
[μέσα κεί ένα-ένα.

‘Ακόμη πολύ διαφορετικός από τον Βερνάρδαν, είναι απόλυτος κύριος στη γλώσσα· είτε εργάσθηκε πολύ σ’ ένα ποίημα, είτε γλήγορα το έγραψε, καιμιά προσπαθεια δέν φαίνεται και περιωλονοθείς, όχι χωρίς άπορία ή χωρίς θια-

μαισμό, τον εθγενικό και εθθδ καλαιαμδ των όραίων αυτών στροφών, που είναι δομημένες λεικές, χρυσοσελομένες, και τρέχουν μέσα στη δάξη τη βραδονή.

Πλούσια και λεπτή ή ποιήσις του Ρενιέ, ποτέ δέν είναι απόλυτος λιρικός. Κλείνει μιάν ιδέα μέσα στον λουλουδιμένο κύκλο των μεταφορών του· και όσο άόριστη ή πλατειά και άν είναι ή ιδέα αυτή, άρκει για να είναι κλωδεμένο το περιδέραιον· τα μαργαριτάρια είναι συγκαταμένο με μιά κλωστή, κάποτε άόρατη, μα πάντα στερεή.

‘Έτσι οι σίχοι αυτοί:
Τόση χλωμάδα είχε χίβες ή άδη
Πάνω στα ήμερα λειψάδια και τους νερότοπους,
Και το ξημερώμα πιά
‘Ένα παιδί φθάνει ανάμεσα στα χορτάρια
Κι’ απάνω τους άπλώνει
‘Τά χέρια του τ’ άγνά που κίβουν άσροδελοψ.

Βαρύ από τη θύελλα το μεσημέρι κι’ ανήλιαγο
‘Στόν κήπο τον πεθυμένο από δάξα μέσα σε
Ληθαργικό από λουλουδία και δέντρα· [ήπαν
Σκληρό στην όμη το νερό σαν μάριμαρο.
Χλωρό το μάριμαρο σαν νερό φωτεινό.
Και το παιδί που ήρθε ήταν έμορφο
Ντυμένο με πορφύρα και χρυσοστεφανωμένο,
Και για πολλήν ώρα έβλεπες από κλωνάρι σε

Μιά μιά τις παπαρούνες να ματώνουν με το
[κλωνάρι,
[αίμα των φύλλων τους
Στο διάβα του όραλου παιδιοψ.

‘Το παιδί που ήρθε το βράδυ αυτό, ήταν γυμνά,
“Έκοψε στη σιαά τραντίφυλλα
“Έκλαιγε γιατί νάρθη.
‘Τραβιότανε στον ήσμο του μπροστά.
Στο παιδί αυτό το γυμνό
Γνώρισα τη Μοίρα μου.

‘Απλό έπεισόδιο μεγάλου ποιήματος, το μικρό αυτό τρίπτυχον έχει πολλές σημασίες και λέει διάφορα πράγματα άν το αφήσις στη θέση του ή άν το διαβάσις μονάχο του· έδω, ζωγραφικά της μοίρας ενός ανθρώπου· εκεί, εικών γενική της ζωής. Είναι ένα υπόδειγμα για τον έλεύθερο σίχο, αληθινά τέλει και δουλεμένο από έναν άριστοτέχνη.

[Μετάφρ. Μ.] REMY NTE ΓΚΟΥΡΜΟΝ

ΠΑΛΗΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΠΟΚΡΕΩ

ΕΙΣ την σελίδα ταύτην μās άναμείρει ο βοζαντικός έλληγορός, που είναι και ο άγιώτερον γνωστός από την κοινωνική του άποψισιν. Αύτοι, ήσως οι άρχαιοι ‘Αθηναίοι και οι Ρωμαίοι, είχαν και οι Βυζαντινοί τās ήμέρας των άργίων του, συγκεντρώνοντες τα προτερήματα και τα έλαττώματα των δύο προκατόχων του εις την κομμωσατορίαν λαών. Είς το Βοζαντιόν α’ ‘Απόκριαι έορτάζοντο από των Χριστουγέννων μέχρι των Φάτων. ‘Εκλάοντο δέ Κιλένδα, Βοτά, ή Βρομαλία. Το τελευταίο τούτο όνομα προέκυψε, κατά τον Τέτσην, από τās άρχαίαις έορτάς του Διονύσου, που άναμύετο ως γνωστόν και ‘Βρομίος· άλλοι όμως, μεταξύ των όποιων και ο Βυζαντινός, προτιμούν την παραγωγή της λέξεως από το λατινικόν bruma, διότι αί έορταί αύται ήγοντο εν μέση χειμώνος — όπως και τα Βοτά εκ του νατα (ούχι δημοτέλης και εύφρόνουος πανήγυρις, τελουμένη εν Ρώμη την γ’ των Νόνων του Ιανουαρίου).

Όπως όμως ή άλλως, το βυζαντινά Βασιμάλια ήνοιγον εις τον λαόν σπείδιον παρικεινδυνημένων έλευθεριοτήτων, που δέν άπέχον πολύ από τα άρχαια των άρχαίων Βαρχικών έορτών. ‘Η μέθη, ή άσέλγεια και αί άρχαια βιωσιήτες, ίδίως μεταξύ των κάτω κοινωνικών τάξεων, προσελάον σπείνδαλα και έργλήματα, τα όαυτα δέν ίσχυεν ή παιδεία να περιορίση ή να προλάβη. Ματαίως συνετοί και θεοσεβείς άυτοκράτορες και Πατριάρχαι προσπαθήσαν να περιορίσουν την κοινωνικήν ήθικήν από τα γιγάντια κύματα των άργίων αυτών, που την συνέτριβον άνηλεώς. ‘Η διαρκής άποτυχία ήνάγκασε την εν Τριόλλω Οικουμενικήν Σύνοδον να εκδώση διά του Μβ’ κανόνος της κατηγορηματικώτατον άρροισμόν κατά των Βρομαλίων ή Κιλενδών, τοιστοτόπως δέ έπεριορίσθη το κινδύν και μετεδόθη μέχρις ήμων άπαλλαγμένον του άνακριπτικού διά τα ήθη χαρκτηήρος του.

ΧΟΡΟΙ

‘Αλλά και οι χοροί των ‘Αποκριων είχαν ίσοσώς την παραγονικήν καταγωγήν των εις την βυζαντινήν έποχήν, εκδηλώσεις και αυτοί του γενικού έξουφρευτισμού, που έβασίλευεν εις την πόλιν κατά τās έορτάς των Κιλενδών.

Αι αίσια, τα σινσκολεία, οι θυμέλαι, τα διαίθρια κέντρα, το Παλάτιον και αυτό το Πατριαρχείο ακόμα — εινε άπίστευτον, και όμως εινε έξεκριβωμένο — αντίχον από τα ήματα και από τον δαιμονιάδη θόρυβον των χορευτών. ‘Ορχησται και όρχηστρίδες, διάσσημοι διά την καλλονήν ή διά την έκδοτον ζωήν των, έπεδείκνυον την τέχνην και τα θέληητά των εις τούς κερηναούς, και άνερούπιζον το χορευτικόν πάθος και την οσιήν προς την άσέλγειαν, την μέθην, και τα όργια. Είχε δέ προσλάβη τώσον έπισσημον χαρκτηήρα ή άνάγη των χορών, ώστε και αυτός ο Λογγίνος, ο άδελφός του Άυτοκράτορος Ζήνωνος, είχε δωρήση εις την Βασιλειουσαν τέσσαρας όρχηστίας νίνους· ‘εμμάλους μικρούς, προορισμένους να χορεύουν ενόπιον τών κλήθους εις τα τέσσαρα κυριώτερα σημεία της πόλεως. Καθένα άπ’ αυτους είχαν παραλάβη προς διατροφήν και πλουσίαν συντήρησιν αί τέσσαρες μερίδες του Αήμου· άναφέρονται μάλιστα και τα παράξενα όνόματά

των: ‘Ο Άυτοκόου, έπιλεγόμενος και Κομήμαλλος, περίφημος και εις την παντομίαν άλεξάνδρου. Είχε δοθή εις τούς Πρασίονας· ο Ρόδιος, έπιλεγόμενος και Χριστομάλλος, άλεξάνδρου και αυτός, είχε δοθή εις τούς Βενέτους· ο ‘Ελλάδιος εις τούς Ρουσιούς· ο Μαρμαρίτης, έπιλεγόμενος και Καταύμος, εις τούς Λευκούς. ‘Αλλά και όρχηστρίδες επίσης ήσαν περίφημοι εν Βοζαντιώ, εκ των όποιων και Ιωστατιανού ήριστον ή περίφημος Χριστομάλλος, φίλη της Θεοδώρας, κατόπι δέ ή Καρμαλλός, διά την όμοίαν μάλιστα ο Αούτης έζη γούρη και δόξαλημον σύγγραμμα!

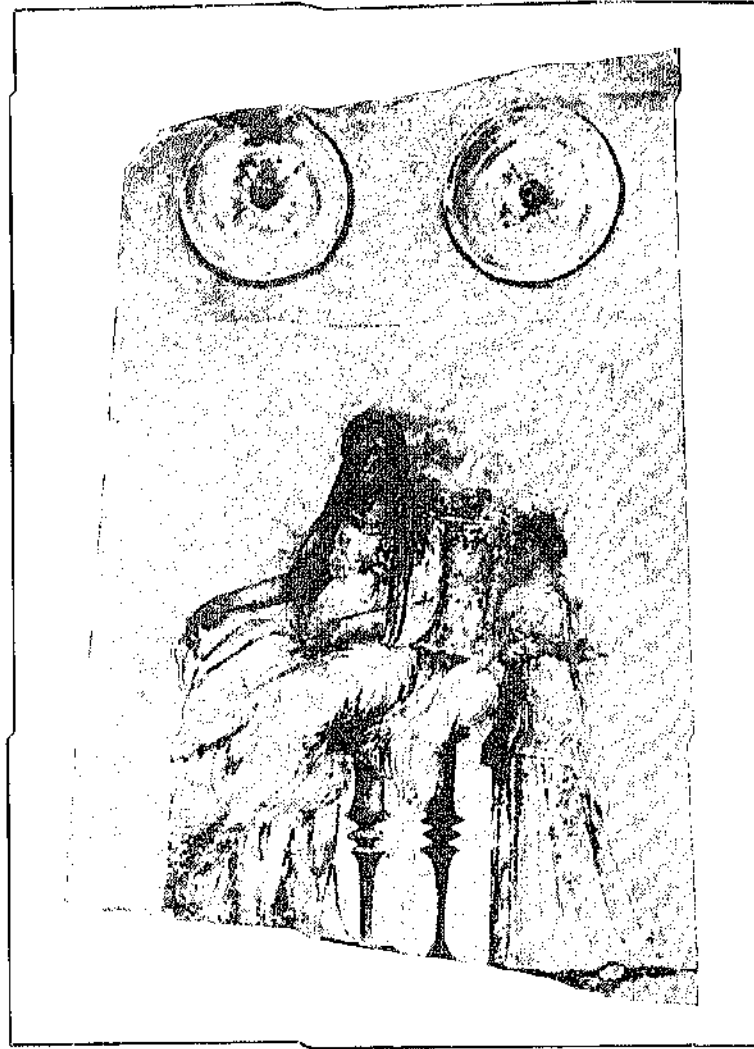
Υπήρχον όμως και άυτοκρατορικοί χοροί, των όποιων ή σερνάτης ήτο άνάλογος προς τα ήθη του κερηναώτους άυτοκράτορος. ‘Ίδιος και Μιχαήλ Γ’, τού έπιλεγόμενου Μεθόσιος, ο άρχαιατικός χαρκτηήρ των άνακριπτικών χορών είχεν άπερήν πόσιν δικαίην περιγραφήν. Οι και’ έθμιον όμως χοροί, και σερνών άυτοκρατορων, έρίνοντο κατά το έ διόδοσιήμερον του έτους με προσελήσεις, που εκλάοντο Κιληόρια. Οι άνοίτροι άρχοντες — ο Δομνστιανός των Σχολών και ο των Ναυμάρων (στρατηγός) οι δήμηρχοι των Βενέτων και των Πρασίον με τούς έπισσημοίτους δημότας των, οι Τριβούνιοι και οι Βυζαίοι, — ήσαν εις τούς πόδας των ‘αποδύελλα· (ήχηρά κρόταλλα) και έχόρεον γύρω της βασιλικής τραπέζης εις τα θιαγμάσιν τριάντων του Ιωστατιανού έφρον προσηυ χρυσοέντητα παντομίανου και έβιάσιων ‘εργγυ· (ματωμάκια). Το σύνθημα του χορού έδίδετο από όπισσημον άδελφόν, άναίγνυον τούς δικαίλους ‘αίτινοιαδούς· και κλείοντα αυτους ‘βοτηρόν. Τέλος δέ μετά τον χορόν ίσταντο αί χορευτάί ενόπιον της βασιλικής τραπέζης, έφ’ οι κρούται έφώνιζον φηδούως ‘εξ! — που θ’ άναστασιή βέβαια προς το σημερινόν ‘ήρον κι’ ως φέξη!· ‘Ο χορός αυτός εκλάετο ‘Σάξιμον·.

‘Αυτίως άλλος άνακριπτικός χορός έρίνετο εις το λεγόμενον Σχημα του παλατίου, θυμιασίων αΐθουσαν με τούτους μαριμαρεστώλιστους και με λιμπεράν άροφήν, που την υπεβάσταζον 15 κίοντες από δοκίμων λίθων. ‘Ο χορός αυτός ήτο μάλλον λαϊκός και έδίδετο εις όρισμένες έορτάς, εις ταυτό Σχημα, καθός και έτερος, λαϊκός και αυτός, όπου έχόρεον με λιμπεράδας άναμμένες και έλέγετο χορός της ‘Φαλακρούας·.

‘Αλλ’ εκείνο βεβίως που θά προσέλθη έπαληξιν εινε ο χορός που έρίνετο και εις αυτό το Πατριαρχείο, και’ έθμιον εισαχθέν από του Πατριαρχου Θεοφιλάκου το 933. Οι Νοτάριοι, κατοούμενοι εκ των χορών έχόρεον μεθυμένοι γύρω από τās εικόνας των άγίων, κατά τρώπαγον τώσον άσσημον και με γέλοισ και κερηναμούς, όστις ή έορτή εκείνη δέν διεφέρει τίποτε των Βρομαλίων. Το χαρκτηήρον αυτό όργιον διήρκεσε 200 δλόκληρα έτη, μέχρις ότου κληρηγήθη από τον σερνόν Πατριάρχην Δουκάν Χρυσοφύεργην.

ΚΟΥΛΟΥΜΑ

Περί των λεγομένων ‘Κουλούμων, εγώ ταύλας στον δέν έχω καιμιάν πληροφορίαν, άναμμένην εις παιδείας του γένους έαχίας. Είναι καινι παρεμφερές προς την ‘έσολοκρασίαν των άρχαίων; Είσε λείψανον άλλου έθμιου, όφειλόμενον και αυτό εις την άρχαίαν θυμιασίαν και εις τα ήθη των. ‘Ο ειδικός Ιστορικός ως όσοση την λύσιν εις την άπορίαν. Είσε το παρόν δά περιορισθδ μόνον εις τα γνωστά έθμιον της Καθα-

ΓΡΑΦΤΗ ΣΥΝΑΗ ΤΩΝ ΠΑΓΑΣΩΝ

μιάς Λευτέριας, τὸ ἐπικρατιὸν καθ' ἑαυτὴν τὴν Ἐλ-
λάδα, νὰ ἐξέρχονται οἱ διασκεδασταὶ τῶν Ἀλιζαρει-
τῶν τὰς ἐξοχὰς μὲ τὰ σαρκαστικὰ ἐδόξια, νὰ γεο-
ματίζων, νὰ κίονε καὶ νὰ χορεύων εἰς τὸ ἄκρον.
Εἰς τὰς παλαιὰς Ἀθήνας, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν
αὐτῶν ὡς πρωτεύουσας, ἡ ἐορτὴ τῆς Καθαρῆς Λευτέ-
ριας εἶχεν ἐπισημότερον χαρακτῆρα καὶ ἀπ' αὐτῆς τὰς
Ἀποκρῆς. Τὸ περισηδὲν δίστιχον

Ἀσκαρῶδες καὶ πολιταὶ
στὶς κολῶνας νὰ βρεθῆτε,

διαπιστώνει τὴν παράδοσιν, ὅτι ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι,
ἐξήρχοντο εἰς τὸ Θησεῖον, μὲ τὰς προσωπικὰς δεμένους

ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς, καὶ ὑπεδέχοντο τὴν σαρκαστὴν
χορεύουσαν καὶ τραγουδοῦσαν

Καλῶς τὴν τὴ σαρκαστὴ
μὲ σκόρδα καὶ κρεμμύδια!

Οἱ ἀειμηστοὶ πρῶτοι Βασιλεῖς Ὄθων καὶ Ἀμαλία
ἐξήρχοντο τακτικὰ καὶ συνεμερίζοντο τὴν λαοὶν
πανηγυρίαν. Οἱ διασκεδασταὶ ἐπροδηλοποιοῦντο σοφῶς
πρῶτος νὰ προσφέρῃ τὴν «πλόσσαν» ἢ «τόστραν» (ἐβλί-
νον δοχεῖον οἴνου φερόμενον δι' ἱμάντων), αἱ δὲ Βασι-
λεῖς ἔπινον μὲ τὴν κατάλληλον πρόσοσιν:

— Καλὴ σαρκαστὴ, παιδιά!

ΠΟΛ. Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ὅλα τελειοποιεῖται τὰ πονη-
ρικὰ ἀτίμια. αἱ ἀπερτίτες, οἱ ἀερισσοῦντες, τὰ
χρησιὰ Δεσπὲ καὶ οἱ ἀγένοις τῶν ἀνθρώπων. Τελειο-
ποιεῖται καὶ ὁ γάμος. Πῶς ἦτο καὶ αὐτὸς ζωτήριος
στὶς ἡμέρας μῆς, τὸ ξέρετε. Πῶς θὰ κατακτείνῃ ἕσπερ
ἀπὸ 10-15 χρόνια, ὅταν μεγαλώσω τὰ παιδιὰ μῆς,
δὲν εἶνε δύσκολο νὰ τὸ μαγεύω κινεῖς. Νό, μὴ
αὐτοματῶς τῶν μυθιστορημάτων τοῦ μέλλοντος.

Στὸ σαλόνι κάθεται μὴ νέα 20-25 χρόνων. Εἶνε
ντυμένη κατὰ τὸν τελευταῖον στυλ. Κάθεται μονομιάς
σὲ τρεῖς καρέκλες· στὴ μεσην κάθεται ἡ ἴδια, στὶς
ἄλλες δύο τὸ τουρνουὰ τῆς. Στὸ στήθος φορεῖ κερ-
φίτσα, μεγάλη σὰν ἓνα τριγών. Τὸ χτενισμὸς τῆς εἶνε
σερῶ, ὅπως ἀριστερῶς σὲ μὴ ἀνεπτυγμένη κόρη· δύο-
τρία ποῖτα ξένα μαλλιά γυρισμένα πρὸς τὸ ἑσώτω,
καὶ ἑσώτω στὰ μαλλιά μὴ μικρὴ σκιάλη γιὰ τὴν ὑπερ-
ρέτρια καὶ τὴν χτενίζει. Ἐσώτω στὸ πῦλον εἶνε τὸ
καπέλλο τῆς ἓνα μεγάλο καπέλλο σχήματος ἀποκαθι-
σιστον, στολισμένο μὲ μὴ δῖα ἀπὸ φυσικὰ μέγελος.

Κτυπᾷ τὸ κροσσὸν. Μπαίνει ἓνας νέος μὲ κόκκινα
φρέσκο, στενὸ πανταλόνι καὶ μεγάλη παπούτσια.

— Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ χορησιασθῶ, λέγει ἀπολι-
νόμενος: Μπαλαλάκιν, βροθὸς τοῦ δικαστοῦ...

— Χαίρω πολὺ... Σὲ τί ἐμπορῶ νὰ σὺς φανῶ χρη-
σιμη;

— Μὲ στέλλει ἐπὶ γραφεῖον τῆς ἀνάφορας εὐτυχῶν
ἀνοικεσίων.

— Χαίρω πολὺ... Καθίστε!

— Τὸ γραφεῖον μοῦ ὑπέδειξε μερικὲς νέφες, ἀλλὰ
νυμῶν εἶνε οἱ δικαὶ σὰς ἔροι οἱ καταλλήλοτεροι.

Ἀπὸ τὴν σημείωσιν καὶ μὴ ἔδοξαν ἀπὸ γραφεῖο,
βλέπω πῶς δίνετε στὸν ἄνδρα σὰς ἓνα σῆτι στὴν
Πλευσταίγια, 40 χιλιάδες ροῦβλια μετρητὰ καὶ κινητὴ
περιουσία ἀξίας ἕως πέντε χιλιάδες. Ἔτσι;

— Ὁχι, μόνον 20 χιλιάδες ἔχει, χαριεντίζεται ἡ νέα.

— Τότε λοιπὸν, κυρία μου, συγγνώμη... μὲ συγγω-
ρεῖτε διὰ τὴν ἐνάχλησιν... Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σὰς ἀπο-
χαιρετήσω...

— Ὁχι, ὄχι... ἀπεισώθηκα! Ὅτι λέει ἡ σημείωσις
εἶνε ἀσυστά. Χρήματα, σῆτι καὶ κινητὴ περιουσία.

— Στὸ γραφεῖο θὰ σὰς εἶπαν βέβαια, πῶς τὸ σῆτι
θὰ τὸ ἐπιδιορθώσῃ ὁ ἄνδρας μου γιὰ λογαριασμὸν τοῦ
καὶ... καὶ... (εἶμαι, ξέρετε, πῶς ντροπαλὴ) καὶ πῶς
τὰ χρήματα δὲν θὰ τὰ δώσω μαζωμένα ἀλλὰ κατὰ
δόσεις, εἰς διάστημα τριῶν χρόνων.

— Ὁχι, κυρία, ἀναστενάζει ὁ Μπαλαλάκιν, σήμερα
κινεῖς δὲν παραδέχεται τέτοιο πρᾶγμα. Ἀλλ' ἂν ἐπι-
μένετε, μόνον ἓνα χρόνο σὰς δίνω προσημία...

Ἡ κόρη καὶ ὁ Μπαλαλάκιν ἀρχίζουν τὰ κατάρτια
καὶ στὸ τέλος ἀποχωρεῖ ἐκεῖνη καὶ δέχεται ὁ ἓνα
χρόνον νὰ πληρώσῃ ὅλα τὰ χρήματα.

— Τώρα νὰ μάθω καὶ τοὺς δικούς σας ἄρτους, τοῦ
λέγει. Πόσον χρόνον εἶσθε; Ποῦ βιτηρεῖτε;

— Ἐγώ... ἀλλὰ δὲν θὰ παντρευθῶ ἐγώ. Ἐνεργῶ
γιὰ τὸν πελάτη μου... Εἶμαι ἀνταρτοσώπος...

— Μά, ἐγὼ παρακάλεσα στὸ γραφεῖο νὰ μὴ μοῦ
στελλῶν ἀνταρτοσώπους! προσεβλήθηκα ἡ νέα.

— Μὴ θυμῶνετε, κυρία μου... Ὁ πελάτης μου εἶνε
ἡλικιωμένος, ὑποφέρει ἀπὸ ρευματισμοῦς... Νὰ τρέξῃ
ἐπάνω κάτω, νὰ φροντίζῃ ὁ ἴδιος δὲν εἶνε δυνατόν·
καὶ ἔτσι νοιενς-νοιενς ἀναγκάζεται νὰ ἀναθέτῃ τὴν
φροντίδα σὲ τρίτον πρόσωπον. Ἀλλὰ μὴ ἀνηχηθεῖτε,
δὲν παίρνω ἀκριβὰ...

— Οἱ ἄροι τοῦ πελάτη μου;

— Ὁ πελάτης μου εἶνε 52 χρόνων... ἡ ἴδια ταῖα
ἔχει ἀκόμη ἀνθρώπους καὶ τοῦ δύνου δανεικῶ. Αὐτὸ
εἶσαι τοῦ γάστου εἰς πιστώσει, ἀπὸ προσωπικὰ τοῦ
δύνου ὅτι καὶ ἂν ἀλλήθῃ χωρὶς παρὰ. Κινεῖς καλῶ-
τερ' ἀπ' αὐτὸν δὲν ἔχει νὰ ἐπιφέρει ἀπ' τὸν ἀμαρῶ
δύως πληρωμὴ κ.τ.λ. Ἀπὸ τὰ σὰς ἐπιμένετε τὴν δρα-
στηριότητά του, θὰ εἶναι μόνον γιὰ νὰ συμπληρώσω
τὴν ζωοκρατησίαν, ὅτι καταρθῶναι καὶ ἀπὸ τὰ φαρ-
μακεῖα ἀκόμη νὰ φωνίξῃ ἐπὶ πιστώσει.

— Ζῆ λοιπὸν ἀπολιτιστικῶς μὲ δυνεῖα;

— Τὸ δύνειον εἶνε ἡ κυριότης τοῦ ἐκαστοῦ ἑαυτοῦ.
Ἀλλ' ὡς φράσις ἐθροῦται, ὅτι σκεπὴ καὶ προσημῶν,
δὲν ἀφαιρῶν μόνον εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον... Σὰς λέγο
χωρὶς ἐπιβολῆν ὅτι καλῶτερα ἀπ' αὐτὸν κινεῖς δὲν
καταρθῶναι νὰ ἐξαργυρώσῃ τὰ φρέσκα ἀναλλάξ-
ματα. Ἐκτός τούτων εἶνε κηδεμόν τοῦ ἀνεργῶ τοῦ
καὶ αὐτὸ τοῦ ἔχει ἐσθῆμα ἕως τρεῖς χιλιάδες ροῦ-
βλια τὴν χρόνο... Στὰ θέατρα παρουσιάζεται ὡς κρι-
τικὸς, καὶ ἔτσι κερδίζει ἀπὸ τοὺς ἡθροῦς εἰσιτήρια
δοσεῖν καὶ δεῖνα... Ἀπὸ φράσις διακρίθη γιὰ ἀλοπῆ
καὶ τόση ἀκόμη εἶνε ἀπὸ δύνου γιὰ ἀποκαταστάσει...

— Καὶ βιάζοντο ἀκόμη δικαστήρια;

— Ναι, σὴν λείψανι τῆς παρωμένης μεσαιωνικῆς
ἐποχῆς, καὶ δὲν ἐλάθη ἀκόμη... Ἀλλ' ἂν ἐλάσση,
καρῖα, ὅτι ἕσπερ ἀπὸ ἓνα ἢ δύο χρόνια ὁ πολιτισμέ-
νος ἄνθρωπος ὁ ἀποχωρεῖται ἀπ' αὐτὸ τὸ καλῶ
ἔθνος... Δυστὸν, τί ἀπέντησι μὲ δικαστοῦτε νὰ δώσω
στὸν πελάτη μου;

— Βιπήτε, ὅτι θὰ σκεφθῶ...

— Ἀλλὰ γιατί νὰ σκεφθῆτε, κυρία; Δὲν τολμῶ νὰ
σὰς συμβουλεύσω, μὰ ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ τὸ καλὸ σας,
δὲν μπορῶ νὰ μὴν ἐκφράσω τὴν ἀπορία μου... Ἀν-
θρώπος ὅπως ἀρῆται, λαμπρὸς σὲ καλεῖται καὶ... καὶ
δὲν ἀγκατατίθειθε εὐθὺς, μολοντὶ γνωρίζετε πόσον
ταῦτα εἴμπορεῖ νὰ σὰς βλάψῃ. Ἐσώσω σὺς θὰ σκεπτε-
σθε, ἔπειτα πιθανόν νὰ ἀμφισβητήσῃ μὲ ἄλλη νέφη!

— Ἀλήθεια... Τότε καλὰ, εἶμαι πολὺ σήμερον...
— Πολὺ καλὰ! Ἐθαροστεῖσθε νὰ μοῦ δώσετε μὴ
μικρὴ προκαταβολή;

Ἡ νέα δίνει στὸν ἀνταρτοσῆ 10-20 ροῦβλια. Ἐπι-
νωσ τὰ παίρνει, ὑποκλίνεται καὶ ἐπιμαίεται νὰ φέγγῃ.

— Καὶ τὴν ἀπόδειξιν; τὸν σταματᾷ ἐκεῖνη.

— Mille pardons, κυρία! Τὴν ἐξέγυσαι ἐντελῶς!

Ὁ Μπαλαλάκιν γράφει τὴν ἀπόδειξιν, ὑποκλίνεται
ἀκόμη μὴ φρεῖα καὶ φεύγει, ἡ δὲ νέα σκεπάζει τὸ πρό-
σωπο μὲ τὰ χεῖρα τῆς καὶ πέφτει στὸν καινῶ.

— Τί εὐτυχὴς τοῦ εἶμαι! ἀναφωνεῖ, ἐνὸ ἓνα ἄγνω-
στο αἰσθημα τὴν ἔχει κινεῖται. Τί εὐτυχὴς καὶ
εἶμαι! Ἀγαπῶ καὶ... ἀγαπῶμαι!

Τέλος... Τέτοια θὰ εἶνε οἱ γάμοι τοῦ προσημοῦ
μέλλοντος. Καὶ μὴπως, ἀναγνώσται μου, πῶς καλῶς
ἐπέγραψα ἀπότῃ οἱ νέφες ἐκφρασῶν κροσσῶν, αἱ δὲ
γαμπρῶ ἐκαρμύριον μὲ παντελόνια ριγοῦτὰ καὶ χρο-
ματιστὰ φρέσκα; Πολὺς κινεῖς πέφρασε ἀπότῃ ὁ γαμ-
πρὸς πρὶν ἀγαπήσῃ τὴν νέφη, ἐπερῆμεν νὰ ἀμφισ-
βησῇ μὲ τὰ πεθερικὰ;

Τὰ ἀρδῶνα, τὰ ρόδια, οἱ ἀεληγοφῶντες βρωδιεῖς,
τὰ μαρῶδῆτα γαμματακῖα, τὰ ἐρωτικὰ τραγοῦδια...
ὅλ' αὐτὰ ἔργων μακρὰ, μακρὰ. Τὰ κρηνημυλῆματα
στὶς ἀποκτείνες σκαίδες, οἱ ἀναστεναγμοί, ἡ δίψα τοῦ
πρώτου φιλήματος κ.τ.λ. δὲν εἶνε κατὰ τῆς ἐποχῆς. Ὅλα
τελειοποιεῖται!

Ἐκ τοῦ ἑρωτικῶ ἔργο ΦΥΛΙΑΔΟΣ | Α. ΤΣΕΛΟΦ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΤΟ ΔΕΚΔΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΣΤΙΧΟΙ

1

Νά! κι' ὁ γιγάντιος Πλάτανος,
Ποῦ ἰσχυάινει τόσο τόσο,
Σὲ λίγο πάει θά σωφιστή
Ἀπὸ τὸν Ξυλοκόπο.

Καὶ τὸ λουλούδι τῆς ἄνοιξης
Ποῦ μόλις ἔχει ἀνάσσει,
Κάποιο χροῖμα κίτρινο
θὲ νὰ τὸ ξεφυλλίσῃ.

2

Βαθεῖα-βαθεῖα τὴν ἔφαγα τὴν ἔρημ γῆ,
Καὶ πὸς τῆς κῆρας τὰ κήρια τῆς στήθῃ.
Μὰ φέμαι... γοῖθα ἔρτωξα μικρὴ
Κι' ἔγερσε τὸ κορμιά μου κι' ἀποκοιμήθη.
Ναῦκλιον ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ν. ΜΑΝΙΚΗΣ

ΣΑΤΑΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

... Κι' ὄλο χτυπᾶνε γοερὰ
Βραχνές ἀθύρητες Καμιάνες.
Καὶ θανατώνεται ἡ Χαρά.
Κι' ἀργοπεθαίνουν τὰ λουλούδια
Ἀπὸ τὰ πλάγια τῶν βουνῶν...
Κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη, τὰ τραγοῦδια...

Καὶ στὸ πικρὸ τους τὸν ἀγὸ
Ποῦ σὴν λυγρὸς ἀντιλαλαί,
Ἐπαρ' ἢ Νιότη τὸ χορδὸ
Κι' οἱ Νικητῆδες τοὺς κινῶνες...
Κι' ὄλο χτυπᾶνε γοερὰ
Βραχνές ἀθύρητες Καμιάνες...

Τῶν νιῶν μαβαίνουν (;) τὰ κορμιά
Καὶ τῆς Ζωῆς στερεώνει ἡ βροχή...
Ἴδιο ζερεῖ λυώνει ἡ Χαρά...
Μὰ γὼ τοὺς λείω, θά ξαναρχίσῃ
Πάλι μὲ χροῖνους μὲ καιροὺς
Τῶν νιῶν τὸ ξέφαντο μεθύσι...

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ἢ Χαρωγῆ, κάποιον μὲν, σ' ἐγλυκοχῆιδεψεν
Κι' ἐλθρες τῆς, Πανέγνωστη, τὴν ἄλληλ' ἠμορφιά τῆς.
Ἢ Ροδαυγῆ, κάποιον φρεῖ, σ' ἀλαφρωφίλησεν
Κι' ἀλκαθίφτησαν τὰ χεῖλη σου,
— στὸ μελιτοτάλαχο τ' ἀλαφροφίλημά τῆς.
ΤΑΚΗΣ ΜΠΑΡΛΑΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Καρικίτης (Βόλου). — Ἀκουαλεξία. Πτοχὸν λεξιλόγιον
καὶ ἀρρηκτικὸς στὴν ἀναπαράστασι εἰκότων. Στείλτε
κάτι ἀρτιότερο. Ἀλήθεια, μῆπως ἔχετε καμιά ἀδελφὴ
στὴν Ἀθήνας, ἐκτὸς ἐκείνων ποὺ βρισκονται στὸ
Ἐρεχθεῖον;
Κοὺς Κ. Γ., Σ. Ζ., Α. Κ., καὶ Στ. Ν., κλπ. — Ἀχι-
τάλληλα γιὰ δημοσιεύσι. Ἐμπνεύσεις ἀσχημάτιστες

ἀκούμα, ἀμυδρὰ σχεδιαγραμμήμενες κι' ἐντελὲς παιδια-
κίσιμα Μελετήσετε. Ἄκουσι δὲν βγαίνουν τὰ ἔργα.
Κοὺ Ἄν. Μαν. — Αὐτὰ εἶνε καλύτερα Δημοσιεύσιμην.
Κοὺ Παν. — Ἀπὸ ὅλα ξεχωρίζει αὐτὸ τὸ τετράστιχο
ποῦ ἀληθινὰ εἶνε ὠραῖο:

«Κι' ἐνθ' μακρὰ κάποιον ποῦλι μὲ πόνο θε νὰ φάλλῃ,
κι' ἐνθ' τὰ δάκρυα τοῦρανοῦ θά στάζουν θλιβερά...
μὲ τὰ στερεὰ τριαντάφυλλα νὰ οὐθῶσι ἀγάλι ἀγάλι
καὶ νὰ ποῦ γίνων σάβανο τὰ φύλλα τὰ ξερά».

Ἦστε βλέπετε δὲν χροιάζονται πολλὰ λόγια γιὰ νὰ
εἰπῆ κανεὶς κάτι καλὸ. Προσέχετε στὴν σινταξι.
Δρ Στ. Α. — Στοιχὸς στίχους σας ἔχετε μὴ γλυκεῖα
τρομερότητα. Γράψετε κάτι περὶ πρωτότυπο καὶ στείλτε
τὸ μας.

Κοὺ Ἄντ. — Καὶ ἡ δευτέρα ἀπόπειρα ἀτυχῆς. Περι-
μένομη.

Κοὺ Μαλεβ. — Καμιά πρωτοτυπία.
Κοὺ Γ. Μ. — Δημοσιεύσιμην. Ἐἴθε ἐπιηρεασμένους
ἀπὸ ξένην ποιήσαν. Τὸ τετράστιχο σας μοιάζει πολὺ μὲ
ἀρχαῖο ἐπίγραμμα, μὲ συνέτο δὲν λέγεται. Κατὰ και-
νὴν συνέτο θά εἰπῆ: Ἀπὸ τετράστιχα καὶ διὰ τρι-
στιχα, τὸν ὁποῖον οἱ 2 πρώτοι στίχοι ὁμοιοκαταλη-
κτοῦν μεταξὺ τους καὶ ὁ 3ος μὲ τὸν 6ον.

Κοὺ Ρ. Ρ. (Πειραιᾶ). — Αὐτὰ ποῦ μᾶς ἐστειλάτε
καταντοῦν ἀκατανόητα. Διακρίνει κανεὶς κάποιον κορ-
μὴν ἔμφρασαν μὰ τίποτε ἄλλο. Τὰ θέματά σας, καθὼς
καὶ ἡ ἐκτέλεσις, ἄς εἶνε περὶ συγκεκριμένα.

Κοὺ Α. Μ. — Σχεδὸν παιδικὰ, μάλιστα τὸ «βιβλίον
τῆς Σατίας». Μελετήσατε νεώτερους συγγραφεῖς.

Κοὺ Κ. Μ. — Τὸ πεζὸ σας ποίημα «τὰ παρᾶσσινα» ἔχει
τὸν τόνον ἐρωτικῆς ἐπιστολῆς. Γράψετε μὲ περὶ γενι-
κότητα. Ἢ γλώσσα σας εὐμορφῆ, καὶ ἡ φράσις σας
κοιμηρῆ, ὅμως ὄχι καὶ πρωτότυπη. Περιμένουμε κάτι
καλύτερον.

Κοὺ Α. Σ. — Τὰ δύο πρώτα τετράστιχα τῆς «Κατα-
δίκης» καλὰ. Ἄν διορθώσετε τοὺς παρᾶσσινα στίχους,
ἴσως νὰ εἶνε δημοσιεύσιμα. Τὰ παράσματά τους εἶνε
στὸν ρυθμὸ καὶ στὴν ἔμφρασι.

Κοὺ Π. Β. (Ἰσθμοῦ). — Ἐπιρρασμένα πολὺ ἀπὸ τὸν
Σολομό. Σχεδὸν μίμησις. Γράψετε μὲ περὶ ἀτομ-
κότητα.

Κοὺ Ι. Οἱ. (Ριζόκαστρον). — Τὸ διήγημά σας δὲν
λέγει τίποτε. Μάλιστα οὔτε διήγημα εἶνε, γιατί δὲν
ἔχει ὑπόθεσι. Ἐνα ἐπεισόδιον μόλις, ποῦ δὲν ὀμιλεῖ
γιὰ τίποτε νέο.

Κοὺ Γ. Μ. — Τὸ πεζὸ σας ποίημα ἀκατάλληλον. Μί-
μησις μερικῶν ἐμφρατίστων νέων, ποῦ ἐβγῆκαν τόρρι
τελευταία. Ἢ φρασολογία του φρεῖται. «Κορμί» δὲν
ἔχει ἡ σελήνη, οὔτε χεῖλη, ὅσο κι' ἂν θέλουμε νὰ τὴν
παρᾶσιμάσωμε μὲ γυναίκα.

Κοὺ Ι. Χ. — Παρᾶσσινας δὲν δημοσιεύσιμην, ποῦ
μόνον δημοσιογενῆ ἐργασίαν. Τὰ θαλασσινὰ σας τρα-
γοῦδικα εὐμορφα ἴσως, μὰ πολὺ παιδικὰ.

Κοὺ Ν. Α. Ἄν. — Καμιά πρωτοτυπία στὰ ποίηματα.
«Ὅμως καὶ «Τὰ κοσκινίσματα» τί εἶνε; Σινταξικὰ
σκέψεις; Σὰς συμβουλεύσιμην νὰ μελετήσετε ἐπὶ τοῦ
παρόντος.

Κοὺ Γ. Μπ. — Ἀκατάλληλον.

Κοὺ Ν. Κιρ. (Ἀδριανούπολιν). — Μίμησις γνωστοῦ
των ποιήματος τοῦ Ζαλοκώστα. Μελετήσετε στὴν ζωὴν
μας. Θὰ βρῆτε τόσα πράγματα γιὰ νὰ γράψετε.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ἄγουτῆ μου,

... 12 Φεβρουαρίου 1912

ΣΤΙΣ τελευταῖες ἐφημερίδες διάβησα γιὰ τὸ πέταγμα
Στὸν πρώτον ἀεροπόρον μας. Ἄρθρα, χρονογρα-
φήματα, περιγραφές, θαύματα, διηγήματα πανηγυρί-
σανε τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἀττικοῦ αἰθέρος στὸν μικροῦν
ἀπόγονο τοῦ Ἰάκου καὶ ἴσως ὁ ἐνθουσιασμός αὐτός
νὰ μὴν εἶναι ἄδικος, ἀφοῦ καὶ μὲνα ἔδω, κάτω ἀπ' τὸν
ἥλιον οὐρανὸν, ποῦ τὸν σκίζον μονίμως τὰ ἐλεύθερα
φτερά τῶν μεγάλων πουλιῶν, τὸ πρώτον ἑλληνικὸ ἀερο-
πλάνο μοῦστελε κάποιες κρυφές ἀνατολίτζες.

Δὲν ξέρω, ἂν εἶναι τόσο ἡ παλληκαριὰ τοῦ ἀνθρώ-
που, γὰ ἡ νίκη τοῦ πνεύματος του, ποῦ μὲ σκεπτεῖ
περισσότερον. ἴσως νάνα καὶ τὰ δύο. ἴσως νάνα
ἀκούμα καὶ ἡ ἐπιρροή ἑνὸς συμβόλου, ποῦ πρώτη, τόσο
πλαῖσιμα καὶ φρονταχτικᾶ, τὸ ἐναύρησε ἡ Ἑλληνικὴ
φαντασία.

Μὰ — τί τὸ θέλεις; — ὅταν κάθομαι καὶ καλοσάλλο-
γίζομαι, ἂν εἶναι κέρδος πραγματικὸν γιὰ τὴν εὐτυχία
τοῦ ἀνθρώπου ἢ κατὰκτησις τοῦ οὐρανοῦ, ἀρχίζω νὰ
διατάξω ἂν πρέπει νὰ ὑποταχθῶ στὸν πρώτον μου ἐν-
θουσιασμό. Κέρδος πάντα μπορεῖ νάνα γιὰ κάποιες
κατώτερες ἀνάγκες, ποῦ στὴν γενικὴ ἀνάληψιν τοῦ
καιροῦ μᾶς λογαριάζονται πρώτες καὶ καλύτερες. Μὰ
τίποτε θαρρὸν δὲν εἶναι ἀληθινὸν κέρδος γιὰ τὸν ἄν-
θρωπον, ὅταν δὲν εἶναι δεμένο στενά μὲ τὴν φυσικὴν
τοῦ ζωῆ καὶ δὲν εἶναι καλὸ νὰ πλατύνῃ καὶ νὰ δυνα-
μώσῃ τὸν μέσον του κόρσιον. Κι' ὁ ἀνθρώπος - ποῦλι,
ὅσο κι' ἂν ἡ ἰδέα φαίνεται πιότερον ποιητικῆ, παρὰ
πρακτικῆ, δὲν ποῦ φαίνεται νάνα ἕνα ἄξιον καὶ μεγάλο
ἀνθρώπινο ἰδανικόν. Ὅπως κι' ὁ ἀνθρώπος - φρεῖ!
Ὅπως καὶ καθεὶ, ποῦ ἀπλόωντας, κατὰ τὰ φαντά-
σμα, τὰ ὄρια τῆς ἀνθρώπινης ἐνέργειας καὶ τῆς ἀν-
θρώπινης ζωῆς, στὴν πραγματικότητα δὲν κάνει ἄλλο
παρὰ νὰ τὸ στενεύῃ καὶ τὰ δύο.

Τὰ στενεύει! Μὴ σοῦ φανῆ παραῖνε! Οἱ μεγάλες
τεχότητες, ἢ κατὰκτησις τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ἀέρων,
οἱ φανταστικὲς νίκαις τῶν στοιχείων, ποῦ πέτυχε τὸ
ἀνθρώπινο πνεῦμα, ἀντὶ ν' ἀπλόωνται πλατότερα τὴν
ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὴ φύσιν, δὲν ἔκαναν ἄλλο
παρὰ νὰ τὴν κλείσουν πὸ στενὰ μέσα στὸ κλουβὶ τῆς.
Κοίταξε τοὺς πρώτους ἀνθρώπους, στὰ λόγια, στὰ
τραγοῦδια, στὴς φαντασίας, στὸ παρᾶσσινα, στὴ χειρ-
νομία τους, σ' ὅλα τὰ φανερόματα τῆς ψυχῆς τους,
ποῦ μᾶς ἔφερε ἡ παρᾶσσις καὶ τὰ γραστὰ μνημεῖα.
Αὐτοὶ θαρρεῖς πὸς εἶχανε πραγματικὰ κατακτήσει
τὴ γῆ, τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ καταχθόνια. Αὐτοὶ θαρ-
ρεῖς πὸς πετόσανε στὸν αἰθέρα, πὸς ἔσχιζαν τοὺς
ὄκεανούς, πὸς βουτούσαν στὰ τριᾶσθα τῶν θαλασ-
σῶν καὶ πὸς κυβερνοῦσαν μὲ τὰ χέρια τους τὰ κο-
σμικὰ στοιχεῖα. Μῦθοι, ἐποποιεῖς, διηγήματα, προ-
φητεῖες, ἀποκαλύψεις, κοσμογονίαι, πολιτεῖες, κλεί-
νουν μέσα τους τὸν ἥρωϊκὸν ἄνθρωπον, βασιλεῖα τῆς
Δημιουργίας. Σήμερον ὁ ἀνθρώπος σκίζει μὲ τὸ σῆμα
του τοὺς ὄκεανούς, λάμνει μὲ μεγάλα φτερά τὸν αἶθρα,
ταξιδεύει κάτω ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ κάτω ἀπ' τὰ κό-
μματα τῆς θάλασσας, διαβαίνει στὸ διάστημα μὲ τὴ
γονγοράδα τῆς ἀστραπῆς, μιλεῖ μὲ τὸν ἄρου τὸν ἀνά-
μοσ' ἀπὸ βουνὰ καὶ θάλασσας καὶ ὅμως ποτὲ δὲν

ἦταν τόσο κλεισμένος στὸ κορμιά, ὅσο εἶναι σήμερον.

Γιατὶ τάχι; Γιατὶ ἡ φαντασία του πεθαίνει μὲ κατὰ
τέτοια νίκη του; Σβένει μέσα στὴν ἀπόλαυσιν, ὅσο
σβένει τὸ καλὸν μέσα σ' αὐτή. Μὲ λίγα μέτρα ἀνέ-
βησεν στὸν οὐρανόν, χάνει τὸν πόδα τοῦ ἀγνοοῦ καὶ
τοῦ ἀερίου. Μὰ σιμωγεματῶν νεμὸν τοῦ σβένει μέσα
τοῦ τὴ δῆρα τοῦ οὐρανοῦ. Μὲ μὴν μακρὴ ἀρραγματῆν
νίκη, ἐξορᾶται ὅλον τὸν ἥρωϊκόν του τοῦρασις ὁ
θεὸς μέσα στὰ στήθη του. Πέφτει κομωσμένος καὶ
καρπῶνα ἀπᾶσι στὴς δάφνας του. Ἀνάσσει σὺ νεκρὸς
ἀπᾶσι στὸ σῆμα τῆς γυναικὸς, ποῦ λαχίζομεν. Βαρεῖ
Ἄμορ! Ποῦ νὰ πετιῆ μὲ φτερά στὸν αἶθρα, ἦταν
ἀνώτερος ἀπ' τὸν αἶθρα. Ἀπ' τὴν σιγηρὴν ποῦ πετάξε
ἔγινε κατώτερος ἀπ' τὸ σπουγγίτι. Κι' ἂν ἔγινε ἴσος του,
τί ἔδω εἶναι ἀλλὰ γιὰ τὸν ἄνθρωπον νὰ γίνῃ ὅμοιος
μ' ἕνα ποῦλι; Ἢ τί μεγαλεῖο καὶ παρᾶσσινα μὲ τὸ
φρεῖ; Ἢ τί ἀρετὴ καὶ γενναίη τὸ λαγὸν στὸ δρόμο; Ὁ
Σωκράτης πλένοντας τὰ πόδια του στὸν Ἰάσον, ὁ Πίν-
δαρος καθὼς περῶντας ἕνα γυμνασιον, ὁ Διαζύλιος ἀναρ-
φαλόμενος, λιθάρι μὲ λιθάρι, ἕνα λόφο τῆς Ἀττικῆς,
ὁ Ἰωάννης, κλεισμένος μέσα σὲ μὴν σπηλιά, πτερίζων
ψηλότερα, κατέβησαν βιολόγητα, εἶχαν μακρότερα,
ἀρχαῖασινα πλατότερα τὸν κόρσιον τῶν ἡρώων καὶ τῶν
ἀοράτων.

ἴσως καὶ τάχι ἄδικον! Μ' ἀρεσίη ἡ παλληκαριὰ τοῦ
γενναίου παιδίου, ποῦ πετάξε ἀπᾶσι ἀπὸ τὰ κεφάλια
αὐς. Μὰ δὲ ζηλεύει τὴν ἀπόλαυσιν! Ποῦ φρεῖται
πὸς κι' ὁ ἴδιος, σκίζοντας τὸν αἶθρα, θά καταλάξῃ, ὅτι
ὁ οὐρανός εἶναι πολὺ στενότερος ἀπ' ἂν τὸν φαντά-
σθηκε παιδί, ἀκολληθὼντας μὲ τὸ μάτι του τὸ δρόμον
τῶν μεγάλων πουλιῶν. Κι' ὅμως δὲν ἔχει δίκον. Ἢ
ἀλήθεια εἶναι σ' ἐκεῖνο ποῦ προτοῖδε, πτερίζων
στὸ γρασίδι, μὲ τὰ μεγάλα, ἀδῶνα παιδικάσινα μάτια
γεροσμένα πρὸς τὸ μυστήριον.

Σε φιλῶ ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ
Α 20 Φ 0 Σ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Κ. Χρηστομάνος: «Ἢ Κερένια Κούκλα». Λογο-
τεχνικὴ Βιβλιοθήκη Γ. Φέξη. Ἀθήνας 1911.

Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς στὸν πρόλογον τοῦ βιβλίου του
λέγει, ὅτι ἡ ἱστορία του «εἶναι ἀπλή καὶ λυπη-
τερὴ — γιατί ἀπλή καὶ λυπητερὴ εἶναι ἡ ζωὴ». Ἄν ἡ
ζωὴ εἶναι τόσο ἀπλή, ὅσο τὴ θέλει ὁ δημιουργός τῆς
«Κερένιας Κούκλας», εἶναι ζήτημα, ποῦ βίβλια δὲν θά
ἐπιχειρήσω νὰ τὸ συζητήσω ἔδω. Καθίνας ἄλλος τε
ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀντιλαμβάνεται τὴ ζωὴν ὅπως
θέλει. Ὁ Χρηστομάνος τὴν προσδιορίζει ἀπλή, ἐπειδὴ
ἀπλή εἶναι κ' ἡ ἱστορία του. Ἄν αὐτὴ ἦταν ποῦ ἀν-
θετὴ θά προσδιορίζεν ἴσως τὴ ζωὴν ὡς πᾶσι ἀλλοῖσιντα.
Εἶναι ὅμως, ἀλήθεια, καὶ πολὺ περιέργου πὸς αὐτός,
ποῦ ἔζησε μὴ ζωὴ τόσο πολυσύνθετη καὶ ποῦ ἡ τέχνη
του δὲν ἦταν ἀπλή, βρήκε γιὰ τὴ ζωὴν τέτοιον ὄρασιον.
Ἢ «Κερένια Κούκλα» εἶναι πραγματικῶς μὴ ἀπλή
ἱστορία; τόσον, ποῦ μποροῦσε νὰ γίνῃ κ' ἕνα συντομώ-
τατον διήγημα, νὰ ἀνομιασθῆ ἴσως καὶ συντόματη ἂν
γῆρα τῆς δὲν ἦταν τὸ ἄλλα τὸ ἀνώμα καὶ πολυπλο-
καῖα στολίδι τῆς τέχνης, ποῦ τῆς δίνων τὴν ξεχωρι-
στὴν ἀξίαν τῆς. Ἢ ἀξία αὐτῆ, γιὰ μὲνα, βρισκεται μόνον

ζόβην την άκαλουθόδοσ βροντονή, πολυδύορφη με μίαν
ροσάτονον άλάττητα κι' αυτή στον ρυθμόν και στο
ζρόνημα.

Τά δυό αυτά έργα ήταν πειράγματα. Χωρίς τις φωτο-
σκιάσεις και τις πολλές φηγημαές έννοιες, που θέλει σή-
μαμα το κοινόν, και τις ξυαρνικές εκπαλήθρες. Ένα λιτό
αλέξιο φλόγγον, κι' ένα ύψηλο πνεύμα γυλιήνης σάν
έξογώριμον του σινάου, — τά οί δύο — Ύμνοι — που
έξογώρισαν τόν Β' αιώνα μ. Χ.

Ο κόσμος δέν τους έννοιασε. Παράξυλλίσθησε μά-
στα, έγράθησε, και μόν σιγιήν άμφέβαλε, άν άκου-
μουσικήν.

Όμοις ήλθε ο Cuck, ύστερα ο Schumann, τά πύρα
έξομώδισαν κι' άρχισαν να πινάκωνται στην βαθειάν
συναίνεσην της ψυχής. Στο τραγούδι Sur la vie et
l'apmour d'une femme, πολλοί έγράψαν τον πόνο τους.
Γιατί ή νεοτέρα έκφρασις του πόνου έχει γενικήτητα
και προσωμώζεται σε κάθε πλάσμα που διαφέρει.
Τάχα ή νεοτέρα έκφρασις ή ή Καλογροπούλου που
δίνει την έκφρασην. Την έχο παροδεχθή έτσι δυνατήν,
κι' έκαμε να συγκινηθώ τόσες φορές αυτή ή περιεργή
γυναίκα, κι' έχει κάτι να βρω τόσα νέα πρίγματα σε
θέματα που τό είχε μελετήσει. Όστε επίστευσα στην
άκαδημοσύνη των έργων που έτελεεί, και στην άνά-
πλαση των συνθέσεων, που βγαίνουν ίδια άνάγλυφα
άπό τό καλλιτεχνικό έργαστήρι της ψυχής της.

Ύστερα Beausais, Chopin, Bach, Mozart. Στην
«Arietta» του τελευταίου, την καθηγητήν και περιου-
φη, σάν κολούτιαν καλατικό Έρωτικό Ρερβαρισμό, —
ο κόσμος αποθάνησε και από τις γλυκιές σιγιές του
συνθέτου. Έξορωσώθησε, έρίναξε, έσπακνήθη. Για
μιά σιγιή ή γυλιάρια έζημισσε επικίνδυνα στο βάθος
της ζωής. Η Καλογροπούλου έξανατραγούδησε την
«Arietta».

Ο Μπετόβεν έβαλεσε την άπογευματινήν, ο ύπεράν-
θρωπος αυτός, που έχει βρή τέλει τον έτελεσμή του
στην Έλπίδα Καλογροπούλου.

Και μια με τό Έλληνικό Κουίντέτο

Ο άνθρακος εινε μικρό σίνολον με πολλές δινώσεις.
Σοχιά οι δινώσεις δέν φανερώνονται κι' αυτό άπο-
τελεί την προσωρινότητά του. Μά σάν φανερωθούν
— τότε βλέπει κανείς ν' αναπηδή άνάμεσα τους ένας
έργατης έξοφρετικός, μια ζωή έξοφρετική, που θα δώσει
τό έργον και τά όφρατα ύποδείγματα.

Περιασάτορο από άλλοτε έφίνησε αυτό τό προτήρημα
των δονήσεων στους πέντε μουσικούς του Έλληνικού
Κουίντέτου. Η Δε Καλογροπούλου τους ειπε πως θα
ήθελε να τραγουδήση στην έσπεριδα τους. Μά ο και-
ρός ήταν λίγος. Δέν είχε ήμέρες για να περιρμείνη ή
Καλλιτέχνης. Πώς να περιρμώσουν να μάθουν δύο
κουίντεντα όλοκληρα σε διάστημα όκτώ ήμερών οί
άνθρωποι. Έβαλαν όλη τους την ένέργειαν. Η όφραία
άναπαύσασις της έλεκτης γυναίκας στον μικρό
τους καλλιτεχνικό όμιλο τους γούτασε τις ψυχές. Τό
έρωτικό μόνη ή Καλογροπούλου — τό βοηθήση με
τό τραγούδι της. Έβαρεσε να περιρμώσουν. Πράβες
ήμέρα και νύκτα. Οί μουσικοί του Έλληνικού Κουίντέ-
του εινε όλοι νεώτατοι, και δυό ύμνηροτοδν στον στρατό.
Έκομώοντο τρεις όδοε, γιατί πρού - πρού τους καλο-
σαν ή σάλλογη. Έτσι με στερήσεις των άναγκασιέ-
ων άναπαύσεων, έμελέτησαν τά δυό κουίντετα εκεί-
νης της βραδιάς: César Franck και Saint-Sanes.

Τους άκουσα σε μια τελευταία νυκτερινή δοκιμή.
Από την φούη τους έφυγε ένα αστραπιόβλημα
και ήσαν όλοι σάν μεθυσμένοι. Τά δοξάρια πετούσαν
άπό τό διάκελά τους. Από τό μέτωπο του κ. Καλο-

μούρη περνούσαν μαγετες — παιγνιδίσματα όμοίων
έντοπώσεων που ειχαν ο μουσικός. Είχαν μάθη τά δυό
έργα τέλεια. Δέν ήξευραν πως έτσι γρήγορα. Τό όνομα
της Σπεράντας Καλό έτρεμε στα χείλη τους. Χιρο-
γελούσαν. Έκείνο τό βράδυ είδα εύτυχημένους πέντε
άνθρώπους. Ός που ήλθε ή ώρα της συναυλίας. Στην
μέση του προγράμματος έτραγουδήσαν ή Καλογρο-
πούλου στην μηιστήν του Τριτανιστου. Την γυναίκα
που ειχε όμορφονότηση με όνειρα τό επανωφύρι
του άρρηβονιαστικού της, και τον ειχε σταλίση μόνη
της σάν έφυγε για τον πόλεμο. Όμοις κάποιου τοιγ-
της σάν ειπε μπόρα λόγια για την τύχη του. Δέν
γάνια της ειπε μπόρα λόγια για την τύχη του. Δέν
φαίνεται άν τό επίστευσε. Τά στρατεύματα ξαναγ-
ρίζουν από τον πόλεμο. Με άγωνία κοιτάζει ή κόρη.
Ο δικός της δέν εινε μαζί με τους άλλους. Περνού
όλο, εκείνος λείπει. Πόημη που έτελείουε κι' ένα χαμό,
πως ήμπαρε να ειπή πως δέν άπεδόθη με την πριγ-
ματικήν τελειότητα αθηναοβαλλομένης ψυχής;

Γιά τούς πέντε Έλληνας μουσικούς, μια που διηγή-
θηκα τό περιμύθη εκείνης της μουσικής προσημα-
σίας τους, ως μήν ειπέ τίποτε άλλο. Φθάνει ότι ένω-
σαν ήμέραν και νύκτα με την αούλληπη κλωστή ενός
λευκού όνειρου για να κατορθώσουν οί κατορθώσαν.
Η εκτέλεσις τους ήταν έξοφρετικά εκφραστική. Ο
μεταξένιος Franck άπεδόθη με κάθε λεπτήν του άπό-
χρωσι, που κατέντησε τό άκουστικό όφραμα εκείνης
της ιδιαίτερας συναυλίας. Έπαξαν περιεργα. Άνάμεσα
άπό τό όφραμα κι' από τό μάτια τους άδίκωκα ανεφ-
οιτίζετο τό φηγερό είδώλο της Καλογροπούλου.
Στό τέλος, σάν έσπακνή από τό πύνα χλωμός ο κ.
Καλομοίρης — έδιδε στην Καλλιτέχνηδα όσημένο στε-
φανάκι διάρνης. Έτσι έτελείωσε ή ιστορία — τό κα-
λιτεχνικό περιμύθη των πέντε άδελφοποιημένων, και
τό όφραμα μία όφραϊόφρη γυναίκα, με τό φως της ίδιας
τους της ψυχής. Έφυγε ή γυναίκα, πάει και τό περι-
μύθη. Τραγούδι δέν ο' άκουσθή πεύά στο Κουίντέτο.
Τό ειναν.

Η Καλογροπούλου ήθοποιός

Το ήξευρα. Τό τραγούδι της, που δέν εινε άλλο
παρά μια συγκρατημένη ύποκρισις, και ό εσωτερική,
μιά ειχε δείξει ζοηρά την κατέψυχο του ταλέντου
της. Και τέτοια την έπεριμένα. Η σκέψις μου, πολλές
φορές συνεκεντρώθη στη μελέτη των καλλιτεχνικών
της εκδηλώσεων και μόνη της ειχε φθάση να την όνει-
ρευθή ήθοποιάν. Στην φαντασία μου ειχε καίξη μεγάλη
δοξάρια σε τέτοιες σιγιές. Και εκφράσεις του σπύ-
λου της στην ιδιωτική της άκόμη ζούνη, σε ύμνον που
δοηγετο κάη, ειτε που κάη άκουε. κι' έκαμαν να βε-
βαιωθώ ότι έμπρός μου ειχε την φυσικήν ήθοποιάν.
Έπαυε σκηνές της Κάμεν και του Βέρτερ. Στο
πρώτο έργον ειχε κανείς την φλογερή γυναίκα με την
βαθειάν άγάπην, που ήταν έτοιμη να εκδικηθή. Στα
λγάρματά της, στο βλέμμα της, που έδειχνε σύμφε-
ροτα να σηκωθούν, — έφάνηκε μια νέα Κάμεν,
εθγενική, και σκεπτική. Όμοις τό φράγμα τό σημε-
ρινό, που δέν έσκέσθη ίσως να τό αλλάξει ή Καλλι-
τέχνης, άφήσεσε τό χαρακτηριστικόν ταγγάνικο πλαι-
σιον των κοκκινοχρώσιων χωριάτων.

Στον Βέρθερον έπήςεν τό πλάσμα του όνειρου,
που εκατέβηκεν όμοις από τό λυπητέρο φως μιας δύ-
σεως. Διαβίχοντας τό γράμμα του, αισθάνετο κανείς
ρευστό ένα κλάμμα, ρευστό ένα πάθος, να χίνεται
άπό την άπόδοσι του τραγουδιού της, που εινε τό
άνώτατον είδος του τραγουδιού. Η φλιβερά ζήνησις
της, ρυθμισμένη από συμμετρικήν εύγένειαν, άνήρσε
την Καλογροπούλου σε άριστοτέχνιδα της Κινήσεως

και της Γαρμής. Άρισμένως έχει μελετήση τό άρχαιο-
μας άνάγλυφα και έχει αποθήκεση μέσα της την
ατάσην για την άπόδοσι κάθε εθγενικού τύπου.

Στην σαζήν των letters του Βερθήρου, ήταν ίδια
χλωμό λουλουδι που έβλάστησιν στη φλιβερή ώρα ενός
βραδυού και πρωτογνώρισε τον άνεμον της κοκκινο-
ρίας. Ίδια τραβή ή τύχη σε όλη την σαζή της γυναι-
κας — του Ύμνου του Λουλουδιού που έσπρόβηζε την
τέχνην του πόνου.

Αισθήσεις — Συναυλία

Η κ. Άδρα Θεοδοροπούλου στην αθήνασε τον
Ύψειο Άθηνών θα δώσει σειράν από μουσικοφι-
λολογικές συναυλίες. Εινε έξοφρετικά όφραμα, όταν ή
πνευματική σκέψις έρχεται σάν κατάλληλος έξήγησις
της μουσικής φράσεως, και άλλωσομπλήροισθη τό
κενά, που μορφεύε τον άνεμον για τον ποικίλον κόρον
ένός άκροατηρίου. Από την κ. Θεοδοροπούλου, την
θετικήν κι' εφρατικήν έκαστήμονα, περιμένο πάντα
καλόν έργον. Θα την βοηθήσουν ίσως κι' οι συναρ-
γάται της: Δεσποινίδες Σφαριγιάδα Γεννάδη, Άγορη
Γαίνη, Έβη Πανά, και οί κίριοι: Καζάκης, Πιστα-
γεωργίου, Πίνδιος.

Η πρώτη σειρά των μουσικοφιλολογικών άπογευ-
ματιών θα περιέχη Μπαχ, Μπετόβεν, Βάγκερ.

«La Trompette». Κρίσις του «Μουσικού Κόσμου» των Παρισίων για την Καλογροπούλου.

ΠΡΙΝ άκόμη έλθω στας Άθήνας ή Έλπίς Καλογρο-
πούλου έτραγουδήσε στην «Trompette» — την
παλαιάν, λιτήν άριστοκρατικήν σάλαν της σφισμας
μουσικής.

Σ' αυτήν την σάλαν, που ειχε ειδική για την Μυ-
σικήν de chambre, από την ήμεραν της ίδρύσεώς
της, επικρατεί μία αόστητή συνήθεια, να παρουσιά-
ζονται οί άναγνωρισμένοι μουσικοί - καλλιτέχνη της
Εθρώτης. Ο κόσμος της ειχε της θηλής μορφο-
σεως, — παλιές εθγενικές οικογένειες της Γαλλίας,
που καλλιεργούνται από χρόνια και χρόνια, κι' έχουν
κληρονομήσει από τούς προγόνους τον την άγάπην
πρός την καθαράν τέχνην. Γι' αυτό εισήθεια δέν
πολούνται για τις συναυλίες στην «Trompette». Κάθε
άκροατής έχει ιδιουκτησίαν του πεύά την θέσιν του
στην περιεργήν σάλαν, — και την φέρει από τον
πατέρα του για να την παραδώση μόν ήμέραν στο
παιδί του.

Μέσα σε άμμοφραϊραν γερμάτην από τέτοια λεπτά
και έξοφρενικόμενα πνεύματα, έτραγουδήσε και ή Έλπίς
Καλογροπούλου. Και τά κατέκτησε αυτά τά πνεύ-
ματα, που μια άκατάπαστη γενεολογική μόρφωσις
τά έκαμε να την έννοήσουν βαθύτερα ίσως και από
τούς ειδικούς μουσικούς.

Ο «Μουσικός Κόσμος» των Παρισίων, περιοδικόν
αόστηρόν, την παρακολούθει βήμα με βήμα. Γράφον-
τας για την συναυλία της «Trompette», στο φύλλον
της 15ης Ίανουαρίου ειπε: «... Σαφράντζα Καλό, που
έτραγουδήσε όπως έπάνω σ' ένα βιολωνέλο, και στην
«Αρια του Καλδάρου ύπηρξεν όπέροχος...»

Τό εθγενικό άκροατήριό της έζητησε και δευτέραν
φοράν να την άκούση στον ίδιον χειμώνα. Και ξανα-
τρουδή έκεί την 1ην Μαρτίου. Αυτό εινε μια μοναδική
έξοφρεσις που γίνεται στην τιμημένη Έλληνίδα.

Νέον μουσικόν σύστημα

ΤΡΑΒΥΤΑΙΑ έγεννήθη στο Παρίσι τό ζήτημα: άν
πρότη διά την εύκολία του κόσμου, που σπουδάει
μουσικήν, ν' αναπληρωθούν οί φλόγγοι με άριθμούς.

Αιτία του ζητήματος, ήτο μια άπόφασις του άνωτάτου
Συμβουλίου της Δημοσίας Έκπαιδύσεως, — που έπέ-
βαλε την νέαν μέθοδον των άριθμών σάν έκτέλις
του Πανεπιστημίου. Οι καθήρησι της Μουσικής, τό
Αόστον, τό Καλλίγμα και οί άριστοί Σχολοί διαμαρ-
τηρήθησαν. Όμοις ή μέθοδος αυτή — που άνομήθει
«γαλιανική» έχει μίαν μεγάλην άλάττητα. Άναπλη-
ρώνει τούς 7 φλόγγους της Γαμμε με τούς πρώτους
επί άριθμούς. Έξοφρε πολλούς άκούους από τον
λάον, και μάλιστα στην φωνητική μουσικήν.

Ο «Μουσικός Κόσμος» των Παρισίων άπετέλεσε
την σημασίαν του ζητήματος, και ήθελες να ζήτηση
της γνώρις των σφισματικών συνθέτων. Ο Saint-
Saens, ο Massenet, ο Debuss, ο D'Indy, ο Góralde,
και ο Puccini ειναν ότι με την μέθοδον των άριθμών
δέν εινε δυνατόν να μορφοθούν μουσικοί. Τά πρώτοις
όμοις έξοκαλούνται να την ύποστηρίξη.

Νέον μουσικόν παιδίονημα

ΕΝΑ από τά νέτα άδέλφια του Έλληνικού Κουίντέτου
άνοίγει φημισκόν όφραμα. Ο κ. Καζάκης. Από τον
εθγενικόν τεχνίτην του βιολού θα ίδωμε ζάπιστο νέον
πνεύμα έφρασις. Θα έξω μέχρις αριστιών της τούτης.
για όσους θέλουν να παρακολουθούν κατά η φλόγγον
την μουσικήν που άκούουν. Μεγάλον άποθήκη με μου-
σικά βιβλία όστε να μη περιμένουν οι μελήτες των
Ύψειών δεκα πέντε ήμερες να βλθ ή παραγγελία τους.
Σοχρήν άναπαύσασιν με τό μεγάλο έδοτικό καυστή-
ματα της Εθρώτης, για να παρακολουθή την τέλει-
ταίαν πάντα μουσικήν κινήσην, και να παραστήξη τά
έργα των καλλιόσων — ύπως γίνεται ός τόφρα. Θα
διοργανώη καλλιτεχνικές εκθέσεις, και συνεκτερώσει
μέσα στο καύστημά του, και διά ίδρύση μουσικήν δι-
νευσιακήν βιβλιοθήκη.

Ένα πρόγραμμα νέον έρωτικής έφρασις, που έχει
και την καλλιτεχνικήν του όψη. Ο κ. Καζάκης αρέσει
να ύποστηριχθή γιατί κι' αυτή ή έπαχρήσις τον έχει
σάν άρμηριάν μίαν εθγενικήν ιδέαν. ΕΙ. Π. Α.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΜΕΤΑ ένα μήνα έχομεν βουλευτικές εκλογάς. Έάν
παρακολουθήσομεν την έκλογικήν κινήσην εις τάς
στίλας των έφημεριών, δέν θα παρατηρήσομεν κα-
μίαν άπολότως μεταβολήν από τά παλαιά και σφιγ-
θημένα. Κλείσμον συνδυασμόν, περιοδικά άρχηγών,
ύποστηριχτες διημέριον, διαφωσία, λόγος, προδοσία,
διαδηλώσεις, μικρολογήματα και μικροαφράγματα. Εινε
είκόν άληθινή άποκαρδιωτική, λαού περιεπαυμένου
ός άνανήμματος, ός μεταβληθέντος, ός προχθέντος
εις την πολιτικήν αντίληψη. Την εύθύνη της κατε-
στάσεως δάξει εις ίκανόν βιθμόν ή σημερινή Κυβέ-
νησις ή όσμία άνέβαλε την μεταρρύθμισιν του έλο-
γικού μας αστήματος, που έπαυσε να εινε ή πρώτη
φροντις της και να γίνη φίζακή. Η μεταρρύθμισις αυτή
άλλως τε ήτο όφ' εαυτής σνέπτα του νόμου περί Κοι-
νωτήτων και συμπλήρωσις εκείνου.

Βεβαίως δέν ήτο άπλοον πράγμα ή μεταρρύθμισις
του εκλογικού αστήματος, εις έπαχην κατά την όποίαν
ζοηρώς σφίζονται τά διάφορα αστήματα και δέν
δύνανται κανείς μεταξύ των προτεινομένων να άρσιση
καίαν πλειότερον προσωμώζεται προς τό κοινωβουλευ-
τικόν αστήμα, προς τις νέας τίσεις κατά τάς όποίας
διαμορφωθεί το Κράτος και προς τάς ειδικάς περι-
στάσεις εκάστης Πολιτείας. Εινε πρόδηλον ότι τό
αστήμα της άναλογικής Άντιπροσωπεύσεως κερδίζει
έδαφος και φαίνεται ότι θα άπαθή τό έκτετατότερον

ΕΝΩΣΙΣ ἀπεικονίζει τὸν Γερμανικὸν τύπον ὁ κ. Λ. Γρεκὸς εἰς τὸ τελευταίον τεύχος τῆς «Grande Revue»: Ἄν καὶ ὀλίγον σχολιαστικὸς ὁ Γερμανικὸς τύπος ἔχει μοταίωνα ἀποδείξει προσηγήματα. Εἶναι γενικῶς τίμιος καὶ καλῶς πληροφορημένος, ἀφελῆμος εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν χρηματιστικὴν ἕνεκα τῆς ἀφθονίας τῶν οικονομικῶν τῶν εἰδήσεων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφημερίδων τῶν ἐκδομένων σήμερον καθ' ὅλην τὴν αὐτοκρατορίαν ἀνέρχεται εἰς 4000 περίπου. Ἡ γερμανικὴ δημοσιογραφία εἶναι περισσότερο βιομηχανημένη ἀδιάρθρωτον ἀπὸ καίαν ἄλλην καὶ ἡ τεχνικὴ τελειότης τῶν ὑληθειῶν, ποῦ εἶναι ἐπιφορτισμένην νὰ προσφοδοτῶν τὰς ἐφημερίδας μὲ ὄλην, παρῆζον πτωχευτικὴν ἀκαδεῖαν τῶν 200 περίπου πρωτοεῖα προσημειῶν εἰς τὴν ἀνταξίαν τῶν ἐφημερίδων κίρια ἀρθρα, χρονικά, ἐκθέσεις, εἰδήσεις καὶ διάφορα νέα. Ἐς σημεῖο τῆς ἐπίσης ὅτι αἱ δημοσεύσεις καταλαμβάνουν εἰς τὰ γερμανικὰ φάλλα θέσιν ἀλλαν ἐνδιαφέροντων παρὰ εἰς τὰ Γαλλικά.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κοινωνικὴν θέσιν τῶν δημοσιογράφων, ἀπολαμβάνουν οὗτοι ὀλιγοτέρας ἐκτίμησιν παρ' ὅλην οἱ συνάδελφοί των τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας. Ἐνῶ εἰς τὰς χώρας αὐτάς πολλοὶ πολιτευόμενοι πρωτοποροποιεῖσθαι μὲ τὴν δημοσιογραφίαν καὶ σιγὰ ἐξακολουθοῦν κατοῦν νὰ εἶναι δημοσιογράφοι καὶ βουλευταὶ μαζί, οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐπιτρέπουν σκεδὸν ὅπως ὁ δημοσιογράφος ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ δοκιμασθῆς τὰς δυνάμεις του καὶ εἰς ἄλλα σπύδιον. Ἡ ἀνομιμία, ἡ ἀναγκαστικὴ εἰς τὸν Γερμανικὸν τύπον, συντείνει εἰς ἄλλου καμιασθὲν εἰς τὸ ν' ἀπομακρύνωνται ἀπὸ αὐτὸν οἱ ἀνεπιφορτιστοὶ μὲ πολλὴν ἀξίαν. Τοῦτο βέβαιον δὲν ἐρασιδίξει νὰ καίξῃ καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, ὅπως παντοῦ, μεγάλον ὄλον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους. Ἡ κυβερνησις θεωρεῖ τὴν δημοσιογραφίαν ὡς ἀναγκαῖον κακόν, ἐν τούτοις ζητεῖ νὰ ἐξασφαλίξῃ τὴν ὑποστήριξίν της, κυρίως διὰ τὰ ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Ἄρρητ' ἄλλως τε αἱ ἐφημερίδες, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἀμετακίνητοι ἐξῆλθαι πρὸς κυβερνήσιν προσπαθοῦν ἀπὸ μέρους των νὰ ἐφίσταται εἰς καλὰς σχέσεις μὲ τὰ γραφεῖα τῶν ὑπουργείων διὰ νὰ λαμβάνουν ἀπ' ἐδθεῖας εἰδήσεις, γίνεται ἓνα εἶδος ἀνταλλαγῆς ἐκδοτικῆς.

ΕΝΑ ἀνέκδοτον τοῦ Μπαλζάκ: Μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Ὀπερὰ κάποιον κυρία τοῦ κόσμου ἐπιθυμοῦσε παραπολὸν νὰ ἴδῃ τὸν Μπαλζάκ, ποῦ ἤξευρεν ὅτι ἦταν εἰς τὴν χορὴν τῶν μετημεσημένων.

- Νὰ τοσ, τῆς εἶπεν ὁ νέος ποῦ τὴν ἠνωόθεν.
- Τί, αὐτὸς ὁ παῖς;
- Εἶναι ὁ κ. Μπαλζάκ.
- Ἀυτὸ τὸ παλτό, τὸ χαλασμένο;
- Εἶναι τοῦ κ. Μπαλζάκ.
- Ἀυτὰ τὰ λερωμένα παπούτσια;
- Κι' αὐτὰ τοῦ κ. Μπαλζάκ.
- Κι' αὐτὴ ἡ γυνὴ φροσιγονομῖα;
- Εἶναι τοῦ κ. Μπαλζάκ, τοῦ κ. Μπαλζάκ, σὰς ἐπιλαμβάνου.

Ὁ Μπαλζάκ, ποῦ ἤθευσε νὰ προφέρουν τὸ ὄνομα του, ἐπλησίασε:

- Τί ἐπιθυμεῖτε κυρία; λέγει.
- Ὁ κ. Μπαλζάκ, εἰν εὐαρεστησθε;
- Εἶναι ἐνδοκίον σας, ὄραται μετημεσημένη.
- Εἰσθε λοιπόν; . . .

— Ὁ Ὀνόμος Μπαλζάκ, ὁ ἴδιος.
 — Τί καίρι; Πόσο γελώσθηκα εἰς τὸ ὄφελον νομῶν ἐξαφανιζόμενον μετὰ τοῦ ἀλήθους.
 Ὁ Μπαλζάκ ὅμως εἶρε τὸν τίτλον καὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ χαριτωμένου βιβλίου του: «Γελασμένες φαντασίες».

Η ΦΑΙΔΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Πολιτικὴ Ἀπόκρως

Ἀποκρηῖς καὶ ἀπόκρως, πάρτε μαζί σας γοῖνες· τέτοιες χωρὲς δὲν εἶδαμε τόσον καιρὸ ποῦ ζήσαμε· καὶ οἱ φραυλοκράται βγήκανε μ' ἀνορθωτῶν μουταῦνες, καὶ τὰ παιδιὰ ξεπίσω τους φρονιάζουν: — Σὰς γνωμίαισιμα! . . .
 [Ἀθῆναι·]
 Ο ΓΕΛΑΤΟΠΟΙΟΣ

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Σημ. Εἰδικὰ βιβλιοκομίαι δημοσιεύονται διὰ τὰ βιβλία, τῶν ἁπλοῶν δύο ἀντίετα στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα μας. Τῶν ἄλλων ἀλλῶς ἀγγέλλεται ἢ ἔνδοσις.

Αἱ εἰκόνες τῶν γραπτῶν στηλῶν τῶν Παγασῶν ποῦ δημοσιεύομεν, εἶναι ἀπὸ τὸ τελευταῖον ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ κ. Π. Χ. Ἀποστολίδη. «Αἱ Παγασαὶ ἐξεταζόμεναι διὰ τὸν αἰῶνον».

Ἐνδεκα σχέδια ἔχουν ὑποβληθῆ διὰ τὸ Μέγαρον τῶν Δικαστηρίων Ἀθηνῶν. Ἑλληνοδόκος ἐπιτροπή, τρεῖς ἔξοι ἀρχιτέκτονες.

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐπαναλαμβάνονται οἱ σεισοὶ εἰς τὴν Ζάκυνθον.

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔγινε αἰτιμὴς νὰ ἐπιτραπῇ ἡ φοίτησις καὶ εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὰ Τρόικαλα οἱ προσεγεῖς σκοπευτικαὶ ἀγῶνες τῶν «Τελευθερίων».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Ν. Ἀσπρίδην. — Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν τόσο τὰ πρόσωπα ὅσον ἡ ἰδέα. Εἴχαμε καθήκον νὰ ἐξάρομεν τὸ ἔργον τῶν «Προσκόπων». Ὅποιος εἶναι ἀνάξιος, ὅ' ἀναγκασθῆ νὰ ἀποχωρήσῃ. — Κον Δ. Α. Οἱ Κωνσταντινουπόλιτι. — Τὸ ὅτι ἡ φωτογραφία σας «ἐλήφθη κατὰ Ὀκτώβριον μῆνα» δὲν εἶναι λόγος ὅτι τὸ τοπίον ἀποδίδει τὸ φθινόπωρον. Πάνε λοιπὸν χαμένα ἅσα ἐγράψαμε σὴν προκήρυξι τοῦ διωγμοῦ. Χρεώζεται κατὰ ἄλλα ἐκτὸς τοῦ Ὀκτωβρίου.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἀθῆνᾶ σύγγραμμα περιοδικῶν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας. Τόμος 24ος, τεύχος 1ον καὶ 2ον. Ἀθῆναι.

Ἡ ἐργατικὴ νομοθεσία τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Σπυρ. Γ. Θεοδοροπούλου. Σειρὰ Α'. Ἐκδοσις Ἐργατικοῦ Κέντρον Ἀθηνῶν. Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Μάϊσσηρ καὶ Καργαδοῦρη.